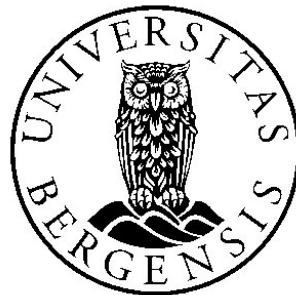

Den koreanske chaebolen:

En kvalitativ studie som undersøker økonomiske konglomeraters påvirkning på korrupsjon

Malin Hogstad

Masteroppgave

Våren 2018

Institutt for sammenliknende politikk

Universitetet i Bergen

Abstract

This thesis seeks to compare South Korea and Taiwan regarding the issue of corruption. Korea and Taiwan are both previous Japanese colonies; they share a strong military legacy; and both have recently experience rapid economic and democratic development. Correspondingly, the two countries can be regarded as similar on the majority of the variables that often are used to explain corruption. Empirical and historical evidence shows that the two cases do not coincide in regard to outcome of corruption, however; according to Transparency International and the World Bank, Taiwan is seemingly relatively less corrupt compared to Korea. This makes possible the application of the most similar system design in the study of the two cases.

The research question is approached by applying a qualitative research design. More specifically, I use a most similar system design and process tracing methods in order to identify causes of why Korea appear more corrupt than Taiwan. In the process of this research, I identified that the presence of economic conglomerates was identified as the independent variable that affected the two countries in terms of current levels of corruption.

The outcome of my research is an expanded and more complex understanding of the various mechanisms determining corruption. Economic conglomerates are at the center of my analysis as the explanatory variable, and I investigate how it interacts with other, intervening variables to affect corruption. In turn, this thesis introduces an analysis of how different mechanisms beyond the traditional rational choice framework interplay in the explanation of corruption. Such new mechanisms include hierarchical structures, and networks. These have not received much attention in the existing literature; correspondingly, I hope my findings can contribute to broaden our theoretical understanding of why and how corruption is established and maintained. The main argument presented here is that the current one-sided academic understanding of corruption is not sufficient, and we have to apply more complex theories in the future, in order to provide more adequate analyses of corruption. This in turn will allow us to implement more multifaceted, yet coherent policies to combat the issue of corruption in the future.

Forord

Jeg vil takke alle som har gjort det mulig for meg å fullføre denne masteroppgaven, i likhet med alle andre eksisterer verken jeg eller denne oppgaven i et vakuum.

Jeg vil takke Einar Berntzen for gode innspill i startprosessen, og en stor takk til Michael Alvarez som hjalp meg å ro dette i land.

Jeg vil takke alle jeg møtte under feltarbeidet mitt. Til informantene mine som stilte opp til intervju, men også alle andre jeg møtte og som kom på besøk, som gjorde oppholdet i Korea til den kjekkeste perioden på masterstudiet.

Jeg vil takke tidenes beste kollokviegruppe, Sigrid Otterlei og Kim Arne Hammerstad, dere har gitt meg gode og konstruktive tilbakemeldinger, både faglig og mentalt. Dette har vi klart!

En annen bauta i denne perioden, og i livet generelt, som jeg må takke er min samboer. Du gir 'tough love', men fader så godt jeg har av det.

Jeg vil takke mine foreldre for moralsk støtte, dere er tipp topp tommel opp. I tillegg må jeg takke for at dere i nye og ne har sendt små mynter, slik at god levestandard har blitt opprettholdt.

Til slutt, og ikke minst, vil jeg takke mine gode venner og medstudenter. Dere er helt uvurderlige. Takk for at dere har skapt en arena der masteroppgaven ikke har vært et tema, og hjulpet meg med å slappe av. I tillegg takk for gode innspill både språklig og faglig.

Malin Hogstad
Bergen, Juni 2017

Innholdsfortegnelse

KAPITTEL 1: Innledning	1
1.1 Formål og omfangsbetingelser	1
1.2 Bakgrunnsteppe	3
1.3 Oversikt over oppgaven.....	4
Kapittel 2: Det teoretiske rammeverket	6
2.1 Hvordan konseptualisere korrupsjon?	7
2.1.1 Ontologien	7
2.1.2 Konseptualisering av korrupsjon.....	8
2.1.3 Tre analytiske tilnærminger for å forstå korrupsjon.....	10
2.1.4 Teoretisere det motsatte av korrupsjon.....	13
2.2 Differensiering av korrupsjonsbegrepet.....	15
2.2.1 Bredden av korrupsjonsbegrepet.....	15
2.2.2 Småskala- eller storskalakorrupsjon?	17
2.3 Hvordan måle korrupsjon?.....	18
2.4 Hvordan blir korrupsjon brukt i dette prosjektet?	20
2.5 Hva leder til korrupsjon?	21
2.6 De institusjonelle forklaringsvariablene	22
2.6.1 Regimeovergang, demokratisering og konsolidering.....	22
2.6.2 Vertikal ansvarliggjøring: Desentralisering.....	24
2.6.3 Maktfordeling: Den utøvende makt	25
2.6.4 Maktfordeling: Domstolen.....	26
2.6.5 Maktfordeling: Lovgivende – Partier og valgsystem	27
2.6.6 Den fjerde statsmakten: Ytringsfrihet og pressefrihet.....	29
2.7 Sosiale- og kulturelle forklaringsvariabler	29
2.7.1. Kjønn, etniske-, og religiøse- skillelinjer	30
2.7.2 Tillit	31
2.8 Økonomiske faktorer	32
2.8.1 Økonomisk vekst.....	32
2.8.2 Privatisering	33
2.8.3 Økonomiske konglomerater.....	34
2.9 Oppsummering: Hva leder til korrupsjon	35
3.1 Teoretisk tilnærming for å analysere korrupsjon	37

KAPITTEL 4: Metode og datainnhenting	39
4.1 Casestudie som forskningsdesign	39
4.1.1 Årsakssammenheng, mekanismer og validitet.....	40
4.1.2 Reliabilitet av dataene	41
4.2 Parstudier.....	42
4.2.1 Most-similiar system design	43
4.2.2 Prosessporing.....	44
4.3 Datainnsamling: Empirisk innsikt og feltarbeid.....	46
4.3.1 Dokumentanalyse.....	47
4.3.2 Forberede feltarbeid	47
4.3.3 planlegging av intervjuene.....	49
4.3.4 Gjennomføring av intervjuene	51
KAPITTEL 5: Sammenligning av Taiwan og Korea	52
5.1 Casevalg.....	52
5.2 Hvordan plasser Taiwan og Korea seg på skalaene?.....	52
5.3 Den historiske konteksten i Korea og Taiwan.....	53
5.2.1 Korea	55
5.2.2 Taiwan	56
5.3 Most-similar-system resultat	57
KAPITTEL 6: Analysen	60
6.1 Hvordan har partnerskapet mellom staten og chaebolen endret seg over tid?.....	60
6.1.1 Hva er en chaebol?	60
6.1.2 Koreas uavhengighet og fremveksten av chaebolene.....	62
6.1.3 Den første Chaebol-republikken: Staten blir 'fanget' av chaebolen.....	65
6.1.4 Korea etter finanskrisen: Staten prøver å temme chaebolens makt	67
6.1.5 Den andre chaebol-republikken blir innført.....	69
6.1.6 Oppsummering.....	70
6.2 Chaebolens handlingsrom for korrupsjon.....	71
6.3 Konfutsianismen.....	73
5.3.1 Familieidealet.....	75
5.3.2 Respekt for de eldre.....	76
5.3.3 Nettverksorientert.....	77
5.3.4 Oppsummering.....	78
6.4 Maktfordeling	78
6.4.1 Presidentsystem versus semi-presidentsystem.....	78
6.4.2 Lovgivende forsamling - Hvordan kan et institusjonalisert partisystem fungere som en sikkerhetsmekanisme?	80
6.4.3 Likhet for loven: Er chaebolen for viktig til å bli straffefolgt?.....	82

6.4.4 Koreas utvikling av politiske sikkerhetsmekanismer	84
6.5 <i>Maktkonsentrasjon</i>	84
6.5.1 Urettferdig konkurranse gjør at noen selskaper har tilnærmet 'monopol'	85
6.5.2 Den 'fjerde' statsmakten: Hvem eier media?.....	86
6.6 <i>Oppsummering</i>	89
KAPITTEL 7: Diskusjon	90
7.1 <i>Prinsipal-agentteori</i>	91
7.2 <i>Deltagerparadokset</i>	92
7.3 <i>Institusjonalisme</i>	93
7.4 <i>Oppsummering</i>	95
KAPITTEL 8: Konklusjon	97
8.1 <i>Oppsummering og de viktigste funnene</i>	97
8.2 <i>Park-skandalen en indikator på at Korea beveger seg i riktig retning?</i>	98
8.3 <i>Kritikk og forslag til videre forskning</i>	98
8.4 <i>Kan funnene mine være relevante utenfor omfangsbetingelsene?</i>	99
Referanser	99
KAPITTEL 9: APPENDIKS	110

TABELL OVERSIKT:

TABELL 1: OVERSIKT OVER ULIKE TYPE KORRUPSJON	16
TABELL 2: KOREA OG TAIWAN SIN POENGSUM PÅ CPI	53
TABELL 3: KOREA OG TAIWAN SIN POENGSUM PÅ CCI.....	53
TABELL 4: TAIWAN OG KOREA I ET MOST-SIMILAR-SYSTEM DESIGN	58
TABELL 5: OVERSIKT OVER DE MELLOMLIGGENDE VARIABLENE	73
TABELL 6: OVERSIKT OVER PARTIMEDLEMSKAP FRA WORLD VALUE SURVEY 6.0.....	81
TABELL 7: OVERSIKT OVER TILLITSNIVÅ HENTET FRA WORLD VALUE SURVEY 6.0.....	83
TABELL 8: PRESSEFRIHET I KOREA OG TAIWAN.....	87
TABELL 9: OVERSIKT OVER TEORETISKE TILNÆRMINGER MED BEVIS	90

FORKORTELSER:

CCI – Control of Corruption Index

CPI – Corruption Perception Index

FN – Forente nasjoner

KMT – Kuomintang

OECD – Organisasjon for økonomisk samarbeid og utvikling

TI – Transparency International

WGI – World Governance Indicators

WVS – World Value Survey

KAPITTEL 1: Innledning

1.1 Formål og omfangsbetingelser

Et av de store temaene i dagens samfunn er ønsket om å skape en bedre verden. For de fleste handler dette om blant annet fred, økonomisk velstand, utrydding av fattigdom og sikre utdanning for alle. Fellestrekket for disse ønskene er at de krever en god styring: «Good Governance». God styring er derfor øverst på agendaen til flere av verdens viktigste organisasjoner, deriblant De forente nasjoner (FN), Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet. Det er derfor lite uenighet om at god styring er noe de fleste regimer tilstreber på tvers av styresett, herunder særlig demokratiske regimer. I litteraturen fremstilles korrupsjon som en av de største truslene mot god styring og økonomisk utvikling (Rose-Ackerman and Palifka 2016, You 2015). Hva som kan forklare korrupsjon er derfor av stor betydning, og har de siste tretti årene blitt et populært forskningstema.

Forskning på korrupsjon er første steg for å forhindre korrupsjon, men spørsmålet er hvordan dette kan gjøres mest hensiktsmessig. Mye av litteraturen på korrupsjon kommer fra samfunnsøkonomien, og det tradisjonelle paradigmet har derfor vært å forske kvantitativt på korrupsjon (Dimant and Tosato 2018, 335, Rose-Ackerman and Palifka 2016, Treisman 2007, Tanzi 1998). Når man forsker kvantitativt, kartlegger man hvilke variabler som opptrer sammen med fenomenet, og hvilken effekt disse variablene har på hverandre.

Problemet med den kvantitative forskningen er at operasjonaliseringene av korrupsjonsvariabelen ikke er nøyaktige nok, fordi man måler oppfattelse av korrupsjon og ikke korrupsjon direkte. Det er imidlertid ikke den kvantitative forskningen som er problemet, men de kvantitative dataene som blir benyttet på korrupsjon. Jeg problematiserer disse målene i *delkapittel 2.3*. Når man forsker kvalitativt derimot, vil måleproblemet være mindre aktuelt. Dette er fordi man i større grad har kontroll på feltet og direkte kan observere forklaringsvariablenes interaksjon med den avhengige variabelen. Videre åpner dette for at man kan identifisere mekanismer, mellomliggende årsakssammenhenger, eller eventuelt alternative forklaringer. I forlengelsen av dette kan det vises til følgende utsagn fra Charles Ragin (1987, 24-26):

«...it is usually combinations of conditions that produce change. This is not the same as arguing that change results from many variables, as in the statement 'both X1 and X2 affect Y'...Thus, social phenomena are complex and difficult to unravel not because there are too

many variables affecting them...but because different causally relevant conditions can combine in a variety of ways to produce a given outcome».

Gjeldende oppgave angriper korrupsjon med nettopp dette fokuset: Interaksjonen av viktige uavhengige variabler som forklarer forskjellene mellom observerte korrupsjonsnivåer.

Sør-Korea (heretter «Korea») er ett av de tre landene som i litteraturen blir betegnet som et konsolidert demokrati i Asia. De to andre landene er Japan og Taiwan (You 2015). Korea har opplevd hurtig økonomisk vekst, og har høy byråkratisk kvalitet basert på meritter. Likevel blir landet gjentatte ganger rammet av korrupsjonsskandaler hos den politiske eliten. På denne bakgrunn ønsker jeg å undersøke hvordan dette kan skje, når tilsynelatende alt annet fungerer. I min studie av hva som kan forklare Koreas korrupsjonsnivå, vil jeg sammenligne Korea med det sammenlignbare nabolandet Taiwan. Landene har likhetstrekk med felles fortid som japansk koloni, tidligere militærdiktatur, hurtig økonomisk og demokratisk utvikling, samt lite byråkratisk korrupsjon. Likevel er det i følge Transparency International og Verdensbanken mindre korrupsjon i Taiwan. Problemstillingen er således: **«Hvorfor er det mer korrupsjon i Korea enn i nabolandet Taiwan?»**.

For å løse denne problemstillingen skal jeg benytte kvalitativt forskningsdesign med et most-similar-system design og prosessporing. Jeg har delt arbeidsmetodikken min i to, slik at jeg først identifiserer relevante forklaringsvariabler, før jeg deretter undersøker disse gjennom prosessporing. En parsammenligning av Korea og Taiwan resulterte i funnet at økonomiske konglomerater kan forklare korrupsjon i Korea. Økonomiske konglomerater var nemlig en av få variabler som skilte de to landene. I *kapittel 5* argumenteres det for å undersøke store økonomiske konglomerater som en uavhengig variabel. Dette er hovedsakelig basert på et most-similar-system quasi-eksperiment, korrupsjonslitteratur og ekspertintervjuer.

De økonomiske konglomeratene i Korea kalles chaebol, og defineres som forretningsgrupper eid og kontrollert av en familie og deres slektninger. Dette innebærer at en mengde bedrifter er nøstet inn i store familiesentrerte morselskaper (Kim 2017b, 1, Buldard 2013). I dag står de fem største chaebolene for femtifem prosent av Koreas BNP, og de tjue største for åttifem prosent (Göbel 2013, 227, Pae 2018). Chaebolen er med andre ord enorme og har en stor innflytelse på det koreanske samfunnet. På grunn av sin størrelse har chaebolen knyttet et nært forhold til staten. I oppgaven vil det undersøkes hvordan dette forholdet har utviklet seg ved hjelp av prosessporing. Undersøkelsen gjennomføres ved fire sekvenser; Uavhengigheten fra Japan; Demokratiseringsperioden; Finanskrisen; Den andre chaebol-

republikken. Et av mine funn er at dette forholdet over tid har blitt systematisk. Med andre ord har samspillet mellom chaebolen og staten blitt en del av spillereglene som den politiske og økonomiske eliten følger. I den andre delen av analysen undersøker jeg følgelig hvordan økonomiske konglomerater skaper og benytter mulighetsrom til korruperte aktiviteter, og hvilke insentiver de har for å gjøre det. Dette gjør jeg via seks mellomliggende variabler, som underbygger litteraturen på feltet. Ansvarliggjøring, åpenhet og konkurranse er viktig mekanismer for å hindre korrupsjon. Interaksjonen mellom chaebolen, den politiske eliten og institusjoner som styrker utøvende makt, er nøkkelen til å forstå hvordan chaebolen kan bidra til å forklare mer korrupsjon. Min hovedhypotese for prosessoring er derfor:

H₁: Tilstedeværelsen av økonomiske konglomerater kombinert med politiske institusjoner som styrker den utøvende makten, øker sannsynligheten for å observere korrupsjon.

I tillegg til identifikasjon av økonomiske konglomerater som en sentral forklaringsvariabel på korrupsjon, benytter jeg korrupsjonsfunnene i Korea som et argument mot en ensidig forståelse av de teoretiske forklaringsperspektivene på korrupsjon. For å forstå situasjonsbildet av korrupsjon, må man benytte både mikro- og makroperspektiv, henholdsvis institusjonalisme, deltagerparadokset og prinsippal-agentteori. Et av mine hovedfunn underbygger dette. Selv om korrupsjon har blitt en del av spillereglene i Korea, er det aktørene som spiller spillet og eventuelt velger ikke å følge spillereglene (være korruperte). Spesielt gjelder dette etter «politiske jordskjelv», som innebærer et handlingsrom hvor aktørenes politiske prosjekter har større innflytelse enn vanlig. Eksempelvis finner jeg at radikale endringer i forholdet mellom chaebolen og staten var mulig etter finanskrisen.

1.2 Bakgrunnsteppe

I fjor ble den tidligere koreanske presidenten Park Geun-hye avsatt, pågrepet og siktet for grov korrupsjon. Skandalen startet å rulle høsten før, etter at flere medier rapporterte om at en kvinne ved navn Choi Son-sil hadde tilgang til klassifiserte dokumenter og opptrådte i en uformell rolle som rådgiver for presidenten (Kim 2012, Fonn 2017). Etter kort tid skulle det vise seg at dette kun var toppen av isberget. Choi ble arrestert, anklaget for korrupsjon, maktmisbruk og utpressing. Blant annet skal hun ha presset flere selskaper til å donere mange hundre millioner

til to stiftelser i hennes navn. De berørte selskapene inkluderte de fleste koreanske chaebolene, altså landets økonomiske elite.

Dette resulterte i at Park Geun-hye ble stilt til riksrett, anklaget for maktmisbruk, utpressing og forsømmelse av sine plikter. Drøyt et år senere, 6. april 2018, ble hun dømt til tjuefire års fengsel (Haas 2018, Johansen 2016). Parallelt med denne utviklingen har etterforskningen av korrupsjonsskandalen fortsatt. Fungerende konsernsjef i Samsung, Lee Jae-young, blir arrestert med anklager om bestikkelser, underslag og for å ha løyet under ed. Samsung er i dag Koreas største Chaebol, og står for omtrent tjue prosent av Koreas bruttonasjonale produkt (BNP) (Tejada 2017). Lee skal blant annet ha donert flere titalls millioner til Choi sin stiftelse, og gitt andre gaver mot politisk innflytelse. For mange var en dom mot Lee like viktig som en dom mot Park, fordi den økonomiske eliten tidligere har kunnet kjøpe seg ut av enhver anklage.

En korrupt president er hverdagsmat for det koreanske folket, som har slitt med korrupsjon blant den politiske og økonomiske eliten siden uavhengigheten fra Japan. Eliten har over tid bygget et partnerskap med hverandre, som har tjent dem begge. Etter demokratiseringen har maktforholdet endret seg, og i litteraturen blir Korea beskrevet som en chaebol-republikk, der den økonomiske eliten nå sitter med de sterkeste kortene (Kalinowski 2009). For å illustrere korrupsjonsproblemet, har de siste tre presidentene vært involvert i alvorlige korrupsjonsskandaler. Skandalene resulterte i at én tok livet sitt, en annen ble arrestert, i tillegg til Park som nettopp ble dømt til tjuefire års fengsel (Kong 2018). Korrupsjon er med andre ord et aktuelt og langvarig problem for den koreanske befolkningen som skader demokratiet, samt statens effektivitet og legitimitet.

1.3 Oversikt over oppgaven

Etter introduksjonen presenterer jeg det teoretiske rammeverket i *kapittel 2*. I det teoretiske rammeverket gjennomfører jeg en konseptualisering med ambisjon om god begrepsvaliditet. Videre presenterer jeg tre teoretiske tilnærminger til å forstå korrupsjon. Disse skal gi meg et overordnet bilde på korrupsjon generelt. Deretter problematiserer jeg måling av korrupsjon, og redegjør for hvordan fenomenet samhandler med andre fenomener.

I kapittel 3 presenterer jeg arbeidshypotesene for prosjektet. Hovedhypotesen tar for seg årsaksforholdet mellom økonomiske konglomerater, institusjoner som styrker utøvende makt

og korrupsjon. De andre hypotesene er delt inn i to kategorier, nemlig de mellomliggende variablene som skal bidra til å forklare årsaksforholdet, og de teoretiske perspektivene for hvordan man skal forstå korrupsjon generelt.

Kapittel 4 er en gjennomgang av det metodiske i oppgaven, der jeg presenterer hvorfor jeg har valgt et kvalitativt forskningsdesign, hva prosessoring og most-similar-system design er, og hvorfor mekanismer er viktig å undersøke for å forstå årsakssammenhenger. Avslutningsvis gjør jeg rede for mitt eget feltarbeid i Korea der jeg intervjuet fem akademikere med korrupsjon som ekspertise.

I kapittel 5 gir jeg en historisk og politisk gjennomgang av Taiwan og Korea, med mål om å sette dem opp systematisk i en tabell for å vise likheter og ulikheter, basert på korrupsjonslitteraturen. Dette er mitt argument for hvorfor jeg velger å se på økonomiske konglomerater som den uavhengige variabelen.

I det neste kapittelet, *kapittel 6*, analyserer jeg først forholdet mellom den politiske eliten og fremveksten av økonomiske konglomerater i Korea. I denne delen identifiserer jeg korrupsjon som et systematisk problem, der den politiske eliten er «fanget» av den økonomiske eliten. Dette er bakteppet for den andre delen, der jeg ser på seks mellomliggende forklaringer på hvordan forholdet mellom økonomiske konglomerater og korrupsjon utspiller seg, og gir mer korrupsjon.

I kapittel 7 trekker jeg igjen inn de teoretiske perspektivene for å forstå korrupsjon, og argumenterer for at disse ikke fungerer alene, siden de forklarer ulike aspekter ved korrupsjonsfenomenet.

Avslutningsvis *i kapittel 8* oppsummerer jeg oppgavens hovedmomenter og funn. I tillegg utvider jeg omfangsbetingelsene mine, og diskuterer om denne forskningen kan benyttes på andre tilfeller for å forklare korrupsjon andre steder i verden.

Kapittel 2: Det teoretiske rammeverket

Korrupsjon er som det meste i samfunnsvitenskapen – komplekst. I litteraturen er det stor uenighet rundt fenomenet, spesielt med tanke på hvordan det skal konseptualiseres, operasjonaliseres og behandles i forhold til andre fenomener. Disse spørsmålene munner ut i hovedspørsmålet: Hvordan er det mest hensiktsmessig å forske på korrupsjon? I dette kapitlet søker jeg å besvare dette spørsmålet, samt redegjøre for forståelsen av begrepet korrupsjon som en avhengig variabel.

Jeg har i hovedsak delt kapitlet inn i to deler: En begrepsavklaringsdel og en del der jeg utdyper årsakssammenhenger mellom korrupsjon og andre fenomener. Først (2.1) setter jeg korrupsjonsbegrepet opp mot konseptualiseringslitteraturen for å utdype begrepets omfang og motsetning. I tillegg gjør jeg rede for tre analytiske tilnærminger som er vanlig å benytte når man forsker på korrupsjon: Prinsipal-agent teori, samhandlingsproblemet og institusjonalisme. Disse tre tilnærmingen bruker jeg senere i oppgaven for å danne hypoteser om forventede funn, se *kapittel 3*. Konseptualisering er i følge John Gerring (2012, 108) deskriptiv forskning, og en god konseptualisering er viktig for oppgavens interne validitet og forskningens overførbare relevans med tanke på feltet. Avslutningsvis i den første delen, kapittel 2.3, problematiserer jeg hvordan man måler korrupsjon per dags dato. Denne kritikken er ikke en omfattende del av oppgaven, siden jeg kun benytter korrupsjonsmål som referansepunkt for problemstillingen. Likevel er det nyttig å ha som bakteppe for å forstå hvorfor jeg har valgt en kvalitativ arbeidsmetode.

I del to (2.5) ser jeg på korrupsjon sin effekt på andre fenomener. Uenighetene i litteraturen fortsetter når det kommer til hvordan korrupsjon samhandler med andre variabler. Det vil si: Hvordan påvirker korrupsjon andre fenomener, og er kunnskap om korrupsjon relevant utenfor fenomenet i seg selv? Eksempelvis er det påvist sammenhenger mellom korrupsjon og fenomener som økonomisk vekst, ulikhet, demokrati og tillit (Dimant and Tosato 2018, 335, Rose-Ackerman and Palifka 2016, Treisman 2007, Tanzi 1998). Dette er fenomener som i hovedsak er ønsket med positivt fortegn. Thomas Kalinowski (2016, 626) beskriver korrupsjon godt når han skriver at korrupsjon er samfunnsvitenskapens «Higgs Boson», fordi det kan forklare mange av de problemene vi observerer i samfunnet generelt, samtidig er det å studere korrupsjon i sin eksakte form og forstå de underliggende mekanismene utfordrende.

2.1 Hvordan konseptualisere korrupsjon?

I dette delkapitlet skal jeg gi korrupsjonsbegrepet litt mer kjøtt på beina, herunder utbrodere de viktigste punktene fra konseptualiseringslitteraturen og anvende disse på korrupsjonsbegrepet. I litteraturen mangler begrepet ofte presisjon, og tidligere forskning har kun spandert et par setninger i begrepsavklaringen på dette, og sjeldent problematisert svakhetene ved å benytte begrepet empirisk. Konseptualisering er viktig for intern validitet, fordi konsepter er grunnelementene i forskningen og blir ansett som en del av den deskriptive forskningen (Gerring 2012, 108). Det vil åpenbart være et problem hvis ingen benytter begrepet likt, slik at all forskning eksisterer i et vakuum, der det verken kan benyttes i sammenheng eller bygge på tidligere forskning. For å sitere Giovanni Sartori (1970, 1038): «*Concept formation stands prior to quantification*».

2.1.1 Ontologien

Korrupsjonsforskningen vokste i popularitet på nittitallet, med blant annet Rose-Ackerman i spissen, men det er verken et nytt eller kulturelt betinget fenomen (Rothstein and Varraich 2017). Korrupsjon kommer fra det latinske verbet «*corruptus*» (å ødelegge), som betyr et ødelagt objekt. Konseptet beskriver handlinger som oppfattes som ødeleggende, fordi de bryter med etiske, moralske og tradisjonelle lover i samfunnet (Tanzi 1998, 7, Dalton 2005, 240).

For syv hundre år siden plasserte Dante, de som ga bestiktelser, i den dypeste delen av helvete. Den amerikanske (eldste) grunnloven trekker eksplisitt frem forræderi og bestiktelser som forbrytelser som legitimerer riksrett (Tanzi 1998, 559). Konseptet er ikke kun knyttet til vestlig historie. Kautilya, statsminister for et indisk kongerike for to tusen år siden, diskuterte korrupsjon i boken *Arthashastra*. I tillegg finner man et tilsvarende begrep i det kinesiske språket, *pujòng*, som beskriver urettferdig aktivitet (Dalton 2005, 240, Bhagwan 2007, 727). Begrepet har ikke nøyaktig den samme betydningen, men poenget til Mary Dalton (2005) er at ontologien av korrupsjon finnes på de fleste språk med de samme komponentene av moral og urettferdighet (Dalton 2005, 240). Med andre ord er det mye som tyder på at korrupsjon som fenomen, går på tvers av språk, tid og kultur. Det samme gjelder den negative konteksten, der korrupsjon blir beskrevet som et onde. Dette tilsvarer konsensusen i litteraturen per dags dato (Schütte 2017, Rothstein and Varraich 2017).

Tanken om korrupsjon som et onde blir fra tid til annet utfordret. Blant annet har korrupsjon blitt hevdet å være en vestlig ide, og at det derfor vil være imperialistisk å peke på

korrupsjon i andre kulturer som et problem. For å argumentere mot dette trekker Bo Rothstein og Aiysha Varraich (2017)¹ inn ulike meningsmålinger som er gjort rundt om i verden. Disse meningsmålingene fra eksempelvis regioner i India eller subsaharisk Afrika, viser den samme trenden: Befolkningen i disse samfunnene tar klar avstand fra de korruperte aktivitetene som blir presentert for dem, og det blir sett på som et problem i likhet med eksempelvis befolkningen i Danmark eller England.

Som tidligere nevnt, kan man argumentere for at fenomenet korrupsjon er gjenkjennelig på tvers av kulturer på tross av språkbarriere, der urettferdighet står i kjernen. I dette prosjektet tar jeg derfor utgangspunkt i hvordan majoriteten oppfatter korrupsjon i dag, der korrupsjon blir sett på som et onde som undergraver politiske avgjørelser, effektivitet, åpenhet og ansvarliggjøring (Schütte 2017). Samtidig anerkjenner jeg korrupsjon som et relativt fenomen, for eksempel er en korrupert aktivitet i Norge ikke nødvendigvis oppfattet som korrupsjon i Korea. Dette går ut på hvordan man operasjonaliserer korrupsjon, og hva som i realiteten blir behandlet som korruperte handlinger i det bestemte tilfellet. Dette skal jeg utdype nærmere i *delkapittel 2.3*. Et typisk eksempel er debatten rundt gaver: Er det en byttehandel eller er det en kulturell høflighet? For å dempe konsekvensene av dette, har jeg valgt å fokusere på korrupsjon innenfor etablerte demokratier i samme region – Korea og Taiwan. Jeg har gjort dette fordi jeg antar begrepet korrupsjon, og forståelsen av begrepet, har større grad av samsvar mellom disse statene. Dette har vært viktig for caseutvelgelsen. Jeg utdyper dette nærmere i *kapittel 5*. Bortsett fra å være bevisst på den kulturrelativistiske forståelsen av korrupsjon og forsøket på å dempe konsekvensene med caseutvelgelsen, har jeg i likhet med litteraturen, ikke tatt videre hensyn til dette (Rothstein and Varraich 2017, Rose-Ackerman and Palifka 2016, You 2015).

2.1.2 Konseptualisering av korrupsjon

Hvordan gjør man om et fenomen til et begrep som kan benyttes i forskning? I konseptualiseringslitteraturen blir et konsept ofte delt inn i tre nivåer (Adcock and Collier 2001, 530, Goertz 2006, 30, Gerring 2012, 116). De tre nivåene er:

- 1) Det abstrakte nivået – hva er meningen bak konseptet?
- 2) Dimensjonsnivået – Hva er de nødvendige egenskapene knyttet til den teoretiske definisjonen? Her burde definisjonen verken være for minimalistiske eller for maksimal (Coppedge and Gerring, 248-249; Munck og Verkuilen 2002, 9).

¹ Denne boken hadde jeg kun tilgjengelig som ebok via amazon.com, og mangler derfor sidehenvisninger.

- 3) Indikatornivået – Hvilke indikatorer må være tilstede for de ulike dimensjonene. Dette nivået er mer praksisrettet enn de to andre, og er relevant når man diskuterer korrupsjon som kulturelt betinget eller skal måle 'mer eller mindre' korrupsjon. Jeg utdyper det tredje nivået i *delkapittel 2.3*.

Som allerede nevnt er den grunnleggende tanken at korrupsjon er noe som er urettferdig og at det bryter med gitte normer i samfunnet. For å trekke det inn i systemet og knytte det opp mot makt, kan man si at korrupsjon er misbruk av betrodd makt til privat bruk (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 211, Treisman 2007). Denne forståelsen vil jeg argumentere for er gjeldene i de fleste kulturer, siden jeg allerede har vist at ontologien av korrupsjon ikke er kulturelt betinget. «[...] *good ontology entails is an analysis of those properties which have causal powers and which are used in causal explanations and mechanisms*» (Goertz 2006, 30). Her understreker Gary Goertz viktigheten av at dimensjonene er konkrete slik at de kan operasjonaliseres. Jeg har derfor knyttet misbruk av betrodd makt til den politiske sfæren med aktive aktører (Chang and Chu 2006, 259, Amundsen 1999, 2, Rose-Ackerman and Palifka 2016, 7, You 2015, 23):

«Politikere og tjenestemenn utnytter sine posisjoner, ved at de tilegner seg eller gir vekk tjenester og offentlige goder som ikke tilhører dem»

Denne presiseringen forteller oss;

- 1) Hvilken handling som må være tilstede, «misbruk av makt», der noen utnytter sine posisjoner;
- 2) Hvem som misbruker makten, «politikere og tjenestemenn»;
- 3) Hvem dette går utover, den øvrige befolkningen, som utdyper urettferdighetsdimensjonen – ettersom premisset om lik tilgang til goder og tjenester ikke er gjeldende for alle (Rothstein and Varraich 2017).

Videre i konseptualiseringslitteraturen er det flere momenter som er viktig for god begrepsavklaring: Blant annet tydeliggjøre begrepsfamilie og klargjøre motsetningen til begrepet. Ved å gjøre det tar man hensyn til hvor omfattende begrep kan være, før det går på bekostning av begrepsvaliditet.

Sartori (1970) understreker viktigheten av gode konsepter, der han problematiserer trenden innen forskning. Han mener at det er en uting at forskningen har beveget seg vekk fra spørsmålet om hva noe er, til hvor mye man har av det: «*What makes democracy possible should not be mixed up with what makes democracy more democratic*» (Collier and Mahon 1993, 846, Sartori 1970). Hva noe er kan ses i sammenheng med Sartoris generalitetsstige. Når man teoretiserer et begrep beveger man seg enten oppover eller nedover en fiktiv stige, som vil si hvor presis man ønsker å være: «*As they increase the extension, they reduce the intention to the degree necessary to fit the new context*» (Collier and Mahon 1993, 846, Sartori 1970).

En utfordring blir derfor å være generelt nok til å dekke flest mulige tilfeller samtidig å være konkret, slik at det er empirisk nyttig å benytte konseptet. I praksis betyr det at hvert tilfelle ikke er unikt, men det er klare likhetstrekk som gjør det hensiktsmessig å sammenligne (Dalton 2005, 240; Sartori 1970). Dette understreker hvorfor det er relevant å forske kvalitativt på korrupsjon, fordi man kan gå i dybden når man observerer fenomenene: Eksempelvis om målene man benytter per dags dato faktisk måler korrupsjon, dette problematiserer jeg i *delkapittel 2.3*.

I følge Goertz (2006, 38) er det to grupper konsepter, der skillet handler om hva som er nødvendig og tilstrekkelig. Den første gruppen handler om hva som er nødvendig, der et konsept består av bestemte indikatorer som alle må være tilstede for at konseptet er relevant. Den andre typen handler om hva som er tilstrekkelig – familielikhet. Disse konseptene består av flere bestemte indikatorer, men alle må ikke være tilsted samtidig for at konseptet kan benyttes. Jeg vil argumentere for at korrupsjon tilhører den andre begrepsgruppen, der korrupsjon kan oppfattes som et paraplybegrep. Man har som tidligere nevnt kjernen av korrupsjon, misbruk av betrodd makt, som foregår i en gråson mellom krysning av offentlig og privat sfære. Hvordan dette utarter seg er ikke nødvendigvis likt, der maktforholdet og handlingen kan variere. Jeg går nærmere inn på dette i neste *delkapittel 2.2*, der jeg differensierer korrupsjonsbegrepet. Differensiering vil si at man benytter undergrupper av et begrep for å være mer presis (Collier and Levitsky 1997, 435). Samtidig skiller differensiering kun ulike typer korrupsjon fra hverandre, disse typene er likestilt, og beskriver derfor ikke mer eller mindre korrupsjon

2.1.3 Tre analytiske tilnærminger for å forstå korrupsjon

I utgangspunktet finnes det flere ulike teoretiske tilnærminger for å forstå et fenomen, i dette prosjektet gjør jeg rede for tre slike tilnærminger: Prinsipal-agent teori, Deltagerparadoks og

institusjonalisme. De to første er undergreiner av «rational choice». You Jong-sung (2015, 23) trekker frem at forskning på korrupsjon ofte benytter «prinsipal-agent teori». Denne tilnærmingen forklarer hvordan mulighetsrommet blir misbrukt av politikere og tjenestemenn overfor den øvrige befolkningen. Denne teorien beskriver hvordan aktører vil samhandle ved hjelp av ulike insentiver og rolleforståelse. Denne rolleforståelsen er hierarkisk, der agenten svarer til prinsipal (Rose-Ackerman 1999, Persson 2010).

I samfunnsøkonomien og statsvitenskapen ligger fokuset på når informasjonsproblemet oppstår. Informasjonsproblemet er asymmetrisk i tilgangen på informasjon, der agenten sitter med informasjon prinsipalen ikke har. Dette skaper et mulighetsrom for at en agenten med motivasjon kan handle etter egne interesser, som strider mot det prinsipalen ønsker (Alena et al. 2017, 9). Eksempelvis under demokratiseringen i Korea var valg en kostbar affære, og de som ønsket politisk makt hadde derfor insentiver til å forhandle med den økonomiske eliten, som kunne sponse dem (Kang 2002, 193). Siden alle gjorde dette, var sannsynlighetene for å bli sanksjonert lav. Dermed kunne man basert på en kost-nytte logikk komme frem til at det ville lønne seg å gjøre en byttehandel med den økonomiske eliten.

Med utgangspunkt i staten, blir prinsipal-agent hierarkiet beskrevet som at presidenten handler på vegne av folket eller sin koalisjon. Ministre forhandler på vegne av presidenten, og byråkratiet på vegne av ministre. Hvis man slår sammen disse leddene er den politiske eliten agenten, som skal representere de som har valgt dem. Prinsipal, er med andre ord folket (Alena et al. 2017, 10). Klitgaard (2000) har benyttet denne teoretiske tilnærmingen når han presenterer en formel for å forklare korrupsjon:

$$\text{«corruption} = \text{monopoly position} + \text{discretion} - \text{accountability} \text{»}$$

Denne formelen beskriver monopol, skjønn og ansvarliggjøring som tre mekanismene, som forklarer korrupsjon. I denne formelen hevder Klitgaard (2000) at monopol skaper mulighetsrom for korruperte handlinger, og er derfor viktig å begrense. Den neste handler om politikere og tjenestemenns mulighet til å utøve skjønn, og at dette gir mer korrupsjon, blant annet fordi det gir mulighet til ulik behandling og favorisering. Eksempelvis trekker Rothstein and Varraich (2017) inn habilitet som en sentral egenskap med ikke-korruperte organisasjoner (Sparling 2018). Åpenhet i systemet er derfor viktig. Den siste mekanismen er ansvarliggjøring, der mangel på ansvarliggjøring gir mulighet for mer korrupsjon. Mer ansvarliggjøring kan innebære strengere tilsyn og kontrollmekanismer fra andre uavhengige enheter (Alena et al. 2017, 10). Disse tre mekanismene som beskriver korrupsjon kan undersøkes hver for seg, men

ofte opptrer de samtidig og samhandler med hverandre. For å illustrere kan høy konsentrasjon av makt, monopol, være et hinder for god ansvarliggjøring siden det er lite åpenhet.

Prinsipal-agent-teori har vært den etablerte tilnærmingen for å forstå korrupsjon. Denne tilnærmingen er en undergrein av «rational choice»-paradigmet, som fokuserer på rasjonelle aktører. I dette paradigmet blir et utfall beskrevet ut fra hvordan de individuelle aktørene handler, der de tar avgjørelser basert på kost-nytte for å oppnå sine interesser (Monroe 2001, 152). Den neste tilnærmingen jeg skal presentere, er også en undergrein av «rational choice»-paradigmet, og ser korrupsjon som et samhandlingsproblem².

Forskere har i nyere tid hevdet at premisset for prinsipal-agent teori ikke er tilstrekkelig. Premisset er at prinsipalen alltid ønsker å holde agenten ansvarlig, hvis de har muligheten. Den andre analytiske tilnærmingen for å forstå korrupsjon er ikke enig og hevder at korrupsjon kan forstås som et samhandlingsproblem, der alle ønsker å maksimere sin egen vinning (Olson 1971, Alena et al. 2017, 11, Rothstein and Varraich 2017). Samhandlingsproblemet kalles derfor for deltagerparadokset, og kommer i uttrykk i de tenkte scenarioene «fangens dilemma»³ og «allmenningens tragedie»⁴.

Deltagerparadokset blir knyttet til korrupsjon siden alle er tjent med mindre korrupsjon, samtidig som ingen er villig til å være den første som ikke handler korrupt i et system der korrupsjon er spillereglene. Ingen har derfor insentiver til å handle mindre korrupt, med mindre alle stopper samtidig. En rasjonell handling er derfor å fortsette med korrupsjon, siden det er slik man tjener mest. Deltagerparadokset blir ofte trukket frem når det gjelder anti-korrupsjonsreformer der ingen av aktørene er villige til å implementere dem. Deltagerparadokset benyttes derfor ofte i kontekst når korrupsjon er systematisk, og det er nødvendig med en omveltende endring i institusjonene for at holdningene skal endre seg (Marquette 2015, Alena et al. 2017, 12). Eksemplet om demokratiseringen i Korea kan igjen benyttes, fordi deltagerparadokset spår at korrupte aktiviteter vil fortsette siden alle gjør det.

² «Collective action problems» er oversatt til samhandlingsproblem og deltagerparadoks.

³ Fangens dilemma går ut på hvilken grad det er hensiktsmessig for to fanger å tyste på hverandre eller å holde tett, der fangene ikke har informasjon om hva den andre foretar seg. Konklusjonen er at det mest gunstige er hvis begge holder tett. Problemet er at det er stor usikkerhet knyttet til hvordan den andre handler, derfor blir det mest gunstig for hver av fangene å tyste (Ostrom 1990, 1-5).

⁴ handler om at de felles ressursområdene blir belastet mer enn det som er bærekraftig, fordi det lønner seg for individet å ta mest mulig for egen vinning. Dette tapper ressursene tomme (Ostrom 1990, 1-5).

Den siste tilnærmingen som blir presentert i litteraturen er å forstå korrupsjon som en institusjon. I likhet med samhandlingsproblemet beskriver det institusjonelle perspektivet korrupsjon når det er systematisk. Denne tilnærmingen benytter sosiale og kulturelle institusjoner som forklaring på de eksisterende spilleregler. Disse spillereglene er utgangspunktet for hvordan aktørene vil oppføre seg i forhold til hverandre. For eksempel når alle andre er korrupte, er ærlighet en avvikende oppførsel (Teorell 2007). Det institusjonelle perspektivet forklarer i motsetning til de to andre perspektivene grunnene til korrupsjon på et overordnet nivå. De tre forklaringstilnærmingene kan derfor benyttes som en analogi til mikro- og makroperspektiv på korrupsjon.

Det institusjonelle perspektivet beskriver videre at de reelle insentivene, sanksjonene og begrensningene finnes i de uformelle institusjonene (Teorell 2007). I dette prosjektet benytter jeg institusjonalisme som et perspektiv, der fokuset ligger på de uformelle institusjonene som former de politiske organisasjonene, fordi svak ansvarliggjøring tillater mer kulturell oppførsel. Konkret skal jeg følge Helmke and Levitsky (2004, 727) sine råd om å se på de kulturelle tradisjonene for å forstå de uformelle spillereglene. De definerer de kulturelle uformelle institusjonene som «*socially shared rules, usually unwritten, that are created, communicated and enforced outside of officially sanctioned channels*». I følge Jan Teorell (2007) er det derfor ikke nødvendig å forklare hvorfor noen misbruker makt, men man må fokusere på hvordan korrupsjon ble «*the rules of the game*».

2.1.4 Teoretisere det motsatte av korrupsjon

I utgangspunktet kan man si at en handling er enten korrupt eller ikke, skillet vil derfor være nullpunktet til korrupsjonsbegrepet. Dette nullpunktet er i virkeligheten vanskelig å definere, siden det er uklart hva som er det motsatte av korrupsjon (Goertz 2006, 22-23). Sartori mener at konseptet og det motsatte av konseptet man teoretiserer må utelukke hverandre, som for eksempel levende og død eller krig og fred. I den forstand handler teoretisering av et begrep like mye om hva det ikke er (Adcock and Collier 2001, 548).

Per dags dato er det konsensus om at ingen land er helt uten korrupsjon, noen vil til og med argumentere for at en slik tilstand er en utopi (Rothstein and Varraich 2017). Først og fremst fordi man ikke har tilstrekkelige mål, til å måle at staten er uten korrupsjon. For det andre er staten for omfattende, at sannsynligheten er høy for at ett av leddene svikter. Siden dette vil

hende fra tid til annen, vil derfor en stat uten korrupsjon være et ideal⁵. Samtidig kan individuelle organisasjoner være uten korrupsjon. Hvis et korrupsjonsfritt regime er et ideal, vil det derfor være mer naturlig å snakke om mer eller mindre korrupsjon, med premisset om at alle land er litt korrupte. For å gjøre dette, er det derfor nødvendig å teoretisere det motsatte av korrupsjon (Sartori 1970, 1038).

Motsetningen av korrupsjon blir av flere sett i sammenheng med «Good Governance»-begrepet (Rothstein and Varraich 2017). I utgangspunktet er det uenighet om hva som ligger i begrepet «Good Governance», men jeg har i dette prosjektet tatt utgangspunkt i hvordan Kaufmann (2005) med fler benytter begrepet når de laget «World Governance Indicators» (WGI). WGI består av seks indikatorer som måler «Good Governance» i verden. Jeg skal beskrive dette målet mer utdypende i *delkapittel 2.3*. Kaufmann (2005) mener begrepet handler om hvordan man styrer på best mulig måte, ved å velge, overvåke og jevnlig erstatte de med makt. Videre handler det om kapasitet til å effektivt omfordele ressurser og implementere politikk. Styring basert på disse prinsippene må ha legitimitet hos institusjonene, men viktigst blant befolkningen. Keping (2018, 5-6) oppsummerer dette i seks punkter; Ansvarliggjøring; Legitimering; Åpenhet; Rettsikkerhet; Effektivitet; Og reaksjonsevne. «Good Governance» er med andre ord sentrert rundt folket, og handler om partnerskapet mellom folket og styresmaktene. I likhet med demokratiet. Korrupsjon kan derfor oppstå når partnerskapet mellom folket og styresmaktene svikter, eksempelvis i Korea der man kan argumentere for at partnerskapet er mellom den politiske og økonomiske eliten. Dette utdyper jeg mer i analysen min. Ut fra Klitgaards (2000) formel for korrupsjon, er ansvarliggjøring og åpenhet igjen sentralt. Korrupsjon er med andre ord direkte tilknyttet to sentrale kriterier for «good governance». Dette stemmer overens med Kaufmann, der en av indikatorene er nettopp kontroll av korrupsjon.

Rothstein and Varraich (2017) er ikke direkte enig, og argumenterer for at habilitet burde benyttes som det motsatte av korrupsjon, siden det er mindre politisk enn «Good Governance». Habilitet spiller på urettferdighetsdimensjonen av korrupsjon, knyttet til offentlige goder, som er sentralt i korrupsjonsontologien (Rothstein 2014, 748, Sparling 2018). Denne motsetningen kan også benyttes hvis man ser på korrupsjon som et samhandlingsproblem, der reduksjon av korrupsjon blir et spørsmål om å bygge mer troverdige

⁵ Begrepsforståelsen av korrupsjon kan derfor trekke paralleller til Robert A. Dahl (1971) sitt polyarki, der han argumenterer for at demokrati i sin fulle forstand er en utopi.

og habile institusjoner. Videre i oppgaven har jeg valgt å benytte begge som motsetninger av korrupsjon, der habilitet er en del av «Good Governance» begrepet, men mer presist. Dette betyr at jeg ikke har valgt å fokusere på «Good Governance» som et eventuelt politisk problem, og lar dermed andre ta denne diskusjonen.

I neste delkapittel skal jeg gjøre rede for to måter å differensiere korrupsjon. Først mellom hvilken handling som finner sted, og etterpå skille mellom småskala- og storskala korrupsjon.

2.2 Differensiering av korrupsjonsbegrepet

2.2.1 Bredden av korrupsjonsbegrepet

En grunn til at begrepet korrupsjon er komplekst, er som tidligere nevnt fordi det er en samlebetegnelse på mange handlinger som blir gjort på ulike nivå i samfunnet. Det kan være alt fra nepotisme – å ansette familiemedlemmer til tilkarringsvirksomhet – å manipulere økonomiske og juridiske omgivelser i forsøk på å tjene penger. Siden korrupsjon kan være så mangt, er det derfor viktig å differensiere begrepet og skille de ulike typene fra hverandre (Collier and Levitsky 1997, 435). De forskjellige typene korrupsjon beskriver hvilken handling som blir gjort, og hvem som er den aktive parten. Felles for disse typene er kjernen, med misbruk av betrodd makt. Jeg skal ta utgangspunkt i *Corruption and Government* skrevet av Susan Rose-Ackerman og Bonnie J. Palifka (2016), der de trekker frem tretten typer korrupsjon. Jeg har valgt å plassere de ulike typene inn i en tabell, for å gi en bedre oversikt. Se *tabell 1*.

Når korrupsjon blir en del av spillereglene, betegnes dette som at korrupsjon har blitt systematisk. Dette skjer på det politiske topplanet, og handler om at enkelt interesser som ikke tjener fellesskapets beste har størst innflytelse på politikktutforming. Når det er tilfellet betegnes ofte staten som 'fanget': «*State capture is thus a phenomenon that takes place through the exercise of klientelisme or patronage, where a relationship is built up between parties*» (Rothstein and Varraich 2017). Vanligvis er det den politiske eliten som blir fanget av den økonomiske eliten. Forholdet mellom staten og næringslivet i Korea er det jeg analyserer senere i oppgaven, der man kan argumentere for at Korea er et godt eksempel på en stat som er fanget av økonomiske interesser.

TABELL 1: OVERSIKT OVER ULIKE TYPE KORRUPSJON

Korrupsjons- type	Beskrivelse
Nepotisme	Ansette familiemedlem eller andre man har sterk sosial tilknytting til, fremfor mer kvalifiserte søkere uten denne tilknyttingen.
Kameraderi	Ligner nepotisme, men man foretrekker medlemmer fra en gruppe fremfor medlemmer fra en annen gruppe. Gruppene kan være delt på rase/etnisitet, religion, regioner, politisk- eller sosiale attributter
Interesse- konflikt	Ligner nepotisme, men er når man personlig blir påvirket av politikken eller sakene som bestemmes.
Bestikkelser og utpressing	Betaling i form av penger, gaver eller tjenester for noe som i utgangspunktet burde være kostnadsfritt eller gitt på andre vilkår enn betalingsvilje. Skillet mellom bestikkelse og utpressing ligger i hvilken part som er aktiv. Ved bestikkelse er det i hovedsak begge parter som er involvert, men ved utpressing er det utpresseren som er den aktive delen.
Bytting av tjenester og innflytelse	Bytting av tjenester og innflytelse. Utarter seg ofte i form av et patron-klient forhold, som betyr at en mektig person kan gi beskyttelse, tjenester eller gaver i bytte mot politisk støtte.
	<u>Klientelisme</u> : Beskriver et patron-klientforhold i den politiske sfæren når det er systematisk. Eksempelvis er noen fordeler kun tilgjengelig for de som gir sin politiske støtte.
Ulike type bedrag	Forholdsvis bedrag innen salg og fortjeneste, offentlig sektor eller domstolen. Domstolen: handler om at avgjørelser i den rettslige sfæren blir tatt på grunn av hvilke goder dommeren kan få eller trusler, fremfor sakens sak slik det burde være. Valgbedrag: manipulering av valgresultat ved å kjøpe stemmer, true velgerne, forfalske eller ødelegge stemmer
Underslag	Handler i hovedsak om at noen stjeler penger og putte dem i egen lomme.

	<p><u>Kleptokrati</u>: Når underslag foregår på det politiske topplanet der eliten maksimerer sin egen personlige velferd</p>
--	---

Referanser: (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 7, Dalton 2005, 240); (Tanzi 1998, 563); (Graycar and Jancsics 2017, 1013); (Rothstein and Varraich 2017); (You 2015, 24-25).

2.2.2 Småskala- eller storskalakorrupsjon?

En annen differensiering av korrupsjon er mellom hvilket nivå i samfunnet handlingen skjer på. Man deler derfor korrupsjon inn i småskala- og storskalakorrupsjon, som er synonymt til det Amundsen (1999) kaller «grand corruption» og «petty corruption». I likhet med Amundsen skiller You (2015, 24) mellom det som skjer i prosessen der man utvikler og lager politikk, og korrupsjon som skjer når man implementerer politikk.

Skillet blir definert ut fra hvilken sfære korrupsjonen foregår i og de materielle verdiene involvert (Ruhl 2011, 33, Tanzi 1998, 565). Førstnevnte foregår ofte i den byråkratiske sfæren av politikken, der offentlig politikk og tjenestelevering møter den vanlige bruker av statlige tjenester. Det vil si at det i hovedsak er offentlige ansatte som mottar noe ekstra for å utføre arbeidet sitt annerledes enn de ellers ville gjort, i for eksempel helsevesenet, skolevesenet eller i lokalforvaltningen. Denne type korrupsjon sies ofte å være enklere for den vanlige borger å observere, siden man i hverdagen er i kontakt med byråkratiet (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 11). Fra de tretten typene for korrupsjon som ble nevnt i forrige delkapittel, vil småskalakorrupsjon i hovedsak være bestikkelser, nepotisme, utpressing, bytting av tjenester og underslag på lavt politisk nivå. Denne type korrupsjon har jeg ikke sett på som relevant i prosjektet mitt, siden både Taiwan og Korea har etter demokratiseringen gjennomført gode anti-korrupsjons reformer, som har tilnærmet utryddet dette problemet (Rodrik 1995, Evans 1995).

Storskalakorrupsjon foregår på det politiske topplanet og innebærer at politikerne og byråkratene har makt til å bestemme spillereglene, og misbruker denne makten til personlig vinning (Ruhl 2011, 35). Denne gruppen er i utgangspunktet liten, men de behandler store summer penger eller ressurser. For den politiske eliten kan storskalakorrupsjon handle om å beholde makten, ved for eksempel utnytte patron-klient-forhold, manipulere valg eller lignende. Samtidig kan storskalakorrupsjon også være når staten er 'fanget' av enkelt interesser, som gjør at den politiske eliten følger de korruperte spillereglene. I dette prosjektet er det storskalakorrupsjon som er interessant, og det begge landene sliter med. Dette vil derfor være kjernen av analysen min der jeg undersøker hvordan begge landene utnyttet patron-klient-

forhold for å skape legitimitet til militærdiktaturet, og hvordan patron-klient forhold i den koreanske staten utviklet seg til å bli systematisk.

Rose-Ackerman and Palifka (2016, 11) argumenterer for at storskala- og småskalakorrupsjon kan være linket sammen i et hierarkis byråkrati, fordi man kan anta at korrupsjon på et nivå kan lede eller oppmuntre til korrupsjon et annet sted i den byråkratiske «organisasjonen». Ruhl (2011, 35) hevder at dette ikke stemmer, og henviser til hvordan tre ulike mål for korrupsjon i Costa Rica gir ulikt utslag. To av målene viser at Costa Rica er det minst korrupte landet i Sør-Amerika, mens det siste målet fant det motsatte. Grunnen til dette resultatet var at to av målene var basert på eksperter, som i større grad fokuserer på storskalakorrupsjon. Det siste målet var basert på spørsmålet om den jevne innbyggeren hadde opplevd korrupsjon eller kjente til tilfeller innenfor en tidsramme på tolv måneder. Dette henger sammen med hvordan Korrupsjon blir beskrevet i Korea og Taiwan. Hvordan man måler korrupsjon vil derfor være avgjørende, dette blir gjort rede for i neste delkapittel.

2.3 Hvordan måle korrupsjon?

Frem til nå har jeg gjort rede for den ontologiske betydningen av korrupsjon, og hvilke dimensjoner som presiserer korrupsjonsbegrepet. I denne delen skal jeg se nærmere på det tredje nivået for konseptualisering – hvilke indikatorer beskriver konseptet? Jeg skal gjøre det ved å trekke inn ulike mål for korrupsjon. Disse målene benytter ulike sett med indikatorer for å skille hvilken grad av korrupsjon som eksisterer. Slik at man i større grad kan rangere stater, og sammenlignende dem historisk, innad og med hverandre (Collier and Levitsky 1997, 435).

Jeg skal i dette prosjektet benytte meg av de to mest kjente målene for korrupsjon. Det første målet er Transparency International sitt, og måler oppfattelse av korrupsjon, Corruption Perception Index (CPI). CPI har blitt publisert siden 1995, og inkluderer i dag 180 land. CPI måler korrupsjon på en skala fra 0 til 100, der en høyere poengsum samsvarer med mindre korrupsjon (Transparaency International, 2016). Det andre målet er verdensbanken sin indikator som beskriver kontroll av korrupsjon, Control of Corruption Index (CCI). CCI er en av seks indikatorer for «good governance», utarbeidet som tidligere nevnt av Daniel Kaufmann med flere (Kaufmann, Kraay, & Mastruzzi, 2010)Rose-Ackerman and Palifka 2016, 15). Begge disse skalaene henter informasjon fra spørreundersøkelser gjort blant befolkningen, ledere innen næringslivet, landeksperter og annen statistikk tatt fra offentlige kilder. Videre fanger de

opp både småskala- og storskalakorrupsjon, og lager ingen distinkte skiller. Det samme gjelder for hvor korrupsjon foregår, der det er ingen skiller om korrupsjon eksempelvis foregår i helsevesenet eller i den politiske sfæren.

Samtidig måler ikke CPI og CCI det samme. Disse to skalaene baserer seg ikke på den samme forståelsen av korrupsjon, der CCI har en bredere forståelse av korrupsjon, og dekker blant annet anti-korrupsjonsinstitusjoner som valgintegritet og ytringsfrihet. CPI på sin side fokuserer bestikkelser, underdragelse og politisk innflytelse. Indikatornivået er med andre ord ulikt (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 16). I *tabell 9.1 i appendikset* har jeg gjort et forsøk på å oppsummere de ulike indikatorene som målene benytter. I utgangspunktet overlapper målene, men CCI har et større kildegrunnlag. I tillegg inkluderer de spørreundersøkelser for den jevne befolkning som blant annet afrikanbarometer.

Begge disse målene gir med andre ord et generelt bilde av korrupsjon i regimene, og det finnes mange aktører som kritiserer målene for blant annet svak operasjonalisering, lite åpenhet i poengsystem og rangering. De neste syv punktene oppsummerer hovedkritikken (You 2015, Rose-Ackerman and Palifka 2016, 19):

- 1) Målene er basert på andre mål, som vil si at de har aggregert andre mål til å passe inn i sin skala. Hvordan de andre målene er aggregert og vektlagt kan være problematisk, siden flere av dataene indeksene benytter overlapper.
- 2) Det er en uklarhet om hva som faktisk blir målt – er det oppfattelse av korrupsjon, storskalakorrupsjon, byråkrattskorrupsjon eller eventuelt nepotisme? Man har med andre ord aggregert korrupsjonsbegrepet opp, og det har blitt endimensjonalt siden man benytter hele begrepsparaplyen.
- 3) Korrupsjon foregår i det skjulte, og er derfor utfordrende å kartlegge. Kildene som benyttes er derfor subjektive, og kan være påvirket av eksterne faktorer, og svarene reflekterer ikke nødvendigvis tingenes tilstand. For eksempel kan korrupsjonsmålet være et mål på pressefrihet fremfor faktisk korrupsjon, siden man ikke måler korrupsjon direkte, men oppfattelsen.
- 4) Skalaene blir ikke presenteres i reelle tall, men benytter en konstruert skala. Hva korrupsjonsnivået tilsvarer er derfor uklart.
- 5) Indeksene kan kritiseres for å være kulturelt betinget, og gir en skjevhet ved å ikke avklare hva som er gråsonene av korrupsjon.

- 6) Metoden målene benytter er ikke åpen nok, og det er vanskelig for andre aktører å reprodusere skalaene.
- 7) Dataene som blir benyttet er ikke nye for vært år, som vil gi en treg endring og kan gi et misvisende bilde.

Ut fra denne kritikken kan det fort virke meningsløst å benytte skalaene i forskning. Dette er ikke tilfelle, men skalaene må benyttes med omhu og er ingen fasit. Når man burde benytte dem kommer an på forskningsspørsmålet. I dette prosjektet benytter jeg skalaene som et referansepunkt, mitt forskningsspørsmål er hvorfor Korea er mer korrupt enn Taiwan. For å stille dette spørsmålet må jeg ha et referansepunkt, som faktisk tilsier at det er tilfelle.

For å lage et referansepunkt, og underbygge påstanden om at Korea er mer korrupt enn Taiwan har jeg derfor benyttet meg av begge målene, samt annet litteratur på feltet. Denne datatrianguleringen har blitt gjort for å skape validitet. I tillegg møtte jeg kritikk ved å velge land som ligger nær hverandre geografisk og kulturelt, på den måten sikret meg for visse skjevheter. Begge målene viser at Korea er mer korrupt enn Taiwan, og har vært det historisk. For mer informasjon se *tabell 2 og 3 i kapittel 5*.

2.4 Hvordan blir korrupsjon brukt i dette prosjektet?

Som allerede nevnt, en god konseptualisering er viktig slik at forskningen som blir gjort kan knyttes til tidligere- og fremtidig forskning. Jeg skal derfor i likhet med litteraturen benytte definisjonen:

«Politikere og tjenestemenn utnytter sine posisjoner, ved at de tilegner seg eller gir vekk tjenester og offentlige goder som ikke tilhører dem»

Denne definisjonen tar utgangspunkt i den universell ontologi om urettferdighet og misbruk av makt, og knytter det til en politisk dimensjon med hvilke aktører som må være innover. Jeg valgte korrupsjon som den avhengige variabelen fordi man må sette et startpunkt, og siden jeg ønsket å lære mer om korrupsjon, og hvordan det opptrer i casene mine. Det ble derfor naturlig å plassere korrupsjon som målet for læringen. Videre har jeg presisert at jeg ønsker å fokusere på storskalakorrupsjon, fordi det var denne type korrupsjon, jamført president Park Geun-hye sin skandale, som gjorde forskningsspørsmålet mitt aktuelt. I tillegg har jeg i senere tid funnet ut at verken Taiwan eller Korea har et stort problem med byråkratisk korrupsjon.

Definisjonen ovenfor presiserer kun én av aktørene som må være aktive, men siden jeg ønsker å se på storskalakorrupsjon og det tilsier at store summer penger, innflytelse og ressurser er involvert, er den andre aktøren ofte næringslivet, som er tilfelle i mitt prosjekt. Jeg skal med andre ord se på korrupsjon mellom den økonomiske og politiske eliten. Mer spesifikk mener jeg det ikke er nødvendig å være, siden jeg videre i analysen ønsker å identifisere hvordan type storskalakorrupsjon som blir benyttet mellom disse to aktørene. Ved å være åpen om hvilken storskalakorrupsjon som kan eksistere, muliggjør jeg også å benytte de tre ulike tilnærminger på korrupsjon: Prinsipal-agent teori, deltagerparadokset og institusjonalisme. Jeg skal utdype dette videre i *kapittel 3*, når jeg presenterer mine hypoteser.

2.5 Hva leder til korrupsjon?

Frem til nå har jeg gjort rede for hvordan korrupsjon blir benyttet i dette prosjektet. I dette kapittelet skal jeg utforske hvordan og hvorfor korrupsjon oppstår, med fokus på hvilke forklaringsvariabler som skaper grobunn for fenomenet. Som tidligere nevnt er korrupsjonslitteraturen fragmentert og lite gjennomarbeidet. Hva som blir trukket frem som forklaringsvariabler varierer fra region til region og mellom ulike prosjekter. Derfor er det vanskelig å finne arbeid som har laget en helhetlig oversiktlig over forklaringsfaktorer på korrupsjon. Dette kan komme av flere grunner:

- 1) Det er ikke gitt at korrupsjon skal være avhengig variabel, det finnes derfor både forskning som behandler korrupsjon som avhengig variabel, og forskning som behandler korrupsjon som en forklaringsvariabel⁶.
- 2) Korrupsjonsforskning er relativt nytt innenfor statsvitenskap (Rose-Ackerman and Palifka 2016).

Som tidligere nevnt mangler litteraturen en fullstendig oversikt over forklaringsvariabler på korrupsjon. Jeg skal derfor i dette prosjektet lage en systematisk oversikt over eksisterende variabler og gjøre rede for hvordan de er koblet til korrupsjon. Dette er nødvendig fordi jeg benytter forklaringsvariablene på korrupsjon i et most-similar-system quasi-eksperiment i *kapittel 5*. I likhet med annen forskning på korrupsjon blir forklaringsvariablene mine delt inn

⁶ Dette punktet hadde vært interessant å problematisere, men har ikke blitt prioritert på grunn av plass mangel. Samtidig er dette i hovedsak et problem hvis man gjennomfører kvantitative studier, der man ser på effekten av korrupsjon. Ved å studere fenomenet kvalitativt, kan man i større grad kontrollere for årsakssammenhengen og retning.

i tre kategorier: Institusjonelle, sosiale og kulturelle og økonomiske forklaringer (Rose-Ackerman and Palifka 2016, You 2015). På grunn av omfangsbetingelsene mine er ikke alle forklaringsvariabler gitt like mye plass. Eksempelvis er fokuset på den politiske eliten og storskalakorrupsjon. Det er derfor plassbesparende å ikke utdype forklaringsvariabler som er knyttet til småskalakorrupsjon.

Alle disse forklaringsvariablene benytter jeg senere i oppgaven for å sammenligne Korea og Taiwan i et most-similar-system quasi-eksperiment. I tillegg blir flere av variablene benyttet som mellomliggende variabler i analysen, for å forklare årsakssammenhengen mellom økonomiske konglomerater og korrupsjon.

2.6 De institusjonelle forklaringsvariablene

Den første kategorien med forklaringsvariabler er de institusjonelle. Disse forklaringsvariablene handler om hvordan staten er organisert, og hvordan makten er fordelt – hvem kan holde hverandre ansvarlig? Jeg skal i denne delen ta utgangspunkt i vertikal og horisontal ansvarliggjøring. Den vertikale ansvarliggjøringen kan gjøres gjennom desentralisering av makt. Den horisontale ansvarliggjøringen kan utøves med maktfordeling mellom utøvende-, dømmende- og lovgivendeorgan. Jeg har i tillegg lagt til den fjerde statsmakt, mediene, som et organ som kan bidra til horisontal ansvarliggjøring av makten. Når jeg redegjør for årsakssammenhengen mellom de institusjonelle forklaringsvariablene og korrupsjon kommer mekanismene som ble presentert i den første delen av det teoretiske rammeverket tydelig frem: Maktkonsentrasjon, åpenhet og ansvarliggjøring.

Siden mine omfangsbetingelser er i en demokratisk kontekst, skal jeg først redegjøre for hvordan korrupsjon forholder seg til transisjon, demokratisering og konsolidering av et regime.

2.6.1 Regimeovergang, demokratisering og konsolidering.

De to første prosessene, regimeovergang og demokratisering, er prosesser som kan bidra til å svekke regimets institusjonelle design og skape mulighetsrom for korrupsjon. Den siste prosessen, konsolidering, beskriver prosessen som styrker og forbedrer regimets institusjonelle design. Med andre ord prosessen som kan styrke institusjonenes evne til ansvarliggjøring.

Regimer i overgang blir trukket frem som samfunn med høy korrupsjon (Amundsen 1999, 17). En transisjon handler om en overgang fra A til B, og blir ofte brukt sammen med

begrepet demokratisering, som beskriver prosessen der et regime går fra å være en autoritær stat til å bli et demokrati (O'Donnell and Schmitter 1986).

Når regimer er under transisjon blir ofte systemet beskrevet som svakt, og regimene er derfor mer åpne for utnyttelse enn både før og etter denne prosessen. Grunnen til dette kan blant annet være at regimene er mer sårbare i denne perioden fordi det blir utarbeidet nye lover og lovendringer. Institusjonene som skal holde hverandre ansvarlig er med andre ord under oppbygning (Quah 2004, 62, Tavares 2007, 1057, Amundsen 1999, 17). Samtidig er det ikke nødvendigvis svake institusjoner som forklarer en høyere oppfattelse av korrupsjon i denne perioden. Det kan også være at korrupsjon som et onde får mer oppmerksomhet. Derfor kan man stille spørsmålet om mengden korrupsjon er høyere, eller om mindre aksept for korrupsjon gir det økt oppmerksomhet. På denne måten kan det skapes et inntrykk av at det fremstår som mer korrupsjon i samfunnet. Statistisk finner Amundsen (1999, 17) frem at de landene med lavest poengsum hos *Freedom House* sammenfaller med de landene som har dårligst poengsum hos CPI og CCI. Det betyr at de minst korrupte landene, er de som er konsoliderte demokratier. Dette betyr ikke nødvendigvis at konsolidert demokrati fører til mindre korrupsjon, kun at det er en korrelasjon.

Hva er demokrati? I denne sammenhengen benytter jeg en forståelse som inkluderer frie og rettferdige konkurrerende valg, ytrings- og organisasjonsfrihet og rettsikkerhet. Dette valget er basert på litteraturen, og overlapper med hvilke forklaringsvariabler jeg undersøker videre (Møller and Skaaning 2013, 43, Dahl 1971, Przeworski and Alvarez 2000, 16). Denne definisjonen kategoriserer både Korea og Taiwan som demokratier.

Konsolidering handler om hvor dypt demokratiet sitter i et regime. En konsolideringsprosess er med andre er prosessen der man forbedrer og styrker de demokratiske institusjonene⁷ (Diamond 1999, Linz and Stepan 1996, 3-16, Schedler 2001).

For å oppsummere: Det generelle argumentet for demokratiske institusjoners effekt på korrupsjon er at et høyt nivå av demokrati og politiske friheter forbedrer ansvarliggjøringsmekanismer. Disse mekanismene øker åpenhet i den offentlige sektoren og tvinger

⁷ I utgangspunktet er det konsensus om hva som er konsolideringens ontologi, der et demokratisk regime er konsolidert når et sterkt flertall holder troen på at demokratiske prosedyrer og institusjoner er den mest hensiktsmessige måten å styre det kollektive samfunnet. Uenighetene gjelder når man skal operasjonalisere konsolidering. Jeg skal ikke bevege meg inn på denne debatten, siden det er utenfor mine omfangsbetingelser. På tross av korrupsjon, har begge landene blitt konsoliderte demokratier, der demokrati blitt «the only game in town».

beslutningstakerne til å være mindre korruperte (Karlström 2015, 13, Treisman 2000, Rose-Ackerman and Palifka 2016). Hvordan maktfordeling har denne effekten skal vi se videre på i de neste delkapitlene.

2.6.2 Vertikal ansvarliggjøring: Desentralisering

Desentralisering handler om hvordan makten er distribuert, der man har flyttet autoritet og ressurser fra et nasjonalt nivå til lavere nivå (Karlström 2015, 6). Stater som har høy desentralisering kalles for føderalstater, og det motsatte heter enhetsstater. Videre skiller man mellom tre dimensjoner av desentralisering: Politisk-, økonomisk- og administrativ desentralisering. Den politiske desentraliseringen handler om valg til lokale myndigheter og hvilken beslutningsmakt de regionale områdene har. Administrativ desentralisering beskriver ansvarsmengden de lokale områdene har når det gjelder implementering av de sentrale myndighetenes politikk. Den siste er økonomisk-desentralisering som gir de lokale myndighetene makt over skatter, avgifter og lokale budsjetter (Karlström 2015, 6)

Hvordan årsakssammenhengen mellom desentralisering og korrupsjon utarter seg er delt i to ulike fløyer (Byun and Ruiz 2007, 230). Disse fløyene presenterer to konkurrerende teorier som forklarer desentraliseringen sin effekt på korrupsjon. Begge fløyene benytter de samme konsekvensene av desentralisering, konkurranse og ansvarliggjøring, men argumenterer for ulik effekt på korrupsjon (Karlström 2015, 8). Disse to mekanismene kan knyttes til Klitgaard (2000) sin formel for korrupsjon, der jeg vil hevde at konkurranse er det motsatte av monopol.

Den ene siden hevder at desentralisering gir økt konkurranse, som er positivt siden man skaper mindre mulighet for at noen sitter igjen med maktmonopol. I den sammenheng trekker Rose-Ackerman (1999, 151) frem mulighetene befolkningen har til å flytte, «vote with your feet». Dette gir de lokale myndighetene insentiver til å prestere godt, og driver «good governance», som blant annet er styring uten korrupsjon. Motparten argumenterer mot konkurranses positive effekt (Rose-Ackerman and Palifka 2016). Siden de mener den kan være ødeleggende, der man skaper et «race to the bottom» ved å love gull og grønne skoger til de man ønsker å beholde i regionen, noe som kan utvikle seg til at myndighetene benytter korrupsjonsverktøykassen.

Den andre konsekvensen omhandler ansvarliggjøring. I det første scenarioet blir det argumentert for at økt desentralisering vil gi mer vertikal ansvarliggjøring, som reduserer korrupsjon. Fordi de lokale myndighetene er nærmere befolkningen de skal representere, og

nærhet gir mer ansvarliggjøring (Albornoz and Cabrales 2013, 110). På den annen side kan hyppig kontakt mellom innbyggere og de lokale myndighetene skape uformelle personlige interaksjoner. Disse forholdene kan skape mindre profesjonalitet og nøytralitet i det offentlige byråkratiet, der tjenestemenn kan utøvende for mye skjønn og favorisere noen fremfor andre (Byun and Ruiz 2007, 230, Albornoz and Cabrales 2013, 105, Tanzi 1998, Treisman 2000).

2.6.3 Maktfordeling: Den utøvende makt

Under en transisjon må regimer foreta viktige valg av hvordan den institusjonelle oppbyggingen skal se ut når transisjonen er fullført, hvorav maktfordelingen kanskje er et av de viktigste. Organisering av makt er et konstitusjonelt skille mellom demokratier, og det er i utgangspunktet to måter å fordele denne makten. Den første er å ha en direkte valgt president med betydelig makt. Den andre måten er at makten delegeres ut fra parlamentet, med at flertallet i regjeringen velger regjeringen. I tillegg finnes det en kombinasjon av presidentmakt og parlamentarisme. Den tredje typen kalles et semi-presidentsystem (Mainwaring 1993, 199, Gallagher, Mair, and Laver 2011, Cheibub 2007, 33).

Et presidentsystem har to unike særpreg. Først, presidenten er både statsleder og regjeringssjef, og er folkevalgt. Hen er valgt på åremål og eneste mulighet til å felle presidenten er ved riksrett, noe som hører til sjeldenhetene (Mainwaring 1993, 202). Det vil si at presidenten ikke kan felles ved mistillitsforslag, som er praksis i parlamentariske systemer. Parlamentarisme betyr at nasjonalforsamlingen er folkevalgt, og flertallet i nasjonalforsamlingen velger regjering. Denne typer regjeringer kan sitte på ubestemt tid frem til de blir felt ved mistillitsforslag, kabinettspørsmål eller ved at de taper valg (Cheibub 2007, 34). Siden semi-presidentsystemer er en kombinasjon av parlamentarisme og presidentsystem har denne maktfordelingen flere varianter. Det vanligste er at presidenten er statsleder og folkevalgt, og regjeringssjefen er valgt ut fra nasjonalforsamlingen eller av presidenten. Mye av variasjonen handler om maktfordeling mellom statslederen og regjeringssjefen. En utfordring for semi-presidentsystemer er 'samboerskap', som beskriver situasjonen der presidenten og statsministeren ikke er fra samme parti (Mainwaring 1993, 203, Tsai and Fewsmith 2005, 13). Taiwan er et godt eksempel på dette, da de i 2000 opplevde at opposisjonen vant presidentvalget. Opposisjonen hadde ikke flertall i nasjonalforsamlingen, og påtroppende Chen Shui-Bian utpekte Tang Fei fra Kuomintang (det tidligere partiet i posisjon) som statsminister (Shen 2018, 54, Lin 2017, 660).

Hvilken betydning har det institusjonelle designet for korrupsjonsnivået? Debatten startet da Juan Linz (1990) kritiserte presidentsystemer, og konkluderte at parlamentarisme

hadde en mer gunstig maktfordeling (Shen 2018, 53). Mye av den tidligere forskningen på feltet har trukket samme konklusjon når det gjelder korrupsjon, der presidentsystemer er knyttet til høyere oppfattelse av korrupsjon. Spesielt hvis det er kombinert med flertallsvalg (Kornai et al. 2009, 12, Treisman 2007, 232, Kunicov and Rose-Ackerman 2005, Pereira and Melo 2012, 158). Forklaringen på denne årsakssammenhengen kan være en større maktkonsentrasjon hos presidenten i presidentsystemer. I den betydningen at det er større fare for at en person sitter med overvekt av makten. For eksempel danner presidenten regjeringen, utpeker høyesterettsdommer og kan ikke felles uten riksrett. Dette gjør at presidenten i noen presidentsystemer har et stort mulighetsrom til å følge egne interesser fordi sikkerhetsmekanismene ikke er tilstrekkelige for å hindre det.

Samtidig blir det trukket frem av blant annet Treisman (2007, 233) at det er en skjevhet i forskningen, siden nye demokratier ofte har valgt presidentsystem. Det betyr at presidentsystem er et populært konstitusjonelt design for nye demokratier, og nye demokratier er i følge litteraturen mer sårbare for korrupsjon enn etablerte demokratier. Derfor kan tid være en avgjørende faktor i dette samspillet. En god illustrasjon på dette er at Treisman (2007, 233) ikke fikk signifikante resultater da han testet presidentsystem mot korrupsjon, da han kontrollerte for Sør-Amerika. Logikken består likevel maktkonsentrasjon i form av presidentsystemer kan bidra til mer korrupsjon, siden de mekanismene som skal bidra til ansvarliggjøring ikke fungerer, noe de kanskje vil gjøre med tiden.

2.6.4 Maktfordeling: Domstolen

Den neste maktfordelingsinstitusjonen er domstolen. Domstolens hovedoppgave er å holde utøvende og lovgivende makt ansvarlige slik at ingen misbruker makten. Samtidig skal domstolen også holde den øvrige befolkningen ansvarlig når de begår lovbrudd. Igjen kan Klitgaard (2000) sin formel for korrupsjon trekkes inn hvor ansvarliggjøring, skjønn og åpenhet er sentralt for at domstolen kan være velfungerende og uavhengig (Gloppen 2014, 70, Xin and Rudel 2004, 296).

Når en domstol ikke gjør arbeidet sitt tilfredsstillende kan dette skape mer korrupsjon fordi det åpner et handlingsrom for at domstolen kan misbrukes av enkeltes interesser. Korrupsjon og oppfattelse av korrupsjon undergraver ikke bare domstolens kredibilitet, men svekker også tillit til domstolens habilitet.

Gloppen (2014, 71) trekker frem to forhold som kan svekke domstolens mulighet til å holde andre ansvarlige. Det første er forholdet mellom den styrende eliten og domstolen. Kan

den styrende eliten ansette og avsette dommere? Hvilke retningslinjer skal eventuelt følges når dette gjøres? Et problem er at hvis det utøvende organet har for mye makt, kan det skape en politisk skjevhet i dømmende organ. Dette svekker domstolens uavhengighet, og skaper et mulighetsrom for misbruk av makt. For eksempel handler dette om hvilke åremål man blir ansatt på, og hvilke betingelser som er gitt for ansettelsen, siden dette er avgjørende for hvilke insentiver dommeren har for å handle i tråd med loven. Det andre forholdet er domstolhierarkiet (Gloppen 2014, 71). Hvis presidenten utpeker høyesterettsdommere, og disse igjen utpeker de under seg, kan dette på sikt gi en skjevhet i systemet, med tanke på hvilke insentiver og sikkerhetsmekanismer for uavhengighet (Bond 2008).

2.6.5 Maktfordeling: Lovgivende – Partier og valgsystem

Den siste delen av maktfordelingen er det lovgivende organet. Dette organets hovedoppgave er å holde utøvende- og dømmende organ ansvarlig. Jeg skal i dette delkapitlet ta for meg hvordan det lovgivende organet blir valgt og hvordan de er organisert.

I demokratiske regimer blir valg og partikonkurranse sett på som viktige kontrollmekanismer for korrupsjon, med logikken om at velgerne vil straffe korruperte politikere ved å ikke gi dem gjenvalg. Mye tyder på at hvilket design man har på valgsystemet har en effekt på korrupsjon. Man skiller i hovedsak mellom majoritetssystem og forholdstallsvalg. Hos førstnevnte er valgkrets essensielt, siden det handler å ha flertall i en valgkrets for å vinne denne enheten. Siden stemmene ikke representerer per person, vil et slikt system på dikt danne et to-partisystem, jamfør Duvergiers lov. Dette kan forklares med at det er mest lønnsomt med to store partier, fremfor at en av sidene skal splitte seg i to og dermed tape for de som klarer å holde seg samlet (Persson, Tabellini, and Trebbi 2003). Styrken med forholdstallsvalg er at det tar hensyn til minoriteter, der mandater blir gitt til partier med hensyn til hvor mange prosent av stemmene de har vunnet. Dermed er partiene mer proporsjonalt representert enn ved majoritetsvalg, selv om graden av proporsjonalitet er avhengig av valgformelen som brukes (Persson, Tabellini, and Trebbi 2003).

Persson, Tabellini og Trebbi (2003) hevder at forholdstallsvalg er mer utsatt for korrupsjon enn majoritetssystemet. Årsaken til det er at i et majoritetssystem stemmer velgerne blant annet på individuelle kandidater, noe som lager insentiver for de valgte til å prestere godt. I forholdstallsvalg derimot velger man partier fra en partiliste og politikerens sjanse for gjenvalg er ikke avhengig av presentasjon, men vedkommende rangering på partilisten.

Politiske partier kan også ha en effekt på korrupsjon. Huntington (1968, 71) skriver at svake partier er mer utsatt for korrupsjon: «*the weaker and less accepted the political parties, the greater the likelihood of corruption*». Med svake partier mener han at de er svakt institusjonalisert, altså at partiene enkelt kan endres og utnyttes til personlige verktøy for å få makt. Dette er ikke nødvendigvis tilfelle. Det finnes partier som er mektige og godt organisert, noe som gir mulighet til å kontrollere sivilsamfunnet og markedet. Videre, og i likhet med de fleste teorier på korrupsjonsfeltet er også denne årsakssammenhengen ofte oppe til diskusjon. Tar partiene bestikkelser for å overkomme sine svakheter, eller er det korrupsjon som er grunnleggende for at partiene blir svake og fortsetter med korrupsjon? Det blir derfor ofte referert til onde sirkler, fordi variablene påvirker hverandre i en lang serie av interaksjoner.

Hovedteorien jeg skal presentere i denne sammenhengen er Donatella Della Porta (2004) sine fem grunner for hvordan politiske partier påvirker korrupsjon, der hun understreker at forholdet mellom politiske partier og korrupsjon er mer kompleks enn det gir uttrykk for i litteraturen. De grunnene hun trekker frem er nedgang i partimedlemskap og partitilhørighet, skjulte hierarkiske strukturer, fragmentering av partisystemet, intern konkurranse og partienes rolle i byråkratiet (Byun and Ruiz 2007, 229, della Porta 2004).

Nedgang i partimedlemskap og partitilhørighet handler om at medlemskap i partiene har sunket, og partienes struktur har endret seg. Man har gått fra massepartier til partier med personfokus (Caramani 2017, 310-315, Biezen et al. 2014). Grunnen til at dette kan føre til korrupsjon er at partiene i mindre grad trenger å være ansvarlig overfor medlemmene eller sensitive til ideologisk appell for kollektiv handling. Man kan dermed fokusere på å tiltrekke seg klienter. Noen mener at denne utviklingen tar en oligarkisk utvikling, siden makten kan ende opp hos et lite antall personer og man kan få et fåmannsvelde.

Med en nedgang i partitilhørighet får politiske kampanjer større betydning som virkemidler for å tiltrekke seg velgere. Dette kan gjøre at partier kan vinne velgere på enkeltsaker, som gjør at man får et større fokus på lederskikkelsene i eksempelvis media. Dette hevder noen vil føre til mer korrupsjon siden man involverer store pengesummer inn i politikken. Dette fører til at de med penger kan se på politikk som en investering i makt, og kan åpne et spillerom som ikke tidligere var tilgjengelig (della Porta 2004, 36). Med et større fokus på enkeltpersoner kan det skape mer intern konkurranse, som er et annet punkt Della Porta trekker frem. Denne interne konkurransen bygger opp under personfokuset, og gjør at det politiske sammensatte programmet forsvinner i mølja med personfokus (della Porta 2004, 36).

Dette kalles ofte lav parti-disiplin. Et problem er at de som skal stemme ikke lenger klarer å oppfatte hvilke tilhørighet individene på valg har (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 344).

2.6.6 Den fjerde statsmakten: Ytringsfrihet og pressefrihet

Media blir ofte kalt den fjerde statsmakt, hvor hensikten er at en fri og uavhengig presse har en vaktbikkje-funksjon og skal stille makthaverne til ansvar for sine handlinger. Videre skal de formidle informasjon, sette agendaen, bestemme vinkling, kildevalg, dramaturgi og presentasjonsform. På den måten er media 'portvoktere' og påvirker hva som skal bringes frem i offentligheten og hvordan informasjonen oppfattes. I tillegg skal de være en ressurs for den svakeste part i en konflikt (Lund 2002, McCombs and Shaw 1972, 177).

For at mediene skal yte sin funksjon må de være redaksjonelt uavhengige fra staten og andre interessegrupper. Hvis ikke det er tilfellet er det viktig at redaksjonen er åpen om sin tilhørighet og at det finnes reelle konkurrenter i mediemarkedet (Kim et al. 2014). Motsetningen er et mediemonopol, som for eksempel kan benyttes til propaganda eller videreformidling av bestemte vinklinger. De som driver et eventuelt mediemonopol vil sannsynligvis ikke være opptatt av sin egen ansvarliggjøring, som kan skape et mulighetsrom for korrupsjon. Dette mulighetsrommet skapes fordi man senker kostnadene ved korrupsjon, man kan derfor anta at sannsynligheten for å bli tatt er mindre enn ved et fritt media. Ved at de bestemmer informasjonsflyten til offentligheten, har de media også en innflytelse på hvordan den jevne borger oppfatter samfunnet (Kim et al. 2014). Dette kan for eksempel påvirke oppfattelse av korrupsjon, som jeg har vært inne på tidligere.

2.7 Sosiale- og kulturelle forklaringsvariabler

I korrupsjonslitteraturen blir det videre presentert hvordan sosiale- og kulturelle variabler forklarer mer eller mindre korrupsjon. Disse variablene blir ofte betegnet som uformelle institusjoner med moral, normer, skikker og tabuer som en gruppe mennesker har til felles. Disse normene forandrer seg over tid og sted, men forandringen er ofte treg og blir derfor ofte behandlet som en eksogen og statisk variabel (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 234). Igjen er det relevant å understreke problemer ved årsakssammenheng, der man er uenige om hva som fungerer som deterministiske variabler og hva som blir påvirket. Hvis man bruker eksistensen av korrupsjon som et bevis på kulturens innflytelse, kan dette bli sirkulært: ved at visse kulturelle normer forårsaker korrupsjon på grunn av visse kulturelle normer (Dalton 2005, 244).

Likevel blir det slik at forventninger skaper handlinger, og forventninger kan stamme fra en felles kultur.

Tidligere har jeg nevnt at korrupsjon nødvendigvis ikke er det samme i alle kulturer, men at ontologien i hovedsak er lik. Dalton (2005, 238) hevder at dette kan skape et problem for forskning hvis man ignorerer kulturens rolle, siden andre kulturer kan oppleve at politikk og korrupsjon hviler på vestlige premisser. I tillegg er det fare for at kulturelle forklaringer blir forenklet til en svart boks som påberopes for å forklare alle holdninger og adferd (Dalton 2005, 242). Samtidig har Rothstein and Varraich (2017) vist at en kulturrelativistisk holdning til korrupsjonsbegrepet ikke nødvendigvis er korrekt, der de henviste til spørreundersøkelser gjort i ulike regioner i India som viste at befolkningen har i mot korrupte handlinger som nepotisme, favorisering og lignende.

Jeg skal videre i dette delkapitlet gjengi de vanligste sosiale- og kulturelle forklaringsvariablene på korrupsjon, henholdsvis kjønn, etnisitet, religion og tillit.

2.7.1. Kjønn, etniske-, og religiøse- skillelinjer

De første forklaringsvariablene for korrupsjon som skal redegjøres, er at ulike kulturelle grupper i samfunnet har en effekt på korrupsjon. Her referer grupper til skillelinjer blant kjønn, etnisitet, språk og religion. Jeg skal først se hvordan kjønn og etnisitet kan ha en effekt på korrupsjon, før jeg videre presenterer religion sin rolle. Jeg ser nærmere på konfutsianismen som religion og tankesett, siden det er den som er tilstede i regionen jeg undersøker.

Flere studier har funnet at kvinner i snitt er mindre korrupte enn menn, det på tross av at korrupsjon er definert ulikt i de gjeldene studiene. Det er for eksempel vist at kvinner er mindre tolerante overfor korrupsjon, og derfor mindre tilbøyelig til å ta del i korrupsjon (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 243). Videre ser man at lavere korrupsjon er assosiert med høyere kvinnelig deltakelse i politikken og i arbeidsstyrken. Samtidig kan dette være en spuriøs sammenheng eller at kjønn fungerer som en interaksjonseffekt, fordi det er funnet tilfeller der kjønnseffekten forsvinner når man inkluderer rettsikkerhet og pressefrihet. I følge Goertz (2007) er kvinner like korrupte som menn, men de mangler handlingsrom, som betyr at de ikke har tilgang til de samme mektige og beskyttende nettverkene.

Etnisitet er en annen forklaringsvariabel, og kan gi mer korrupsjon i samfunn, der etnisitet er en manifest skillelinje, og det mangler sikkerhetsmekanismer som forhindrer makt monopol hos enkelt interesser. Denne korrupsjonen utarter seg ofte gjennom nepotisme, klientelisme og

favorisering av en gruppe mennesker fremfor en annen (Isaksson 2015, 4) (Treisman 2000, 406, Obala and Mattingly 2014, 2749).

Videre viser forskning at religion kan ha en sammenheng med korrupsjon. Paldam (2001) testet effekten av elleve religioner, og fant at religioner knyttet til sosiale hierarkier og klare roller var mer korrupte. Tanken bak dette funnet var at man kan anta at religioner som i mindre grad utfordrer ansvarliggjøring av makteliten vil ha mer korrupsjon enn kulturer som er formet av egalitære verdier, med grunnverdier om rettferdighet og likhet (Treisman 2000, 403). Religion kan derfor ha en innflytelse på hvordan individene ser på relasjoner og lojalitet, spesielt med tanke på familien versus andre innbyggere. Konfutsianismen er en slik religion som vektlegger nettverk og hierarkiske strukturer. Konfutsianismen er opprinnelig en kinesisk filosofisk religion, og har satt preg på kulturen og dagliglivet i Asia inkludert Kina, Japan, Taiwan, Vietnam og Singapore. I denne kulturtradisjonen er kjernefamilien idealbildet for et godt samfunn. Det betyr at slekten er hellig, og at man i familien har faste roller. Videre skal man vise stor respekt for sine eldre, og kvinnen for sin mann. Kjernen i samfunnet er med andre ord bygget opp av patriarkalske og hierarkiske strukturer. Familien er derfor ikke bare en emosjonell og fysisk enhet, men en prototype for sosial struktur (Kim and Hahn 2006, 60, Koo 2014, 359).

Det er disse kjennetrekene ved konfutsianismen som litteraturen hevder kan forklare visse typer for korrupsjon. Eksempelvis kan individer havne i konflikt med tradisjonelle normer hvis de ikke behandler familie og klanmedlemmer bedre enn andre, denne kan oppfattes som nepotisme (Tanzi 2013, 36). I den kinesiske litteraturen heter uttrykket som beskriver disse sosiale nettverk Guanxi, og blir ofte trukket frem som en viktig faktor for suksess når man gjør business i Kina (Hwang et al. 2009, 235). Guanxi er dyrket på tradisjonen om å gi gaver og tjenester. Man kan derfor argumentere for at konseptet treffer en vestlig nerve, fordi praksisen av å bytte gaver og tjenester kan lede til utbredt byråkratisk og politisk korrupsjon (Wang 2014, 120). Guanxi er et godt eksempel på når oppfattelse av korrupsjon blir kulturelt betinget, der Guanxi kan være akseptert i Kina, men er korrupsjon i Europa.

2.7.2 Tillit

Den neste sosiale forklaringsvariablene er tillit, som handler om hvor mye man stoler på noe eller noen. I samfunnsvitenskapelige studier blir det beskrevet som et gode, siden tillit styrker legitimitet og skaper effektivitet i politiske regimer. Det argumenterer man for siden innbyggere gir sin tillit, i troen om at andre ønsker det beste for dem, og da også i den politiske sfæren. Er

innbyggerne fornøyd fører det til mindre bråk, og politiske prosesser kan gjennomføres uten nevneverdige hindringer (Catterberg and Moreno 2006, 32, Mishler and Rose 2001, 30). Det motsatte vil være at innbyggerne ikke er fornøyd, når tillitten er brutt, og man opplever å ikke bli tatt vare på. Derfor blir det naturlig å anta at med lav tillit til systemet, vil man i større grad sikre sine egne goder. For eksempel kan en bedrift bestikke for bedre avtaler med staten, fordi de verken stoler på redeligheten til staten eller konkurrentene. Man vil derfor tape om man følger spillereglene, som gjør at man benytter bestikkelser, vernetjenester og videre for å sikre seg selv.

2.8 Økonomiske faktorer

Den siste kategorien med forklaringsvariabler jeg skal gjøre rede for er økonomiske forklaringer for korrupsjon. I dette kapitlet skal jeg gjøre rede for de vanlige økonomiske forklaringsvariablene som økonomisk utvikling, privatisering og store økonomiske konglomerater.

Det er andre økonomiske forklaringer som kunne vært relevant å utbrodere, for eksempel som nevnt under institusjonelle forklaringer blir høy lønn i den offentlige sektoren trukket frem som et redskap for å motvirke byråkratisk korrupsjon. Tanken er at høy lønn motarbeider behovet for å ta i mot bestikkelser fordi man opplever rettferdig lønn, en godt betalt jobb tiltrekker seg mer redelige individer og det er høyere risiko hvis man blir avslørt (Tanzi 1998, 572, Treisman 2000, 404, Amundsen 1999, 17). Andre forklaringsvariabler som ikke har blitt inkludert er rettssystemets evne til å beskytte eiendomsretten, et regimets åpenhet for utenrikshandel og kvalitet på skattesystemet (Pieroni and d'Agostino 2013, 57, Treisman 2000, 405, Tanzi 2013, 42).

2.8.1 Økonomisk vekst

Den første økonomiske forklaringsvariabelen er økonomisk vekst. I litteraturen kommer det tydelig frem at kausaliteten mellom korrupsjon og økonomisk vekst er tvetydig. Mekanismene i denne variabelen handler i hovedsak om effektivitet, og hvordan midlene blir benyttet. For eksempel blir økonomisk utvikling benyttet til å bygge opp gode institusjoner, sosial sikkerhet og solide utdanningsinstitusjoner (Rose-Ackerman and Palifka 2016)

Som allerede nevnt er retning på årsakssammenhenger ofte diskutert, og dette er tilfelle for økonomisk vekst. Den ene fløyen hevder at økonomisk vekst er den deterministiske variabelen, der korrupsjon blir forårsaket av økonomisk underutvikling. Denne teorien kalles ofte avhengighetsteorien. Essensen i denne teorien er at den tredje verden sin underutvikling blir begrunnet med kapitalistisk utnyttelse, og korrupsjon blir en konsekvens av dette (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 96). Derfor vil korrupsjonsnivået i følge Amundsen (1999, 16) variere med nivå av økonomisk velstand, som betyr at når et land blir rikere, går nivået av korrupsjon ned.

Den andre fløyen benytter korrupsjon som den uavhengige variabelen på en rekke økonomiske variabler (Pieroni and d'Agostino 2013, Bjorvatn and Søreide 2005, Mauro 1995, Méndez and Sepúlveda 2006). I denne sammenhengen er den grunnleggende tankegang at gode institusjoner bidrar positivt til økonomisk vekst, men korrupsjon bryter med disse «gode institusjonene». Derfor vil korrupsjon føre til at statsapparatet benytter sine midler til mindre produktive aktiviteter, fordi man ikke nødvendigvis velger de beste, som har en effekt på vekst. Paolo Mauro (1995, 705) er en av de første som gjennomførte en tversnittstudie mellom land, der han undersøker korrupsjons effekt på økonomisk vekst og finner en sterk negativ sammenheng. Han konkluderer med at korrupsjon fører til en tregere vekst. Elrich og Lui (1999) finner det samme forholdet, men kun i demokratiske regimer.

På tross av uenigheten om hvordan kausalitetsforholdet utfolder seg, er det enighet i litteraturen om at økonomisk vekst og korrupsjon henger negativt sammen. Likevel skal det nevnes at noen forskere tidligere hevdet at korrupsjon kunne ha en positiv effekt på økonomisk utvikling (Huntington 1968). Majoriteten av litteraturen har motbevist dette, og jeg tar derfor utgangspunkt i at korrupsjon og økonomisk underutvikling har en negativ sammenheng (Méndez and Sepúlveda 2006, 83).

2.8.2 Privatisering

Den neste økonomiske forklaringsvariabelen er privatisering. Privatisering handler i hovedsak om når det offentlige lar markedet ta mer ansvar for tjenester eller eiendom, som staten tidligere hadde ansvar for. I litteraturen hevdes det at privatisering kan redusere korrupsjon ved at de tar vekk statlig kontroll og statlig maktmonopol. Samtidig skaper overføring av eierforhold fra staten til private mulighetsrom for korrupsjon (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 35, Tanzi 2013). Det er i utgangspunktet tre faktorer ved privatisering som skaper denne muligheten, og handler om:

- 1) Hvordan man favoriserer bestemte kjøpere med falsk verdsettelse
- 2) Manipulasjon av informasjon
- 3) Monopolmakten.

For det første er det sjeldent en pålitelig eller spesifikk måte å verdsette eiendelene som privatiseres. Dette skaper handlingsrom for korrupsjon siden tjenestemennene på innsiden kan gi ut informasjon som ikke er tilgjengelig for offentligheten. Videre kan de favorisere korruperte bedrifter i budgivningsprosessen, eventuelt droppe budrunden og gi selskaper som belønning til bedrifter som har sterke nettverk til den politiske eliten (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 117). For det andre kan korruperte tjenestemenn manipulere informasjonen som blir gitt ut, for eksempel ved å manipulere resultatene til selskapet. Slik at et selskap ser dårligere ut enn hva det er i virkeligheten. Ved denne type korrupsjon kan privatiseringen virke vellykket, siden de nye eierne opplever kraftig vekst når selskapet justerer seg til sin reelle verdi. Dette kan være et problem, siden man får et falskt innrykk av konsekvensene ved privatisering (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 117). Den siste faktoren er at privatiserte bedrifter er verdt mer hvis de beholder monopolmakten som var til stede når selskapet var statlig eid. De kan derfor ønske å opprettholde status quo, og benytte korrupsjon (Treisman 2000, 405).

Det skal nevnes at selv om korrupsjon finner sted i privatiseringsprosessen, kan sluttresultatet fortsatt bli konkurrerende privat bedrift underlagt markedsdisiplinen. Problemet er hvis bedriftene for eksempel er gitt monopolmakt, eller mulighet til å opprettholde monopol. Når det er tilfellet, vil de sannsynligvis fortsette å ha et nært forhold til staten. I analysen skal jeg utdype hvordan dette er tilfelle i Korea, er all japansk eiendom ble solgt mot politisk støtte etter uavhengigheten (Rose-Ackerman and Palifka 2016, 120, Tanzi 2013, 35, Amundsen 1999, 15).

2.8.3 Økonomiske konglomerater

Den siste forklaringsvariabelen jeg skal utdype er store økonomiske konglomerater, som kan ha en negativ effekt på korrupsjonsnivået. Økonomiske konglomerater referer til et næringsliv, som er strukturert etter store selskaper med høy markedsandel. Dette skaper høy markedskonsentrasjon, slik at noen få sitter med flest markedsandeler og økonomisk makt. Dette kan føre til korrupsjon, og spesielt storskalakorrupsjon siden staten kan oppleve et avhengighetsforhold til disse økonomiske konglomeratene (Bjorvatn and Søreide 2005, 904). Når det blir dannet et partnerskap mellom staten og en økonomisk elite, er dette et mulighetsrom for korrupsjon hvis staten er den svakeste parten. Når den økonomiske eliten har overtaket i

forholdet, vil den økonomiske eliten sannsynligvis være for store til at de kan mislykkes, uten at det skaper store konsekvenser for samfunnet som en helhet.

Chaebolen i Korea er eksempel på økonomiske konglomerater som har fått for stor innflytelse på samfunnet, der de står for arbeidsplasser, sykehus, kjøpesentre, utdanningsinstitusjoner og videre. Hvis chaebolen faller, vil også store deler av samfunnet falle. De står med andre ord for tjenester som den øvrige befolkningen benytter og er avhengige av (Kalinowski 2016).

De store økonomiske konglomeratene benytter ofte familien som overlevelsesstrategi, der bedriften er familieeid. Dette kan skape liten åpenhet i hvordan bedriften driver handel. Siden det ikke finnes interne sikkerhetsmekanismer, skaper dette et mulighetsrom for korrupsjon. I tillegg er den økonomiske eliten ofte en del av det kapitalistiske samfunnet (Premack 2017). Motivasjonen vil derfor være økonomisk vekst, og få i bedriften vil ha insentiver til å ansvarliggjøre drift som gir økonomisk vekst, på tross at det kan i samfunnet oppfattes som moralsk forkastelig. Problemet oppstår når den økonomiske eliten blir for store til at andre institusjoner eller noen internt kan holde dem ansvarlige (Bjorvatn and Søreide 2005, 904). Dette kan skape korrupsjon, siden den økonomiske eliten har for stor makt til at de trenger å tenke på andre enn seg selv. Deres interesser vil i et kapitalistisk samfunn være vekst. Dette er tilfellet i Korea, som jeg skal analysere videre i oppgaven

2.9 Oppsummering: Hva leder til korrupsjon

I denne delen av det teoretiske rammeverket har jeg systematisk presentert de uavhengige variablene, som forklarer mer eller mindre korrupsjon. Disse forklaringsvariablene er delt inn i institusjonelle, sosiale og kulturelle og økonomiske forklaringer.

Det er en uenighet om hvordan årsakssammenhengen fungerer mellom korrupsjon og de uavhengige variablene. Som nevnt tidligere korrelerer korrupsjonsbegrepet med fenomener som økonomisk utvikling, demokrati, tillit og videre. Noen hevder derfor at det er tvert om umulig å avgjøre hva som kommer først: Gir korrupsjon dårligere utvikling eller gir dårlig utvikling korrupsjon? Dessuten mener flere at disse fenomenene påvirker hverandre sirkulært, der lite tillit gir mer korrupsjon som igjen gir mindre tillit. Problemet er at det ikke finnes noen retningslinjer i litteraturen for hvordan man skal behandle fenomenene opp mot hverandre, og dette problemet blir ofte trukket frem som en av de store ulempene når man behandler

korrupsjon kvantitativt. Dette er en av grunnene til at jeg har valgt å gjennomføre dette prosjektet kvalitativt, for å få mer kontroll på retningen på årsakssammenhengen. Siden min problemstilling ønsker å utforske korrupsjon, har jeg valgt å benytte korrupsjon som den avhengige variabelen. I tillegg vil problemet om årsakssammenheng være mindre viktig siden jeg gjennomfører en kvalitativstudie med prosessporing. I jakt på hendelsesforløpet, og mekanismene som forklarer utfallet, korrupsjon, noe som jeg skal utbrodere i *kapittel 4*.

KAPITTEL 3: Mine hypoteser

I dette kapitlet skal jeg gjøre rede for mine hypoteser. Som allerede nevnt i innledningen, og utdypet senere i *kapittel 5* har jeg valgt å fokusere på økonomiske konglomerater. Dette er en av forklaringsvariablene som skiller Taiwan og Korea, og jeg tror at å utforske denne variabelen vil gi innsikt i hvorfor Korea er mer korrumpert enn Taiwan. Argumentasjonen er gjort rede for i *kapittel 5*. Hoved hypotesen lyder derfor:

H₁: Tilstedeværelsen av økonomiske konglomerater kombinert med politiske institusjoner som styrker den utøvende makten, øker sannsynligheten for å observere korrupsjon.

I tillegg til én hoved hypotese har jeg to kategorier med andre hypoteser, som skal bidra til å utdype problemstillingen og formålet med prosjektet. Dette samsvarer derfor med hvordan jeg har valgt å strukturere analysen og diskusjonen senere i oppgaven. I analysen skal jeg gjennomføre prosessporing først på det historiske bakteppe for å identifisere forholdet mellom den økonomiske- og den politiske eliten i Korea. I tillegg skal jeg gjøre rede for hvordan dette forholdet har utviklet seg gjennom fire avgjørende sekvenser. Den neste delen skal jeg analysere hvordan chaebolen fører til mer korrupsjon, gjennom seks mellomliggende variabler. Hypotesene for de mellomliggende variablene blir presentert i *delkapittel 6.2*.

Når jeg gjennomfører prosessporing på forholdet mellom chaebolen og den politiske eliten ønsker jeg også undersøke hva som er teoretisk mest fruktbart. Derfor diskuterer jeg etter analysen kort hvilke tre teoretiske tilnærminger som kan benyttes for å forstå korrupsjon i Korea. Disse tre tilnærmingene ble presentert i kapittel 2: Prinsipal-agent teori, samhandlingsproblem og institusjonalisme – korrupsjon som en institusjon. I *delkapittel 3.1* har jeg laget tre hypoteser om hvordan jeg tror det de tre ulike perspektivene vil forklare forholdet mellom chaebolen og den politiske eliten.

3.1 Teoretisk tilnærming for å analysere korrupsjon

Prinsipal-agent teorien handler i hovedsak om at agentene kalkulerer kost-nytte og sannsynligheten for å bli sanksjonert (Alena et al. 2017, 10). Basert på dette tar agenten avgjørelsen om å benytte korruperte virkemidler for å oppnå sine interesser. I følge denne teorien er det svakheter ved det intensjonelle rammeverket som skaper dette mulighetsrommet, spesielt

institusjonene som skal styrke ansvarliggjøring. Den økonomiske- og politiske eliten vil derfor benytte de svake institusjoner til å fremme sine egne interesser. Den første hypotesen er:

H₂: Svake institusjoner som ikke kan drive ansvarliggjøring skaper et mulighetsrom for chaebolen og den politiske eliten (agenten) til å utnytte systemet til egen vinning.

Flere teoretikere mener at prinsippet for prinsipal-agent teorien ikke er tilstrekkelig, der prinsipalen alltid vil ønske å motarbeide korrupsjon (Alena et al. 2017, 10, Rothstein 2014). Derfor mener de at korrupsjon er et prinsipal-agent problem og et samhandlingsproblem. Selv om korrupsjon blir sett på som en negativ handling i det koreanske samfunnet, er ingen verken hos den politiske- eller økonomiske eliten tjent med å være den første som slutter å benytte korruperte virkemidler for å få tilgang til systemet til egen vinning. Den andre hypotesen er:

H₃: Mangel på insentiver for Chaebolen og den politiske eliten (agenten), gjør at ingen er tjent med å velge vekk korrupsjon, noe som gjør korrupsjon systematisk.

Den siste hypotesen handler om å benytte korrupsjon som en institusjon. Denne tilnærmingen benytter sosiale institusjoner og kultur som allerede eksisterende spilleregler som utgangspunkt for hvordan aktørene vil oppføre seg i forhold til hverandre (Teorell 2007). Hvordan det koreanske samfunnet fungerer per dags dato, vil derfor legge føringer for hvordan aktørene handler. Partnerskapet mellom den politiske- og økonomiske eliten er basert på uformelle institusjoner, forholdet er derfor institusjonalisert og systematisk, og økonomiske eliten vil derfor fortsette å utnytte dette forholdet til egen vinning.

H₄: Nettverk og hierarkisk samfunnsstruktur vil gjøre at aktørene fortsetter å være korruperte gjennom sosiale normer og sanksjoner.

KAPITTEL 4: Metode og datainnhenting

Denne oppgaven benytter et kvalitativt metodisk rammeverk, basert på casestudie med most-similar-system design og prosessporing. Datainnsamlingen består av fire semi-strukturelle intervjuer av akademikere i Korea, statistikk og dokumentanalyse av nyhetsartikler og tidligere forskning på korrupsjon i Taiwan og Korea. Dette kapitlet er tredelt. Først (3.1) blir det presentert hvordan jeg benytter casestudie som forskningsdesign, og hvorfor det er en fruktbar strategi for å svare på problemstillingen. Den neste delen (3.2) er en videreføring der jeg spesifikt forklarer hvordan jeg har benyttet parstudier og prosessporing, som er underkategorier av casestudier. Til slutt i (3.3) gjør jeg rede for datainnsamlingen min fra planleggingsfase til gjennomføring av ekspertintervjuer i Korea, inkludert hvilke utfordringer jeg møtte og hvordan de ble løst.

4.1 Casestudie som forskningsdesign

I dette prosjektet ønsker jeg å besvare problemstillingen: «*Hvorfor er det mer korrupsjon i Korea enn i nabolandet Taiwan?*». Hovedformålet er å kartlegge og utforske hvilke forklaringsvariabler som best kan beskrive den relative forskjellen på korrupsjonsnivået i de to landene. Etter min mening er et casestudiedesign mest fruktbart. Et casestudie er et dybdestudie av en enkelt enhet eller et relativt begrenset fenomen, der målet ofte er å belyse årsakssammenhengene (George et al. 2005). Når man belyser årsakssammenhenger handler det om å besvare hvorfor-spørsmålene, som er det jeg gjør i dette prosjektet – hvorfor er det mer korrupsjon i Korea? Selv om casestudier ofte har smale omfangsbetingelser, har de likevel en ambisjon om å beskrive trekk til en større populasjon enn seg selv (Gerring 2007, 20, 2009). I denne sammenhengen betyr det at selv om jeg i hovedsak ønsker å forklare et ulikt korrupsjonsnivå i Korea og Taiwan, kan funnene være relevante for korrupsjonsforskning utenfor de nevnte casene.

I følge Gerring (2007, 37) burde avgjørelsen om forskningsdesignet være forankret i målet for forskningen. I dette studiet kan målene bli identifisert som:

- 1) Identifisere de kausale mekanismene som leder til et bestemt utfall;
- 2) Beskrive et felt som er under utvikling, og som derfor er lite utforsket;
- 3) Legge grunnlag for å danne nye hypoteser for videre forskning (Yin 2014, 2).

Jeg ønsker med andre ord å åpne den svarte korrupsjonsboksen, for å belyse hvordan mekanismene i forklaringsvariablene beskriver et ulikt korrupsjonsnivå i Taiwan og Korea. Dette skal jeg gjøre ved å analysere mellomliggende variabler ved hjelp av prosesssporing: Som Charles Ragin (1987, 24-26) påstår:

«...it is usually combinations of conditions that produce change. This is not the same as arguing that change results from many variables, as in the statement 'both X1 and X2 affect Y,' ...Thus, social phenomena are complex and difficult to unravel not because there are too many variables affecting them...but because different causally relevant conditions can combine in a variety of ways to produce a given outcome».

4.1.1 Årsakssammenheng, mekanismer og validitet

Som tidligere nevnt ønsker jeg å undersøke hvilke årsakssammenhenger som kan forklare korrupsjon. Dette er ikke mulig i tverrsnittstudier, fordi denne type studier fokuserer på om effekten finner sted eller ikke. Et eksempel er om tillit har en effekt på korrupsjon, og eventuelt hvilken retning effekten har. Tverrsnittstudier kan med andre ord ikke svare på hvorfor noe skjedde, når, og på hvilken måte. Dette er relevant for mitt prosjekt, og det vil derfor ikke lønne seg med et kvantitativt forskningsdesign. I denne avveiningen favoriserer jeg kausal innsikt, fremfor estimering av størrelsen på de kausale effektene.

I litteraturen blir kausal innsikt omtalt som kausale mekanismer. Disse mekanismene blir ofte presentert som en serie av hendelser eller mellomliggende variabler som genererer et bestemt utfall (George et al. 2005, Gerring 2007, King, Keohane, and Verba 1994). Disse kausale mekanismene har ved flere anledninger møtt kritikk, i hovedsak på grunn av uenigheter om hvordan man kan identifisere mekanismene empirisk. For eksempel finner James (Mahoney 2001, 579-80). 24 ulike definisjoner på kausale mekanismer i litteraturen. Til sammenligning presenterer Gerring (2010, 1501) ti ulike måter kausale mekanismer blir brukt i forskning.

En forståelse av mekanismene er at de blir oppfattet som synonym til mellomliggende variabler, der mellomliggende variabler kan bidra til å forklare prosessen mellom forklarende variabel til observert utfall. Andre hevder at synet på mekanismer som mellomliggende variabler ikke er tilstrekkelig, og at denne forklaringen er for enkel. Falletti and Lynch (2009, 1146-1147) ser på mekanismer som rasjonelle konsepter som oppholder seg utenfor og over variablene. De kan forklare linken mellom variablene, og hvorfor noe skjer. Kjernen er at man må forklare hvordan X er koblet til Y på en troverdig måte, slik at det ikke er uklart om samvariasjonen kan skyldes andre grunner (Gerring 2007, 102).

Jeg har valgt å forstå kausale mekanismer som konsepter som befinner seg mellom variablene. I analysen benytter jeg derfor prosesssporing på fire mellomliggende variabler for å identifisere mekanismene som mitt teoretiske rammeverk har predikert skal finne sted. Disse mekanismene er ansvarliggjøring, åpenhet og konkurranse. Min tanke er at mekanismene kan bli identifisert, ved at de ikke er særegne til casen som blir undersøkt, men kan overføres til annen forskning på korrupsjon. Dette er ikke nødvendigvis alltid tilfelle med de mellomliggende variabler.

Styrken i casestudier er at man enkelt kan identifisere hvilke betingelser som er sentrale for å forklare årsakssammenhengen og de kausale mekanismene. Siden man i større grad kan ekskludere alternative årsakssammenhenger, gir dette en høyere intern validitet. Validitet sier noe om gyldigheten eller hvor godt man klarer å måle det man har til hensikt å måle eller undersøke (Gerring 2012, 95). En høy intern validitet er derfor ønskelig, siden det betyr at man har god kontroll på mulig skjevhet i resultatene.

Videre kan casestudier gi en høyere begrepsvaliditet, siden studier med mange caser har større risiko for «conceptual stretching». Som tidligere nevnt betyr dette at man tøyer begrepet slik at det kan passe til flest mulig caser. Faren er at begrepet ikke er tilstrekkelig for alle casene. Dette kan medføre feil eller skjevheter i resultatet, eksempelvis hvis man benytter demokrati som en forklaringsvariabel og kategoriserer for mange av casene som demokrati, selv om det ikke er tilfelle. Da vil resultatet ikke gjenspeile demokrati som forklaringsvariabel. Dette er typisk i statistiske analyser der man higer etter større utvalg og mer representativitet (Collier and Mahon 1993, Sartori 1970, George et al. 2005). Jeg gjorde rede for dette i det teoretiske rammeverket, jamført *Delkapittel 2.2.2* ovenfor.

I casestudier har man mer kontroll på de kontekstuelle faktorene, som gjør det enklere å identifisere og måle indikatorene som best representerer det teoretiske begrepet som blir målt (George et al. 2005, 19). En høyere begrepsvaliditet kan derfor gå på bekostning av lavere representativitet, og kan derfor mangle ekstern validitet (Gerring 2007, 101). Dette er en avveining som jeg har tatt, da jeg valgte å benytte casestudie som forskningsdesign.

4.1.2 Reliabilitet av dataene

Reliabilitet av dataene handler om målesikkerhet, altså hvor presise målene jeg benytter i oppgaven er. Når man gjennomfører et casestudiedesign er det utfordrende å ha god reliabilitet på dataene, siden man har et lite utvalg og lav representativitet. Jeg har derfor valgt å gjennomføre et feltarbeid for å skape større variasjon i kildegrunnlaget. Selve feltarbeidet vil

bli videre utbrodert i *delkapittel 4.3*. Ved å gjennomføre et feltarbeid har man mulighet til å gå direkte til kilden. Slike førstehåndskilder har stor verdi, siden man får informasjonen direkte fra kilden: Uten at informasjonen har vært utsatt for en annen persons tolkning. I tillegg skal jeg benytte annenhåndskilder som tidligere forskning, litteratur og analyser som er gjort på feltet. Når man benytter en stor variasjon av data, kalles det datatriangulering (Bennett and Checkel 2015). Datatriangulering kan være en god måte å svekke målefeil på, siden man benytter flere uavhengige kilder. Dette kan forhåpentligvis hindre systematiske feil i tidligere forskning (Gerring 2012, 82-84). Samtidig forbedrer dette reliabiliteten til forskningen, siden flere ulike kilder vil øke påliteligheten. Datatriangulering har vært viktig for prosjektet, og jeg utdyper i *delkapittel 4.3*, hvordan jeg har benyttet intervju og annet data for å opprettholde uavhengighet.

4.2 Parstudier

Innenfor casestudiedesign er det flere veier til Rom. I denne oppgaven skal jeg benytte parstudier, hvor jeg sammenligner korrupsjon i to land, Korea og Taiwan. Tarrow (2010, 233) trekker frem to ulike metoder innenfor parstudier;

- 1) most-different og most-similar systems; og
- 2) korrelasjon og kausal prosessanalyse.

Ofte er det interessant å gjennomføre en sammenlikning av caser som ligner på hverandre, for eksempel med de samme politiske betingelsene. En sammenlikning gir ofte basis for å uttrykke empirisk regularitet, og mulighet til å evaluere og tolke casene (Ragin 1989, 1). I oppgaven skal jeg derfor følge Tarrow (2010) i argumentet for parstudier, der man kan benytte fordelene knyttet til casestudie, og samtidig redusere kostnadene ved single-case studier.

I dette prosjektet skal jeg benytte metode fra begge parstudiedimensjonene. Først skal jeg oppsummere relevant litteratur på feltene, for å tydeliggjøre hvorfor Korea og Taiwan er et most-similar-system design. Dette er ikke hovedformålet med prosjektet, men et viktig steg for å finne hvilke forklaringsvariabler jeg skal analysere videre. Mitt most-similar-system design er derfor ikke spesielt omfattende, men tjener sitt formål ved at det skisserer casene som stort sett like. Ulikhetene blir benyttet som argument for hvilke forklaringsvariabler som er verdt å følge videre, siden disse variablene sannsynligvis vil forklare forskjellen i korrupsjonsnivået. På denne måten snevrer jeg inn relevante forklaringsvariabler, som gir mer rom til å gjøre en

grundig prosessporing. I *kapittel 5* finner jeg at det blant annet er en ulikhet i hvordan makten er konsentrert i de to landene, både i næringslivet og maktfordelingen, der Korea har satset på store økonomiske konglomerater. Til sammenligning har Taiwan satset på små- og mellomstore bedrifter. I tillegg har Korea en sterk president, med svake sikkerhetsmekanismer. Taiwan har et semi-presidentsystem. Store deler av analysen min handler derfor om å forstå hvorfor maktkonsentrasjon kan lede til mer korrupsjon i Korea.

Parstudier står overfor den samme kritikken som casestudier (Tarrow 2010, 246-249):

- 1) Kan utvide omfangsbetingelsene for en teori i for stor grad;
- 2) Ateoretisk casevalg;
- 3) Fraværet av nok frihetsgrader for å virkelig kunne velge mellom alternative forklaringer for utfallet;
- 4) At det ikke er representativt

For å arbeide mot disse svakhetene har jeg hatt fokus på en god begrepsavklaring av det teoretiske rammeverket i *kapittel 2*, og eksplisitt satt fokus på eventuelle utfordringer. Videre rettferdiggjør jeg valg av mine caser i *kapittel 5*, der jeg har fokus på hvordan casene mine kan benyttes i et most-similar-system design. Når det gjelder det faktumet at mine funn ikke er representative, er det som tidligere nevnt et resultat av en avveining man må være villig til å ta for å kunne gjennomføre et casestudiedesign.

4.2.1 Most-similar system design

Jeg skal gjennomføre et most-similar-system design. Hovedelementene i denne metoden er basert på John Stuart Mills «A System of Logic» fra 1843. I dette arbeidet presenterte Mills tre eksperimentelle metoder som ble kalt:

- 1) «Method of Agreement», Mills likhetsteknikk,
- 2) «Method of Difference», Mills forskjellsteknikk og
- 3) «Indirecte Method of Difference», Mills indirekte forskjellsteknikk (George et al. 2005, 234, Tarrow 2010).

Problemet med Mills metode er at det er basert på rene eksperimenter, der man har kontroll på de variablene som påvirker. I virkeligheten er ikke dette tilfelle, og i samfunnsvitenskapen blir dette quasi-eksperimenter. Denne logikken er som nevnt bakgrunnen for mitt forskningsdesign der casene er systematisk like, men har ulikt utfall på den avhengige variabelen (Przeworski and Teune 1970, 32-34, Tarrow 2010, 234). Fordelen er at likhetstrekkende ved casene blir

kontrollert for, og man kan derfor fokusere på ulikhetene som hypotetisk sett kan være forklaringsvariablene for utfallet. Dette samsvarer ikke nødvendigvis med virkeligheten, siden et utfall sjeldent er forklart av én forklaring, men derimot en kombinasjon av flere forklaringsvariabler. Likevel er tankegangen hensiktsmessig fordi den gir mulighet til en ryddig gjennomgang av forklaringsvariabler. På bakgrunn av dette har jeg i analysen valgt å fokusere på en av ulikhetene mellom Taiwan og Korea: De økonomiske konglomeratene. En variabel fungerer som nevnt sjeldent alene, og jeg benytter derfor fire mellomliggende variabler for å undersøke om disse kan bidra til å forklare utfallet: Mer korrupsjon i Korea.

4.2.2 Prosessporing

Prosessporing er den andre kategorien innenfor parstudier som Tarrow (2010) trekker frem. Denne metoden er i utgangspunktet basert på bayesiansk tankegang om å benytte tidligere informasjon for å avgjøre hvilke utfall i nåtiden som er mest sannsynlig (Beach and Pedersen 2013, 98). Prosessporing handler i hovedsak om å identifisere de mellomliggende kausale prosessene, den kausale kjeden og de kausale mekanismene, som ligger mellom den avhengige og den uavhengige variabelen (George et al. 2005, 206, Tarrow 2010, 240, Beach and Pedersen 2013, Bennett and Checkel 2015, Mahoney 2015, Rohlfing 2012). Hva disse mekanismene er, har jeg allerede gjort rede for i *delkapittel 4.1.1*.

Et av de viktigste elementene i prosessporing er å presentere alternative hypoteser, som kan konkurrere mot hverandre. I denne prosessen må man argumentere for en teoris relevans fremfor en annen, dette kan gjøres ved hjelp av kausalitetstester (Bennett and Checkel 2015, Collier 2011, Mahoney 2015). Kausalitetstestene blir ofte i litteraturen sammenlignet med arbeidet til Sherlock Holmes, der man skal fungere som en detektiv for å utelukke alternative forklaringer. De fire ulike kausalitetstestene som Collier (2011, 825) presterer er: Straw-in-the-Wind, Hoop, Smoking-Gun og Doubly Decisive. I 9.2 i *appendikset* er en oversikt over kausalitetstestene og hvilke krav de har til nødvendighet og tilstrekkelighet. Jeg skal i dette prosjektet ikke direkte benytte kausalitetstestene, men jeg skal presentere konkurrerende teorier. I den første delen av analysen presenterer jeg konkurrerende teorier for hvordan forholdet mellom den økonomiske og politiske eliten har vokst frem i Korea, i motsetning det hva som var tilfellet i Taiwan. I den andre delen av analysen undersøker jeg hvordan de mellomliggende variablene kan forklare korrupsjon sammen med økonomiske konglomerater. I diskusjonen setter jeg de overordnede teoretiske perspektivene opp mot hverandre, med «bevis» for når de ulike tilnærmingene er gyldig. Denne diskusjonen ender med at det lønner

seg å se disse perspektivene samlet, for å få en fullstendig forklaring på både makro- og mikronivå.

Prosessoring kan også være en historisk forståelse av utfallet, der man arbeider seg gjennom det historiske materialet og identifiserer nøkkelhendelser, prosesser eller valg som linker årsak med utfall. Dette må ikke nødvendigvis være «critical junctures», men kan være sekvenser eller lignende som trigger stivhengighet og er av avgjørende betydning. Fordelen med disse sekvensene er at man identifiserer hvordan de uavhengige, avhengige og de mellomliggende variablene samhandler med hverandre (Collier 2011, Mahoney 2010, 125-131). Den første delen av analysen min er en slik historisk gjennomgang om hvordan forholdet mellom staten og næringslivet har utviklet seg i Korea og Taiwan etter uavhengigheten fra Japan. I denne delen finner jeg blant annet ut at Taiwan i større grad enn Korea var avhengig av et formelt forhold mellom næringslivet og staten, siden den politiske sfæren i Taiwan har manifestert etniske skillelinjer. Den styrende eliten i Taiwan hadde derfor andre insentiver for å skape patron-klient forhold, enn den koreanske der befolkningen er homogen (Kang 1995, 571).

I litteraturen blir det i utgangspunktet presentert to arbeidsmetoder for prosessoring: teorikonstruerende eller teoritestende (Beach and Pedersen 2014). Teorikonstruerende strategi er å finne flest mulige forklaringer (x) som kan forklare utfallet (y) i casen (z). Eksempelvis; hvilke mulige årsaker eller forklaringer ha man for å forklare første verdenskrig? Den andre er teoritestende strategi, og undersøker om en bestemt forklaring (x) var grunnen for utfallet (y) i casen (z). Denne strategien benytter jeg, der jeg ønsker å undersøke om de økonomiske konglomeratene (x) er grunnen til mer korrupsjon (y) i Korea (z) (Tarrow 2010, 201).

Prosessoring har flere fordeler. Først og fremst er den helhetlig og kontekstuell, der man må ha god oversikt over casen. Dette tvinger oss til å jobbe tett med teori og empiri. Samtidig må man takle ulike typer av kausalitet, siden forskeren alltid må være åpen for nye forklaringer. Videre er det ingen urealistiske forutsetninger siden metoden ikke setter noen premisser, men fungerer mer som et dypdykk i årsaksforklaringene (George et al. 2005, Tarrow 2010, 201).

På den annen side kan prosessoring være overdeterministisk, det vil si at man i stor grad får et bekræftelsesbehov, der man ønsker en enkel forklaring på kompliserte problemer. Dette kan skje, blant annet ved at man driver partisk bevisføring, at gjennomføringen er lite gjennomiktig og mangler systematiske teknikker for utførelse (Mahoney 2015, 201). Forsker

må derfor virke som dommer, aktor og forsvarer i arbeidet med å fremskaffe argumenter og bevis for hvorfor man kan være sikker på innholdet og nøyaktigheten av observasjonene, samtidig som man kritisk vurderer hvor mye de er til å stole på (Beach and Pedersen 2013, 122).

Jeg har løst dette med å kaste 'nettet' bredt da jeg gjorde dypdykk litteraturen; ved å benytte ulike søkemotorer, som oria og google scholar; bruke både vestlige og koreanske nyhetskilder; statistikk både fra offentlige og private organisasjoner; og gjennomføre ekspertintervjuer med akademikere i Korea. På denne måten har jeg strebet etter god datatriangulering. Forhåpentligvis har dette gjort meg kapabel til å gjennomføre logiske resonnementer ettersom jeg sitter med et stort kildegrunnlag, og hindrer derfor ubevist partisk bevisføring. Samtidig kan oppgaven bære spor av favorisering av økonomiske konglomerater som forklaringsvariabel, siden mitt most-similar-system design er kortfattet, og jeg kan ha oversett andre forklaringsvariabler. På den annen side er en kombinasjon av prosessporing og most-similar-system design ofte fruktbar som argument for å undersøke en forklaringsvariabel fremfor andre. Siden man presenterer konkurrerende variabler, men har en legitim strategi for å utelukke noen.

4.3 Datainnsamling: Empirisk innsikt og feltarbeid

I oppgaven min har jeg valgt å bruke casestudie med vekt på dokumentanalyse og intervjuer. Robert K. Yin (2003, 97) skriver at en av de største styrkene ved en casestudie er å benytte ulike kilder for informasjon. Som tidligere nevnt har det vært viktig for meg å ha et bredt utvalg av kilder og data. Jeg har derfor forsøkt å ha en god kombinasjon av første- og annenhåndskilder, som man på fagspråket kaller datatriangulering (Grønmo 2016, 105). Dette bidrar til at man får et godt sammensatt bilde av situasjonen som studeres, samtidig som det styrker den intern validiteten (Yin 2014, 119-121). I dette delkapitlet skal jeg gi en gjennomgang på hvordan jeg har benyttet dokumentanalyse og semi-strukturelle ekspertintervjuer for å innhente informasjon om korrupsjon i Korea og Taiwan, og hvilke utfordringer jeg har møtt på underveis. I forbindelse med intervjuene, gjennomførte jeg et tre måneders feltopphold i Korea.

4.3.1 Dokumentanalyse

Den empiriske informasjonen jeg har benyttet i denne oppgaven kommer i hovedsak fra artikler, nyhetsartikler og bøker som er skrevet om casene. Denne type fremgangsmåte kalles ofte for dokumentanalyse eller innholdsanalyse, der man gjennomfører en omfattende systematisk gjennomgang av dokumenter med siktet på å kategorisere og registrere det innholdet som er relevant for problemstillingen (Yin 2014, 113, Grønmo 2016, 176). Fordelen med dokumentanalyse er at man kan forske på samme fenomen fra ulike perspektiv, og følge dem over tid. Dette er sentralt ved prosessoring.

Jeg har i hovedsak valgt å fokusere på empirisk informasjon fra akademiske tidsskrifter og etablerte nyhetskildene. Dette kan være problematisk av flere grunner: Blant annet på grunn av flere tolkningsledd. Når man forteller en historie for andre gang som ikke er sin egen, er det større sjanse for at noe har blitt feiltolket, misforstått eller blitt borte i leddet før. Dess flere ledd dess større sjanse for å ikke få den ekte historien. I tillegg kan enkelte land sin presse drive sensur, men mye tyder på at det ikke er tilfelle i Korea og Taiwan, siden begge landene har en god poengsum hos Freedom House, se *tabell 8* (Grønmo 2016, 176).

Et annet problem som blir trukket frem av Sigmund Grønmo er kildekritisk og kontekstuell forståelse, som handler om at jeg nødvendigvis ikke er kildekritisk eller forstår konteksten som undersøkes. Dette har jeg vært bevist på, og god datatriangulering har vært etterstrebet. I tillegg har jeg så langt som mulig forsøkt å være transparent og gitt begrunnelser for valg og tolkning, dette kan synliggjøre eventuelle svakheter (Grønmo 2016, 176).

4.3.2 Forberede feltarbeid

Feltarbeid handler i hovedsak om å samle inn datamateriale ute i et bestemt forskningsfelt, der forskeren generer kunnskap gjennom fenomenet han eller hun studerer i felt. På feltarbeid gjennomførte jeg kvalitative intervjuer, disse intervjuene produserer muligheten til snakke med mennesker som kan gi meg bedre forståelse av fenomenets natur, konteksten og de kulturelle rammene (Miller 2016, 52). Dette er viktig bidrag til den teoretiske forståelsen av korrupsjon, og for meg ville det å ikke gjennomført et feltarbeid gjort dette prosjektet svakere.

Siden dynamikken mellom dokumentanalyse og ekspertintervjuer har vært sentralt, for at jeg kunne forstå ulike forklaringsmekanismer på korrupsjon i Korea. Eksempelvis forstod jeg chaebolens rolle i Korea bedre ved å bo der, snakke med menneskene og høre de akademiske ekspertene fortelle om deres innflytelse. Før jeg reiste til Korea hadde jeg ingen anelse om at

det meste i Korea er eid og styrt av en liten økonomisk elite. Dette ble tydelig ved at det meste heter noe inkludert chaebolens navn⁸. Spesielt chaebolens rolle kombinert med konfutsianisme, som er sentralt i analysen ble tydelig etter feltarbeidet. Eksempelvis er det nesten umulig å spise alene i Korea, som vil si at det koreanske samfunnet er kollektivt rettet.

Når jeg samlet inn data gjennomførte jeg et tre måneders feltarbeid i Sør-Korea. Jeg valgte å gjennomføre en lengre feltperiode enn det som var nødvendig for å gjennomføre intervjuene. Dette gjorde jeg av flere grunner;

- 1) For å få en dypere kulturell forståelse av Korea;
- 2) Være nærmere det relevante akademiske miljøet; og
- 3) Muligheten til å rette opp eventuelle feilsteg.

Selv om mesteparten av mine respondenter er fra det akademiske miljøet, har jeg også diskutert min problemstilling med koreanske venner og bekjente. På den måten har jeg fått en større innsikt, som har vært til stor hjelp da jeg planla og gjennomførte intervjuene. De tilbydde seg blant annet å fungere som oversettere, noe det ikke var behov for siden informantene snakket godt engelsk.

Da jeg utarbeidet intervjuguiden falt valget på semi-strukturelle intervjuer, som betyr at man på forhånd hadde skrevet et «skjelett» til intervjuer. Under intervjuet henviste jeg til dette skjelettet som snakkepunkter. For en fullstendig oversikt over disse snakkepunktene, *se appendiks 9.2 og 9.3*. Semi-strukturelt intervju var en god løsning, siden man med et «skjelett» sørget for at informantene får de samme hovedspørsmålene. Samtidig er man fleksibel til å bevege seg i retningen informantene leder an. Når jeg utformet spørsmålene benyttet jeg meg av Leech (2002, 665) sitt råd: Det like viktig å være klar over hva man kan, som hva man ønsker å vite, fordi man bruker den kunnskapen man ønsker å utvide som grunnmur for utformingen av intervjuet.

Videre ønsket jeg at respondenten skulle føle seg komfortable og selvsikre. Jeg bestemte meg derfor for at intervjuene skulle starte med enkle spørsmål om dem; Hva jobber de normalt med; Hvilket arbeid har de nylig gjort på korrupsjon; Hva synes de om korrupsjonsnivået i Korea og så videre. Med denne type spørsmål var det enklere å drive intervjuene videre hvis

⁸ Eksempler på dette er Samsung hospital; Basketballag: Seoul Samsung Thunders, Changwon LG Sakers, Ulsan Hyundai Mobeils Phoebus; Lottemart (matbutikk); Lotteria (Koreas svar på McDonalds), Lotteword (Koreas Disney land).

respondentene begynte å bli usikker på eget kunnskapsnivå eller hvis intervjuene stoppet opp. Dette er en vanlig intervjutekning i forskningsopplegg (Grønmo 2016, 167). Jeg ventet mot slutten til å fokusere på den normative delen av intervjuet, som handlet hva respondenten mente forklarte korrupsjon i Korea: Ut fra sitt arbeid, men også av personlig opplevelser

4.3.3 planlegging av intervjuene

Feltarbeidet ble utført mellom 27. november og 1. mars i Seoul. De første to månedene ble brukt til forberedende arbeid, og intervjuene ble gjennomført de to siste ukene 19. februar til 1. mars. Før jeg startet intervjuene sende jeg inn meldeskjema til NSD, som ble godkjent⁹. I denne perioden intervjuet jeg fire professorer og en ansatt ved Transparency International sitt kontor i Korea. Jeg valgte å gjennomføre ekspertintervjuer fordi jeg ønsket respondenten med mer kunnskap om temaet enn meg. Ettersom jeg i starten var på jakt etter forklaringsvariabler, var det hensiktsmessig å finne personer som kunne utfylle og komplementere litteraturen jeg allerede hadde lest. Jeg bestemte meg derfor for å intervju akademikere innenfor korrupsjonsfeltet. Dette kan gi en skjevhet siden respondentene mine er fra eller har bodd lenge i Korea, de vil derfor nødvendigvis ikke fokusere på det kulturelle aspektet ved korrupsjon, siden de er en del av systemet. Videre kan de ha hatt en personlig agenda, som jeg ikke har vært klar over. For å strebe etter uavhengigheten intervjuet jeg derfor fem ulike akademikere med ulik tilnærming til korrupsjon, fra ulike universiteter.

Jeg fant informantene mine gjennom litteratur jeg hadde lest og anbefaling av andre. Den første jeg tok kontakt med Thomas Kalinowski som er førsteamanuensis i statsvitenskap ved Ewha Woman Univeristy i Seoul. Når jeg tok kontakt med Kalinowski, spurte jeg også om han hadde noen anbefalinger om andre informanter. Kalinowski ga meg kontakt informasjonen til Lee Sang-Hak som er lokal ansatt ved Transparency Internationals sitt lokalkontor i Korea. Lee var den første av mine respondenter jeg møtte. Han anbefalte meg videre å ta kontakt med professor Park Hark-Mo og doktorgradsstipendiat Park June. Jeg benyttet derfor en

⁹ Før jeg gjennomførte intervjuene måtte jeg sende inn meldeskjema for forskning- og studentprosjekt til Norsk senter for forskningsdata (NSD). Dette var nødvendig siden jeg i følge personalopplysningsloven hadde meldeplikt. I melde skjema informerte jeg om hva som var planen. Etter noen uker fikk jeg dette godkjent av NSD, så lenge prosjektet var i tråd med opplysningene i meldeskjema, noe det har blitt.

utvelgelsesmetode som ligner på snøballutvelgelse¹⁰. Problemet med denne utvelgelsen er at akademikerne kjenner hverandre, og at de kanskje ikke er så uavhengige som jeg skulle ønske.

For å motarbeide dette problemet, forsøkte jeg samtidig som jeg sende forespørsel om intervju til Kalinowski, å komme i kontakt med en rekke andre akademikere som var koreanske eller nylig hadde hatt et forskningsopphold i landet. Her var jeg uheldig, og en stor andel hadde flyttet arbeidsplass ut av landet eller var på forskningsopphold ved andre institusjoner. Dette kan blant annet være fordi min feltarbeidsperiode var samtidig som pause mellom semestrene, der de fleste koreanske universitet har en lengre pause fra desember til slutten av februar. Dette var jeg ikke klar over på forhånd.

Et annet problem som oppstod var at mye av litteraturen på feltet er skrevet på koreansk, og med manglende språkkunnskaper var det vanskelig å finne nye aktuelle respondenter. Jeg løste dette ved å sende en mail til Jon Quah forfatter av boken «Curbing Corruption in Asia», der han blant annet har skrevet om korrupsjon i Korea. Jeg sende en forespørsel om tips til kollegaer som er stasjonert i Korea. På den måten kom jeg i kontakt med professor Choi Jin-Wook som forsker på korrupsjon i den offentlige administrasjonen. I tillegg hadde jeg planlagt et intervju med det koreanske anti-korrupsjonsbyrået, men måtte melde avbud på grunn av sykdom. Til sammen har jeg intervjuet fem personer. En fullstendig oversikt er gitt i *tabell 9.4 i appendikset*.

Jeg ønsket å gjennomføre intervju med fem akademikere. Målet var tre respondenter som kunne dekke økonomiske-, administrative- og politiske perspektiv på korrupsjon. Se tabell 9.25 i *appendikset* for hvem som dekker de ulike roller. I tillegg ønsket jeg to perspektiver fra sivilsamfunnet, med Transparency international og det nasjonale anti-korrupsjonsbyrået. Derfor er det en svakhet ved prosjektet at jeg mangler det nasjonale anti-korrupsjonsbyrået. Samtidig har det statlige anti-korrupsjonsbyrået engelske nettsider, med mye informasjon. Siden byrået er statlig, kan det tenke seg at de ikke hadde delt informasjon utover hva som er tilgjengelig på nett. I tillegg hadde de andre respondentene mine kontakt med ulike anti-korrupsjons NGOs, og jeg fikk dermed en annenhåndsberetning på hvordan de jobbet av flere.

En annen svakhet er at jeg ikke valgte å intervju noen som var eksperter på korrupsjon i Taiwan. Denne valget gjorde jeg av flere grunner, blant annet ville det vært en stor økonomisk

¹⁰ Snøballutvelgelse vil si at man benytter informantene sitt «nettverk» til å finne respondenter. Disse inkluderes så i utvalget, og blir spurt om sitt nettverk (Grønmo 2016, 117). På den måten får man et utvalg basert på sosiale nettverk.

kostnad for meg personlig og to feltarbeid ville vært for oppfattende. Jeg synes derfor det var tilstrekkelig å kun benytte litteratur, siden jeg bruker Taiwan som en skyggecase. Samtidig skulle jeg ønske at jeg hadde funnet en ekspert som både hadde korrupsjon i Korea og Taiwan som ekspertise. Denne profilen ville vært en styrke for prosjektet.

4.3.4 Gjennomføring av intervjuene

Før jeg startet selve intervjuet presenterte jeg meg selv og prosjektet, som var en oppsummering av den introduksjonen jeg hadde gitt i mailkorrespondanse, og spurte om de eventuelt hadde noen spørsmål før vi startet. Jeg var i tillegg tydelig på at intervjuet på hvilket som helst tidspunkt kunne bli stoppet, hvis det var ønskelig.

Det var veldig spennende og lærerikt å gjennomføre intervjuene siden jeg møtte dyktige respondenter. I utgangspunktet var jeg nervøs, men alle respondentene mine var like ivrige til å dele sin kunnskap som jeg var til å gjennomføre intervjuene. Jeg fulgte Leech (2002, 665) sin strategi: «[...] *I present myself as having little or no idea about what happened behind the scenes in the given topic issue I am interviewing about*». Fordelen er at man ved å benytte denne strategien minimerer risikoen for at viktig informasjon skal bli utelatt, som de for eksempel tror jeg allerede vet. Denne var samtidig en utfordring, siden jeg ikke ønsket å fremstå som kunnskapsløs og lat student som utnyttet disse ekspertene for å gjøre oppgaven for meg. Dette løste jeg ved å gi klart uttrykk for at jeg lyttet, med blant annet å nikke og stilte relevante oppfølgingsspørsmål som gikk mer i dybden. Et annet problem var at en av respondentene mine snakket utydelig, og det var tidvis utfordrende å få fatt på hva som ble kommunisert. I dette intervjuet måtte jeg av og til avbryte, for å oppsummere og spørre om jeg hadde oppfattet poenget. I starten synes jeg dette var ubehagelig, men i intervjuformatet fungerte dette godt for både meg og respondent. Siden respondenten fikk mulighet til å være tydeligere, samtidig fikk bekreftet at jeg lyttet og var interessert. Sett bort fra denne respondenten som snakket tydelig, synes jeg språkferdighetene til samtlige var god. Jeg tror derfor ikke informasjon forsvant i dårlig kommunikasjon. Samtidig kan det være koreanske ord som oversettes feil eller gir andre meninger i det engelske språket, og at det derfor er rom for feiltolkning når man for det første ikke snakker samme språk og for det andre kommer fra forskjellige kulturer.

KAPITTEL 5: Sammenligning av Taiwan og Korea

I dette kapitlet skal jeg redegjøre for casevalget mitt, og hvorfor det er nyttig å benytte et most-similar system design på Taiwan og Korea. Hovedargumentet er at Taiwan og Korea er gode land å sammenligne siden de er like, noe jeg skal illustrere i dette kapitlet.

Jeg skal derfor kort gjøre rede for casevalget (5.1), før jeg videre presenterer referansepunktet mitt: CPI og WGI sine mål på korrupsjon over tid for begge casene (5.2). I *delkapittel 5.3* gir jeg en kort historisk innføring om politisk utvikling. Avslutningsvis i dette kapitlet samler jeg alle trådene, og presenterer begge landene i et most-similar-system i *tabell 4*. For å gi en god oversikt over hvilke forklaringsvariabler som skiller tilfellene. I tillegg presenterer jeg en kort argumentasjon for hvorfor jeg har valgt å gå videre med økonomiske konglomerater fremfor andre variabler.

5.1 Casevalg

Som jeg allerede har vært innom tidligere har jeg først og fremst valgt Taiwan og Korea som caser siden de ligner på hverandre. Det er flere fordeler ved å velge to land som ligner på hverandre:

- 1) Kan svekke problemet med korrupsjon som et kulturelt begrep.
- 2) Når landene ligner, men har ulikt utfall kan jeg benytte et quasi-eksperiment, fordi man i teorien kan holde variablene konstante.

Samtidig er det flere ulemper med å velge caser basert på den avhengige variabelen, blant annet kan det overdrive forholdet mellom utfall og de uavhengige variablene og gi utvalgsskjevhet. Dette kan skape systematiske feil siden man driver «cherry-picking» av caser. Likevel er det ofte relevant å velge på den avhengige variabelen når man ønsker å drive prosess-sporing, og hvis ambisjonsnivået er å identifisere nye potensielle mekanismer og variabler (George et al. 2005, 22, Goertz 2006, 159). Jeg ønsker som allerede nevnt å identifisere hvordan tilstedeværelsen av økonomiske konglomerater kan gi mer korrupsjon i Korea, og det ville derfor vært unaturlig og valgt en annen case å sammenligne med enn Taiwan.

5.2 Hvordan plasser Taiwan og Korea seg på skalaene?

Hvordan plasserer Taiwan og Korea seg på skalaen til Transparency International og Verdensbanken fra den demokratiske transisjonen til i dag? Jeg har tidligere gjort rede for

kritikk ved å benytte disse målene, men siden mitt formål er å danne et referansepunkt er det hensiktsmessig å se nærmere på de 'kvantitative' tallene for korrupsjon.

Selv om ingen av målene opererer med reelle tall, kan vi over tid se en positiv utvikling med mindre korrupsjon. Jeg presenterer denne utviklingen i *tabell 2 og 3*. Det som er interessant, og som jeg tidligere har vært inne på er at Taiwan i hele perioden har vært et hestehode foran Korea. Samtidig har jeg kun inkludert et utdrag fra denne skalaen med cirka fem års mellomrom. Dette utdraget har derfor ikke fått med seg hvordan Taiwan sank dramatisk på begge skalaene etter at den tidligere presidenten ble arrestert, på grunn av korrupsjon i 2008 (Fell 2010, 193). Likevel mener jeg en femårig fremvisning er tilstrekkelig, siden Taiwan sin poengsum spratt opp igjen rett etter korrupsjonsskandalen. Ettersom jeg ønsker å fremstille et helhetlig bilde fra denne perioden er det trenden over tid som er interessant.

TABELL 2: KOREA OG TAIWAN SIN POENGSUM PÅ CPI

	1995	2000	2006	2011	2016
Sør-Korea	4.29	4.0 (48)	5.1 (42)	5.4 (43)	5.3 (52)
Taiwan	5.08	5.5 (28)	5.9 (34)	6.1 (32)	6.1 (31)

Kilde: Transparency International Corruption Index

TABELL 3: KOREA OG TAIWAN SIN POENGSUM PÅ CCI

	2006	2011	2016
Sør-Korea	66/100	71/100	67/100
Taiwan	72/100	78/100	79/100

Kilde: The World Bank

5.3 Den historiske konteksten i Korea og Taiwan

For å få et inntrykk av hvorfor disse statene er like, og hvordan de har utviklet seg i nyere tid, skal jeg først redegjøre for den politiske historien til begge landene etter uavhengigheten fra Japan. Jeg har valgt dette som et startpunkt fordi:

1. Denne perioden betegnes som nyere historie i begge landene.

2. I perioden før finnes det lite datamateriale
3. De fleste likhetene som er identifisert er etter denne perioden.

Før jeg presenterer casene hver for seg, skal jeg kort gjennomgå de klare historiske fellestrekkene: Japansk kolonisering, konfutsianismen, økonomisk vekst og militærregimer.

Historisk har begge landene blitt påvirket av sine naboland Japan og Kina, men ikke like mye av hverandre på grunn av avstanden. Den kinesiske filosofien, konfutsianismen, er en grunnpilar i begge samfunn. Dette kommer blant annet av at Korea historisk har hatt Kina som en viktig handelspartner, mens Taiwan har vært under kinesisk styre. Den andre store påvirkningen var japansk kolonisering fra 1895 (Taiwan) og 1910 (Korea) frem til slutten av andre verdenskrig (You 2015). I Kairoerklæringen fra november 1943 ble Korea lovet selvstendighet, mens Taiwan ble gitt tilbake til Kina. Selv om begge landene opplevde japansk kolonisering, sitter Taiwan igjen med et bedre forhold til Japan enn Korea. Dette kan forklares av flere grunner, hvor den viktigste er at Taiwan verken før eller etter koloniseringen var selvstendige. Korea derimot, har historisk sett vært en selvstendig nasjon og stått i mot en rekke invasjoner (Ho and Park 2004, Abramson 2004, 24).

Etter uavhengigheten benyttet begge militærregimene patron-klient forhold for å få støtte til sitt politiske prosjekt. I Taiwan var dette spesielt viktig siden landet har en manifest skillelinje mellom «mainlanders» og taiwanesere. Denne skillelinjen handler om hvor tilknyttet man er Kina, der «mainlanders» er pro-Kina. Taiwanesere derimot er stort sett pro-uavhengighet fra Kina. Siden Taiwan er mer heterogent hadde de derfor behov for å skape harmoni mellom de ulike gruppene. Dette ble gjort gjennom lokalvalg. Disse valgene var ikke demokratiske, siden man måtte enten stille som uavhengig kandidat eller for det styrende partiet. De som stilte for partiet vant som regel valget, og ble en del av partisystemet. Lokalvalgene ble dermed benyttet som rekruttering av nye klienter som kunne tjene staten. Det politiske systemet var med andre ord gjennomsyret av klientelisme. Samtidig kan disse valgene ha skapt legitimitet til militærdiktaturet fordi befolkningen knytter et sterkere forhold til den styrende eliten ved valg (Göbel 2013, 225). I Korea er befolkningen homogen, den styrende eliten prioriterte derfor ikke å ha fasadevalg. Dette kan ha bidratt til at Koreas ettpartistat var mer ustabil, med hyppige militærkupp.

I nyere tid er det tre andre likhetstrekk: Demokratisering under Huntingtons tredje bølge, hurtig økonomisk vekst og tidligere militærdiktatur. Eksempelvis blir begge landene referert til som tigerøkonomier. Tigerøkonomi betegner land som opplever en kraftig økonomisk vekst,

og ble originalt brukt om Taiwan, Sør-Korea, Hong Kong og Singapore (Berendsen 2013, 27, Jayanthakumaran 2016, 67). I tillegg til hurtig økonomisk utvikling er begge landene gode eksempler på utviklingsstater med høy byråkratisk kvalitet, som betyr at byråkratiet er kompetent og åpent (Rodrik 1995, Evans 1995). Begge landene ble demokratisert på slutten av åttitallet, og gikk da fra ett dominerende parti som var tilknyttet militæret til å ha frie valg. Samtidig fikk partiet som gjorde regimene på papiret demokratiske, sitte etter demokratiseringen. Man kan derfor argumentere for at prosessen til demokrati skjedde forholdsvis fredelig i begge landene.

5.2.1 Korea

Etter uavhengigheten fra Japan bestemte de koreanske grunnlovsfedrene seg for et parlamentarisk system. Dette ble ikke vellykket etter at Rhee Syn-man gjennomførte et militærkupp, og på den måten endte med presidentmakten. En sterk president ble dermed normen. Under demokratiseringen ble det bestemt at presidenten skulle velges direkte av folket. Teoretisk sett har Korea derfor et semi-presidentsystem. Dette er ikke tilfelle, da presidentmakten i Korea blir beskrevet som sterk, men uten klare sikkerhetsmekanismer. I tillegg kan den koreanske presidenten kun sitte i fem år, uten mulighet for gjenvalg (Tsai and Fewsmith 2005, 20, You 2015, 38).

Kort tid etter uavhengigheten, i 1950, ble den koreanske halvøy splittet i to etter Koreakrigen. Offisielt er fortsatt landene fortsatt i krig, med en midlertidig fredsavtale. Under Koreakrigen var Rhee Syn-man president, og han satt frem til 1960. Da ble han kastet etter anklager om valgfusk og korrupsjon. Dette skjedde som et resultat av en studentdrevet revolusjon – aprilrevolusjonen. Revolusjonen bestod av studenter og arbeidere som var lei av autokratisk styring (You 2015, 107)

Etter avsettelsen av Rhee ble Yun Bo-seon valgt som president. Etter knapt et år ble han kuppet av Park Chung-hee (You 2015, 38). Park (1961-1979) har fått mye av æren for å løfte Korea ut av fattigdom, med rask industrialisering og hurtig økonomisk vekst. Han er derfor fortsatt en populær figur i det koreanske samfunnet. Tidligere president Park Geun-hye er datter av Park Chung-hee, noe som kan bidra til å forklare hennes popularitet før korrupsjonsskandalene. I litteraturen er det uenighet om hvordan korrupsjonsnivået var under Park Chung-hee, men man går ut fra at det var mindre korrupsjon enn under Rhee Syn-man (You 2015, 108). I 1980 blir det gjennomført et nytt militærkupp av Chung Doo-hwan. Chung fokuserer blant annet på antikorrupsjonsreformer i byråkratiet. Dette kan i dag se ut til å ha vært

effektivt, siden Korea er kjent for et meritokratisk byråkrati, der det å jobbe for staten er høyt anerkjent. Likevel var det under denne perioden mye storskalakorrupsjon i form av klientelisme, kameraderi og nepotisme (You 2015, 44). Chung tillater også opposisjonen å stille til valg i 1987, men det første demokratiske valgskifte skjer ikke før ti år senere, i 1997. Per dags dato blir Korea anerkjent som et konsolidert demokrati, selv om landet sliter med storskalakorrupsjon (Hahm 2008, 129).

Som allerede nevnt har ikke Korea et problem med byråkratisk korrupsjon. Storskalakorrupsjon derimot, er fortsatt aktuelt i Korea, der de tre siste presidentene har vært innblandet i korrupsjonsskandaler. Sist ute var Park Geun-Hye, som var datter av tidligere president Park Chung-Hee. Hun ble kastet fra regjeringslokalene i fjor, og ble i april dømt til tjuefire års fengsel for korrupsjon (Haas 2018). Hennes forgjenger Lee Myung-bak har de siste årene vært under etterforskning, og han ble nylig offisielt tiltalt for blant annet bestikkelser, brudd på valgloven og lekkasje av regjeringshemmeligheter (Jo 2018). Hans forgjenger igjen, Roh Moo-hyun, endte sin presidentperiode med å ta livet sitt etter at hans familie ble involvert i en korrupsjonsetterforskning. Han innrømmet aldri korrupsjon, og etterforskning tok slutt kort tid etter hans død (McCurry 2009).

5.2.2 Taiwan

Taiwan har et semi-presidentsystem, med en sterk president. Presidenten blir valgt hvert fjerde år, og kan sitte i to perioder. Siden de har et semi-presidentsystem har Taiwan to valg, presidentvalg og parlamentsvalg. Presidenten er folkevalgt og velger statsministeren, uten at det må godkjennes av parlamentet. Parlamentet har makt til å felle statsministeren ved et mistillitsforslag. Dette er ikke vanlig i Taiwan, blant annet fordi presidenten kan oppløse parlamentet innen 10 dager etter et mistillitsforslag (Lin 2017, 660, Shen 2018, 56).

Etter at japanerne tapte andre verdenskrig ble kontrollen over Taiwan gitt «tilbake» til Kina under Chiang Kai-sheks parti, Kuomintang. Taiwan opplevde, i likhet med Korea, mye korrupsjon de første årene etter uavhengigheten. Rett etter krigen ønsket de fleste taiwanesere en reinstitusjonalisering av det kinesiske styret. Dette styret ble raskt kjent for mye korrupsjon, som nepotisme og plyndring av offentlige goder. I dagligtalen ble denne situasjonen derfor omtalt som «Dogs leave and pigs come» (You 2015, 44). Folket var med andre ord misfornøyd, og dette førte til blodige opprør i 1947 – 228-massakren. I sammenstøtene møtte demonstrantene militæret og bevæpnet politi, som hadde fått ordre om å skyte fra president Chiang Kai-Shek. Flere tusen taiwanesere mistet derfor livet i opprøret (Roy 2003, 67-73).

Etter innføringen av krigsrett i 1949 blir det hevdet at partiet Kuomintang forandrer seg til det bedre, og det antas at korrupsjon var mindre vanlig i denne perioden. Samtidig fortsatte ettpartiregimet å undertrykke meningsmotstandere og det fantes ingen pressefrihet. En underrapportering om politisk korrupsjon kan derfor være en grunn til at Taiwan fremstår som mindre korrupt i denne perioden (You 2015, 45).

Som allerede nevnt har Taiwan en etnisk fragmentert skillelinje i den politiske sfæren. Dette har ført til at den styrende eliten etablerte lokalvalg for å skape legitimitet til styret. Det første valget på nasjonalt nivå som lot opposisjonen delta var parlamentsvalget i 1989, da det to år tidligere kom en valgreform som tillot dette. Opposisjonen fikk dermed for første gang seter i parlamentet. To valg senere, i 1996, hadde Taiwan sitt første presidentvalg (Solinger 2001, 32, You 2015, 48). Opposisjonen fikk en god oppslutning, men tapte likevel valget. Det var ikke før fire år senere, og tre år etter Korea, at opposisjonen vant presidentvalget. Dette var ingen enkelthendelse, og de vant gjenvalget fire år senere. I samme periode hadde de ikke flertall i parlamentet, og samboerskapsproblemet, som nevnt i det teoretiske rammeverket, var et problem.

Videre er det ikke bare Korea som har slitt med storskalakorrupsjon etter demokratiseringen. Dette har også vært et problem i Taiwan, med en rekke korrupsjonsskandaler. Blant annet i 2008 hos det demokratiske Fremskrittspartiet (den tidligere opposisjonen), der partieliten var involvert, som bidro til at Kuomintang vant valget samme år (Fell 2010, 193). Etter dette har korrupsjon blitt viktig på den politiske agendaen, og man kan argumentere for at en av kampsakene mellom de to største partiene er å vise hvem som tar korrupsjon mest seriøst. I analysen utdyper jeg dette videre.

5.3 Most-similar-system resultat

Etter en politisk og historisk gjennomgang av Korea og Taiwan, med utgangspunkt i korrupsjonslitteraturen, skal jeg nå fremstille likhetene og ulikhetene i en tabell, se *tabell 4*. Jeg har argumenterer for at Korea og Taiwan er i utgangspunktet to like caser, eksempelvis: Samme geografiske plassering: Øst-Asia, Meritokratisk byråkrati, Tidligere vært under japansk okkupasjon, Kommunistisk/ideologisk trussel i 'nord', Begge har medium tillit, i følge World Value Survey (2014) med spørsmålet: «most people can be trusted», og i følge Gini-indeksen (2015) er det omtrent samme nivå av ulikhet i landene

Det første semi-klare skille er etnisk splittelse. I Taiwan er det en manifest skillelinje mellom de som oppfatter seg som «mainlanders» og de som oppfatter seg selv om taiwanesere. Dette på tross av at majoriteten er han-kinesere (Göbel 2013, 224). Korea er homogent når det gjelder etnisitet, men det er i tre ulike religiøse grupper: buddhister, katolikker og protestanter. Antallet som tilhører disse religionene er cirka likt, men halvparten av befolkningen definerer seg ikke som religiøse (You 2015). Til sammenligning er det to store religioner i Taiwan: buddhisme og taoisme. Andelen tilhørere har også fordelt seg likt mellom disse to religionene, med cirka tretti prosent som ikke oppgir religion. Jeg har derfor tolket begge casene som litt fragmentert, Taiwan på den etniske dimensjonen og Korea på en religiøse. Jeg har valgt å ikke gå videre med denne forklaringsvariabelen, siden det kun er i Taiwan at fragmenteringen er manifest. I følge teorien skulle man derfor ha trodd at utfallet med korrupsjon skulle vært motsatt.

Et annet interessant skille innenfor den sosiale- og kulturelle forklaringskategorien er kvinner i politikken. Jeg har ikke valgt å gå videre med denne variabelen siden den har fått lite oppmerksomhet i litteraturen, og ingen av respondentene mine i intervjuet trakk frem dette.

Det skillet jeg skal arbeide videre med omhandler hvordan næringslivet er organisert. Korea har satsset på økonomiske konglomerater, i motsetning til Taiwan, som valgte små- og mellomstore bedrifter som strategi. Jeg vil anvende denne variabelen videre siden den representerer en aktiv aktør som kan samhandle med den politiske eliten, og som har mulighet for stor innflytelse. I tillegg var tilstedeværelsen av økonomiske konglomerater den faktoren som gikk mest igjen i mine intervjuer med korrupsjonsekspertene i Korea. Den andre variabelen som skilte Korea og Taiwan var maktfordelingen, og denne variabelen representerer den andre aktøren: den politiske. Siden jeg har formulert et økonomisk konglomerat som en aktiv part i et korrupsjonsforhold skal jeg benytte maktfordelingen og en sterk president som en mellomliggende variabel i analysen.

TABELL 4: TAIWAN OG KOREA I ET MOST-SIMILAR-SYSTEM DESIGN

	Uavhengige variabler	Sør-Korea	Taiwan
Institusjonelle forklaringsmodeller	Desentralisering av makt	Lite	Lite
	Maktfordeling	Presidentsystem	Semi-presidentsystem
	Byråkrati og statlig autonomi	ja	ja

	Demokrati	Konsolidert demokrati	Konsolidert demokrati
	Demokratisering	1987	1989
Kulturelle forklaringer-modeller	Kommunistisk/ideologisk trussel	Nord-Korea	Kina
	Kolonisert av	Japan	Japan, og Kina
	a. Etnisk eller religiøs splittelse b. Konfutsianisme	a. litt b. Ja	a. litt b. ja
	Kvinner i parlamentet	17% ¹¹	38% ¹²
	Tillit	medium	medium
Økonomiske forklarings-modeller	Økonomisk utvikling	Høy	Høy
	Ulikhet (Gini-indeksen)	0.341	0.338
	Økonomiske konglomerater	Ja	Nei
Den avhengige variabelen	Korrupsjonsnivå	Høyt	Lavt til medium

¹¹ Dataene er hentet fra: <https://data.worldbank.org/indicator/SG.GEN.PARL.ZS>

¹² Dataene er hentet fra: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-36309137>

KAPITTEL 6: Analysen

Frem til nå har jeg demonstrert at økonomiske konglomerater er en forklaringsvariabel på korrupsjon som er tilstede i Korea, men ikke i Taiwan. I likhet med litteraturen hevder jeg i dette kapitlet at det er tette forbindelser mellom næringslivet og politikere i Korea. Eksempelvis skriver den norske ambassaden sitert i *Le Monde diplomatique*:

«Sør-Korea har en relasjonsbasert forretningskultur som bærer preg av gråsoner mellom forvaltning, forretningsliv og privatliv, med en dypt innarbeidet kultur for gaver, ledende insentiver og korrupsjon» (Fonn 2017).

Hvordan dette forholdet har vokst frem og hvordan type korrupsjon som er knyttet til de økonomiske konglomeratene er det jeg undersøker i den første delen (6.1) av dette kapitlet. I den andre delen (6.2) av analysen skal jeg undersøke årsaksforholdet mellom økonomiske konglomerater og korrupsjon, og spore hvordan mellomliggende variabler kan bidra til å forklare denne kausaliteten. Disse mellomliggende variablene er knyttet til mekanismer som ansvarliggjøring, åpenhet, skjønn og nettverk. Ettersom Korea har en sterk president, med få muligheter for de andre maktorganene til å holde presidenten ansvarlig, skaper dette et mulighetsrom for korruperte handlinger (Mainwaring 1993, 199, Gallagher, Mair, and Laver 2011, Cheibub 2007, 33). Den andre delen av analysen utforsker med andre ord hvilke insentiver og muligheter de økonomiske konglomeratene har til å utnytte mulighetsrommene til egne interesser.

6.1 Hvordan har partnerskapet mellom staten og chaebolen endret seg over tid?

6.1.1 Hva er en chaebol?

De familiekontrollerte konglomeratene i Korea kalles «chaebol», Ordet er satt sammen av de to kinesiske tegnene «rikdom» og «clique». «Chaebol» er definert som forretningsgrupper eid og kontrollert av en familie og deres slektninger. Følgelig består en «chaebol» av en mengde bedrifter som nøstes inn i store familie-sentrerte moderselskap (Kim 2017b, 1, Buldard 2013). I følge Hattori (1987) sitert i (Kim et al. 2014, 16) har en chaebol visse fellestrekk;

- 1) en hurtig utvidelse av forretningene sine, og er aktive innen en rekke ulike segmenter av næringslivet;
- 2) en overlegen markedsposisjon, tilnærmet monopol;
- 3) et nært forhold til regjeringen og staten, i form av nettverk;
- 4) en sentralisert ovenfra-ned beslutningsprosess; og
- 5) Et hierarkisk lederskap (Kim et al. 2014, 16, Milliman, Kim, and Von Glinow 1993, 296).

Moderselskapene har siden femtitallet bygd seg opp, og har i lengre tid hatt kontroll over betydelige deler av det koreanske markedet (Kim et al. 2014, 16, Yoo and Lee 1987). I dag står de fem største av chaebolene for femtifem prosent av Koreas BNP, de tjue største for åttifem prosent (Göbel 2013, 227). De største konglomeratene utgjør en betydelig andel av det koreanske markedet, og er svært viktige for landets økonomi. Følgelig er en stor andel av den økonomiske makten konsentrert hos et knippe familier. Det er videre nærliggende å argumentere for at disse familiene også spiller en stor rolle i samfunnet generelt. En uttalelse fra Park Je-Song, forsker ved Korea Labour Institute, sitert i Le Monde diplomatique, tydeliggjør poenget:

«I Sør-Korea blir du født på en fødestue eid av en chaebol, du går på en chaebol-skole, du får lønn fra en chaebol – for nesten alle små og mellomstore bedrifter er avhengige av dem – du bor i en chaebol-leilighet, kredittkortet ditt er utstedt av en chaebol, og fritidsaktiviteter og shopping er også levert av en chaebol» (Buldard 2013).

Videre i dette delkapitlet vil jeg gå gjennom chaebolenes fremveksten i moderne koreansk historie. Uavhengigheten fra Japan benyttes her som et startpunkt, periodene er valgt basert på avgjørende hendelser, som har skapt stivhengighet i forholdet mellom chaebolen og den politiske eliten (Kalinowski 2009). Denne type endringer karakteriseres ofte ved at de har rokket ved etablerte formelle og uformelle institusjoner (Göbel 2013, 21). De fire sekvensene er som følger:

- 1) Uavhengigheten fra Japan og etableringen av det 'nye' Korea
- 2) Demokratiseringsperioden der demokrati blir det «only game in town»
- 3) Finanskrisen og anti-korrupsjon som et politisk prosjekt
- 4) Den andre chaebol-republikken

I disse sekvensene skal jeg se nærmere på hvilke endringer som fant sted, og hvordan dette skapte grobunn for chaebolen og muliggjorde deres rolle i dag.

5.1.2 Koreas uavhengighet og fremveksten av chaebolene

Korea og Taiwan hadde ulike strategier for hvordan de skulle bygge landet og skape økonomisk vekst etter uavhengigheten fra Japan ble et faktum. Disse strategiene bunner i to ulikheter. Den første tar for seg hvordan landene forholdt seg til Japan, og den andre handler om hvordan regimene skapte legitimitet til ettpartistaten. Disse to ulikhetene kan enten kombinert eller hver for seg bidra til å forklare hvorfor Taiwan satset på små og mellomstore bedrifter, i motsetning til Korea som satset på store konglomerater.

Etter uavhengigheten opplevde Taiwan raskt en 'lengsel' etter de japanske koloniherrene, da det nye regimet under Chiang Kai-sheks var verre: «Dogs leave and pigs come» (You 2015, 44). For Taiwan var koloniseringen ikke nødvendigvis et onde, da landet hverken før eller etter koloniseringen var uavhengige. Korea hadde en lang historie som selvstendig nasjon da Japan tok makten over landet, og koloniseringen gikk følgelig på stoltheten til det koreanske folket (You 2015, 44). Videre er Korea nærmere Japan, og har historisk sett vært i konflikt med nabolandet ved flere anledninger.

En annen forklaring er at Taiwan ble bedre behandlet av japanerne. Den taiwanske infrastrukturen ble bygd opp med overskudd fra de japanske statsbudsjettene. Hvorav den koreanske infrastrukturen ble finansiert ved å konfiskere land og eiendommer, for dermed å selge dem videre til japanske investorer (Ka 1987, Laskai 2014). Dette skapte en sterkere anti-Japan spenning i Korea enn i Taiwan. Eksempelvis kan det faktumet at det i dag ikke finnes japanske bygninger i Korea, i motsetning til Taiwan som har tatt vare på det meste, være en illustrasjon på forholdet til Japan. Dette kan samtidig skyldes at mye av bygningene i Korea ble ødelagt under Koreakrigen (Dunbar 2012).

Denne spente stemningen mellom de to landene er fortsatt svært tilstedeværende, på tross av at koreanere er den nest største turistgruppen som besøker Japan hvert år (Japan National Tourism Organization 2018). En av de pågående dispuuttene omhandler en øygruppe som ligger i havet midt mellom landene. Nylig ble dette tema under de olympiske leker, da Nord- og Sør-Korea konkurrerte under felles flagg, og under de nye fredssamtalene mellom nord og sør. Gjenforeningsflagget hadde inkludert øygruppen, Dokdo (det koreanske navnet), og dermed implisitt sagt at øygruppen er koreansk territorium (Ertesvåg 2018). Dette falt ikke i god jord hos Japan. At forholdet mellom Japan og Korea historisk ikke har vært godt, kan ha bidratt til hvilken strategi Korea valgte for å utvikle næringslivet sitt. Korea endte med å utfordre Japan, og den naturlige strategien ble å satse på store selskaper som på sikt kunne

konkurrere globalt. På den andre siden valgte Taiwan å samarbeide med Japan, og det var derfor fruktbart å bygge opp små og mellomstore bedrifter som kunne komplementere det japanske markedet.

Den koreanske staten la til rette for fremveksten av store selskap. Eksempelvis solgte Rhee Syn-man de tidligere japanske eiendommene til sitt nettverk for en brøkdel av prisen, i tillegg ga han dem gunstige skattefordeler og lignende. Rhee Syn-man valgte å satse på den økonomiske eliten når han byde legitimitet til regimet. Ved å benytte klientelisme bygde Rhee opp en maktskare med støttespillere fra den økonomiske eliten (Kim 2017b, 1, You 2015, 189). Klientelisme er vanlig i autoritære regimer, og spesielt i ettpartistater, og brukes som et verktøy for å holde på makten ved at lojaliteten og posisjonen i systemet opprettholdes gjennom utveksling av gaver og materielle fordeler.

Dette var ikke tilfelle i Taiwan, der de benyttet lokalvalg for å oppnå det samme (Göbel 2013, 225). Hvem som ble valgt til klient i patron-klient forholdet kan ha hatt en effekt på hvilken strategi landene valgte for å utvikle næringslivet. Taiwan ønsket fra starten å begrense den økonomiske makten til en etniskgruppe, og la derfor til rette for små og mellomstore bedrifter. Korea hadde ikke denne utfordringen, og derfor ingen insentiver til å fordele økonomisk makt. De hadde med andre ord ikke samme behov for regimebygging. Dette førte til at de med økonomisk makt ble mektigere, i tillegg til at Koreas øvrige befolkning ble ekskludert fra de politiske prosessene. Dette skapte en stat der eliten forsynte seg av Koreas begrensede ressurser.

For å oppsummere denne perioden: Korea valgte å satse på økonomiske konglomerater, mens Taiwan satset på små og mellomstore bedrifter. To alternative forklaringer, som kan kombineres er:

- 1) Det historiske forholdet til Japan er ulikt, der Taiwan valgte å komplementere det japanske næringslivet, mens Korea valgte å utfordre det.
- 2) Legitimeringen av ettpartistaten hadde ulike behov. Taiwan hadde en manifest etnisk skillelinje mellom «mainlanders» og taiwanesere, og valgte å spre rikdommen for å ikke fostre opp grupper med for mye økonomisk makt slik at de kunne utfordre de politiske mulighetsstrukturene (Kang 1995, 571). Korea hadde ikke denne utfordringen, og valte å inngå partnerskap med den økonomiske eliten.

Etter at Rhee ble jaget ut av landet etter massive studentdrevne demonstrasjoner ble Yun Posun valgt som president. Dette var kortvarig, og Park Chung-Hee kom til makten ved et militærkupp. President Park fortsatte med en chaebol-sentrert økonomi. Konglomeratene fortsatte å få sjenerøs støtte fra statsapparatet samtidig som det politiske systemet beskyttet chaebolene. En proteksjonistisk lovgivning blokkerte utenlandsk konkurranse og gjorde det vanskelig for små og mellomstore bedrifter å komme inn på markedet. Chaebolen fikk skatteletter og valutakursen ble holdt kunstig lav, som insentiver for at virksomheten skulle holdes i Korea (Buldard 2013).

Favoriseringen av chaebolen fortsatte også etter et vellykket attentat på president Park. Sjefen for den koreanske sikkerhetstjenesten gjennomførte et attentat på Park i 1979, og et nytt militærregime fant sted (Göbel 2013, 227). Parks etterfølgere Chung Do-hwan og Roh Tae-wo var systematisk korrupte. De grunnla blant annet ikke-kommersielle stiftelser, der chaebolen måtte gi regelmessige bidrag. Gjennom disse bidragene endte Roh med en samlet formue på 500 millioner dollar under sitt presidentskap. Etter endt presidentperiode, og i starten av demokratiseringen ble begge saksøkt. Chun ble dømt til døden og Roh ble dømt til et langt liv i fengsel, men bare ett år etter ble begge frikjent med presidentordre. På tross av næringslivets vesentlige rolle i den pågående korrupsjonen, ble kun fem personer fra chaebolene dømt i denne perioden (Göbel 2013, 227).

I denne perioden dannet det seg et partnerskap mellom staten og de økonomiske konglomeratene, der begge var tjent med å yte hverandres tjenester. Chaebolen fikk et gunstig mulighetsrom for å skape vekst, og staten fikk økonomisk vekst og arbeidsplasser, men kanskje viktigst, den koreanske presidenten fikk midler til å holde på makten.

Som allerede nevnt var denne perioden starten på Koreas industrialisering og økonomiske eventyr. You (2015, 66) er derfor tydelig på at den første perioden med fokus på chaebolens vekst ikke var et resultat av at staten var 'fanget' av chaebolen. Han argumenterer for at klient-patron forholdet i denne perioden var harmonisk, eller som Kang (2002, 96) skriver gjensidig, der begge parter var avhengig av hverandre. Eksempelvis dersom selskapene ikke presterte eller kritiserte regjeringen ble de straffet med tilbaketrekking av støtte og kunne også straffeforfølges (Göbel 2013, 226).

Problemet var at dette partnerskapet var uformelt, noe som kan bidra til å forklare hvorfor den koreanske staten har vært mer ustabil sammenlignet med Taiwan. Göbel (2013, 227) forklarer Koreas ustabilitet med det uformelle forholdet mellom staten og chaebolen: «[...]

regimes came and went in a cyclical process: once in power; a new regime turned to the business sector to obtain the funds needed to placate the supporters of the regime». Partnerskapet med næringslivet i Taiwan gikk derimot gjennom de formelle kanalene, der Taiwan hadde mer statlig eierskap. I 1976 var forholdet 22 prosent statlige bedrifter i Taiwan versus ni prosent i Korea (Kang 1995, 569).

Hovedargumentet er at et partnerskap mellom stat og næringsliv som foregår i de uformelle kanalene kan skape grobunn for korrupsjon (Kang 1995, 569). Selv om dette partnerskapet bidro til økonomisk vekst i Korea, er det nærliggende å tenke at det også har bidratt til hyppige regimeskift. For å illustrere dette hadde KMT (det taiwanske ett-partiet) makten i over fem tiår på tross av dårlige forutsetninger med manifeste etniske skillelinjer. Dette kan skyldes at KMT i utgangspunktet måtte være mer konsensusorientert mellom «mainlanders» og taiwanesere, og hindre å bygge opp grupper som kunne utfordre makten. I Korea derimot gikk de som ønsket makt til den økonomiske eliten, og med nettverk og byttehandel kunne kuppe makten enklere. På den måten var korrupsjon en vedvarende faktor som kan ha gjort det enklere å endre regime i Korea enn i Taiwan.

5.1.3 Den første Chaebol-republikken: Staten blir 'fanget' av chaebolen

I litteraturen blir det hevdet at den koreanske staten ble 'fanget' av chaebolen under demokratiseringen i 1987, som vil si at maktforholdet mellom den politiske og økonomiske eliten endret karakter med mer makt til chaebolen. Denne tiden betegnes ofte som starten på den første chaebol-republikken. Begrepet chaebol-republikk referer til 'regimer' der de store selskapene ikke bare utfordrer statlig autonomi, men også har overtaket i forholdet (Kalinowski 2016, 633). I litteraturen blir det i hovedsak presentert to forklaringer på denne endringen:

- 1) En liberalisering i økonomien gjør at ikke chaebolen trenger statens godvilje;
- 2) Flere valg er en kostnad for kandidatene som ønsker å bli valgt.

I koreansk kontekst betyr dette, for det første, at det økonomiske systemet i Korea ble liberalisert under demokratiseringen. Dette førte til at chaebolen fikk mer kontroll over egen kapital, og kunne blant annet låne penger fra utenlandske investorer fremfor å vente på godvilje fra de statsstyrte kommersielle bankene. De fikk derfor mer kontroll over egne investeringer. Staten mistet med andre ord makt over pengestrømmen inn til chaebolen, og kunne ikke lenger diktere hvor de skulle plassere pengene (You 2015, 188, Kalinowski 2016, 633, Buldard 2013). Denne liberaliseringen gjorde chaebolen enda mektigere, og førte til en større konsentrasjon av økonomisk makt hos chaebolen (Kim 2017b, 2, Göbel 2013, 228).

For det andre ble aktørene i det koreanske politiske systemet mer avhengig av chaebolen: å gjennomføre valg er en dyr prosess, og en demokratisering betydde flere valg, som igjen innebar større utgifter for kandidatene. Kang (2002, 193) forklarer dette slik: «*Democratization does not change the business sector's generally high demand for rents, but it does affect the supply. With more politicians competing on the supply side, fewer limits were placed on the behaviour of the business sector*». Dette førte til et økende krav om politisk «payoff» fordi politikere begynte å faktisk konkurrere om valg støtte, noe som gjorde statens evne til å motstå og begrense disse kravene svakere (Göbel 2013).

Politikere i Korea og Taiwan benyttet med andre ord korrupsjon for å vinne valg, noe som er ironisk gitt at korrupsjon var blant de heteste sakene under valgkampen (You 2015). De som stilte til valg lovet å motarbeide korrupsjon, og stenge mulighetsrommene, men når de ble valgt ble de selv 'fanget' av chaebolen, slik som sine forgjengere. De samme politikerne som skulle motarbeide korrupsjon, ble dermed avhengige av korrupsjon for å beholde posisjonen sin. Eksempelvis fortsatte KMT (det taiwanske posisjonspartiet) å benytte klientelisme ved lokalvalg, for å sikre seg flertall på nasjonalnivå, til tross for sine valgkamplofter om å bekjempe nettopp dette systemet. De satset blant annet på lokale fraksjoner, bedrifter og organisert kriminalitet (Göbel 2013, 229). Dette hadde vært interessant å utdype, men på grunn av omfangsbetingelsene for prosjektet går jeg ikke i mer detalj. Med andre ord, situasjonen i Taiwan under demokratiseringen var ikke bedre enn i Korea under demokratiseringen der.

Teoretikere har hevdet at korrupsjon i post-demokratiske Taiwan og Korea ble et samhandlingsproblem. Samtidig kan denne situasjonen være et bevis på at korrupsjon hadde blitt institusjonalisert, der korrupsjon ble «the rule of the games» og unntaket var å ikke være korrupt. Dette diskuteres videre i *kapittel 7*, hvor jeg diskuterer de teoretiske hypotesene mine.

Göbel (2013, 229) konstaterer faktumet: «*democratization did not reduce but increased political corruption*». Dette stemmer overens med teorien om demokratisering og korrupsjon presentert tidligere, der Amundsen (1999, 17) hevder at regimer i overgang er samfunn med høy korrupsjon, blant annet fordi maktfordelingen er for svake til å kunne motarbeide korrupsjonen dersom det er en del systemet. Disse svake institusjonene blir derfor et mulighetsrom til å fortsette å gjennomføre korrupsjon, noe som var tilfellet i hele denne perioden for begge casene: Spesielt i Korea der chaebolen hadde 'fanget' den politiske eliten, og var en viktig lagspiller for å vinne valg. Denne trenden kan vi se i *tabell 2 og 3*, hvor casenes svakeste år er under overgangsperioden. Samtidig er det viktig å bemerke at overgangsperioden

er punkt 0, da verken TI eller CCI har data fra årene før overgangen. Det kan derfor være tilfellet at perioden før demokratiseringen var både bedre eller verre.

5.1.4 Korea etter finanskrisen: Staten prøver å temme chaebolens makt

Opposisjonen i både Korea og Taiwan var ikke tjent med det korrupte systemet som ble etablert under demokratiseringen. I tillegg var utfordringen i Taiwan forsterket med en dyp skillelinje mellom «mainlanders» og taiwanesere. Dette resulterte i at det korrupte systemet kun var tilgjengelig for «mainlanders». Det samme var i motsetning ikke tilfellet i Korea, noe som kan bidra til å forklare hvorfor anti-korrupsjonstiltakene var mer effektive i Taiwan enn i Korea. Opposisjonspartiene i begge landene kom til makten i omtrent samme periode, og grunnlaget for suksessen var den samme: Befolkningen så rett og slett ingen endring hos det sittende partiet når det gjaldt korrupsjon, på tross av at de hadde blitt lovet det i en årrekke. Befolkningen i begge landene forsøkte derfor alternativet, og stemte på opposisjonen. Dette ga opposisjonen klare insentiver til å jobbe mot korrupsjon.

I Taiwan hadde DPP (det taiwanske opposisjonspartiet) få andre alternativer enn å aktivt vise at de arbeidet mot korrupsjon, fordi det korrupte systemet var bygget opp og tilgjengelig kun for det tidligere dominerende partiet (KMT): «[...] *fighting corruption and changing the rules of the game was not only a campaign promise, but necessary for the DPPs political survival*» (Göbel 2013, 230). Dette gjorde at mye av korrupsjonsarbeidet på tidlig totusentallet bar frukter for Taiwan. På grunn av plassmangel skal jeg ikke gå nærmere inn på hvordan og hvilke reformer som ble innført. Systemet favoriserte partiet i det tidligere ett-partisystemet, noe opposisjonen måtte endre for at de selv skulle kunne eksistere. I tillegg har Taiwan et to-partisystem, og da korrupsjon ble et viktig punkt på agendaen fikk partiene insentiver for å ferske motstanderpartiene i korrupsjon for å vise befolkningen at de var partiet som gjorde positive endringer. Dette resulterte i en positiv anti-korrupsjonssirkel for Taiwan.

Lignende insentiver var derimot ikke tilgjengelige for partiene i det koreanske systemet, der den systematiske korrupsjonen var tilgjengelig for alle som fikk makten. I Korea er det mange partier, men siden politikken er individualisert er partiene tomme skall som brukes mer som et verktøy av enkeltpersoner for å komme til politisk makt. Det finnes derfor ingen hindringer for opposisjonen til å forhandle med det korrupte systemet og den økonomiske makten. Konsekvensen er at når opposisjonslederen først er mektig, kan hen velge å kjempe mot korrupsjon eller fortsette der forgjengeren slapp, og lage avtaler med chaebolen (Göbel 2013, 230). Siden spillereglene over tid har vært å kjøpslå med chaebolen, blir dette derfor en naturlig

retning for den politiske eliten. Igjen et bevis på at korrupsjon i Korea er institusjonelt og systematikk.

I litteraturen anslås den første chaebol-republikken som over ved finanskrisen i 1997-1998. Etter lengre tid med høye utenlandske lån for å ekspandere, sier markedet stopp for chaebolen. Dette utløser en finanskrisen i Korea, og i hele Asia for øvrig. Elleve av de femti største chaebolene er på randen av konkurs, og de resterende blir mer opptatt av å holde hodet over vannet enn noe annet. Dette mulighetsrommet benytter den sittende presidenten, Kim Dae-Jung, til å temme chaebolen (You 2015, 19). Frem til dette hadde det politiske anti-korrupsjonsarbeidet mot den økonomiske eliten i Korea vært ineffektivt, nettopp fordi chaebolen satt med for stor makt og kunne motsette seg arbeidet som potensielt kunne gå utover dem. Dette snudde når president Kim implementerte en rekke markedsreformer for å begrense chaebolens makt (You 2015, 66). Kalinowski (2009, 287) påstår at den relativt suksessfulle implementeringen av markedsreformer var et direkte resultat av det helhetlige politiske prosjektet til daværende president Kim Dae-Jung (1998-2003) og hans etterfølger Roh Moo-Hyun (2005-2008), hvor målet var å endre Korea fra en chaebol-republikk til en demokratisk markedsøkonomi i takt med fordypningen av det demokratiske systemet.

Disse markedsreformene symboliserer slutten på den første koreanske chaebol-republikken (1987-1997). Sentrale prioriteringer i reformene var at finansmarkedet skulle åpnes og liberaliseres, samtidig som det ble forbedringer når det gjaldt rettigheter til finansielle investorer. Denne andre bølgen av liberalisering skilte seg fra den første i den forstand at målet var det motsatte, nemlig å svekke veksten til chaebolen (Kalinowski 2009, 290). Blant annet ble chaebolen for første gang tvunget til å følge reglene til finansmarkedet. Dette betydde at de måtte være mer åpne, fokusere på kjernevirksomheten sin, redusere gjeld og fjerne sterke bånd til datterselskapene. Kort sagt måtte de gå over fra ekspansjonsorientering til profittorientering (Kalinowski 2009, 290). I tillegg sørget Kim Dae-Jung for mer åpenhet internt hos de store konglomeratene, og bedre rettigheter for minoritetsaksjonær ved å senke kravene for aksjonærenes mulighet til å se regnskapsbøker og gi mistillit til direktører eller interne revisorer (Kalinowski 2009, 295).

I følge Kalinowski (2009) var det mulig for Kim å gjennomføre disse reformene, nettopp fordi chaebolen var svekket av finanskrisen. Dette illustrerer med andre ord ideen om et eksogent sjokk, som muliggjorde radikale endringer i systemet. Samtidig får Kim til disse endringene gjennom forhandlinger og midlertidig korporativisme (Kalinowski 2009, 187).

Under denne endringsperioden opplevde Korea en vekst i konkurrerende interessegrupper, slik som utenlandske investorer, arbeidsorganisasjoner og andre sivilsamfunnsorganisasjoner. For eksempel ble arbeidsorganisasjonene sterkere i denne perioden, og de fikk blant annet bedre lønninger og arbeidsforhold. Dette skapte en generelt bedre maktbalanse i det koreanske samfunnet, og en bedre balanse av makten gjorde staten samtidig mer autonom fra chaebolens innflytelse. Staten var med andre ord ikke lengre 'fanget' av en enkelt interessegruppe: chaebolen hadde mistet overtaket, og staten hadde ingen interesse av å bygge dem opp igjen. I tillegg var holdningen om at chaebolen var «too big to fail» under endring, nettopp fordi chaebolen fikk skylden for finanskrisen (Kalinowski 2009, 202). Dette blir illustrert ved at staten i denne perioden velger å ikke redde flere av chaebolene fra konkurs. Det utviklet seg derfor til en drakamp mellom staten og chaebolene, som den chaebol-vennlige Lee Myung-bak vant da han noen år senere vant presidentvalget.

Etter finanskrisen får både Taiwan og Korea nye, tydelige politiske fløyer. I Taiwan bidrar den manifesterte skillelinjen til at partiene er godt organiserte, med én klar motstander. Dette kan ha bidratt til en positiv anti-korrupsjonssirkel, med mer ansvarliggjøring, og derfor klarere insentiver til å være mindre korrupt. I Korea derimot er fløyene i konstant bevegelse, og partiene skifter stadig navn og følger i større grad individer og maktgrupper. I tillegg har 'alle' tilgang til det korruperte systemet i Korea, noe som gjør at man ikke har de samme insentivene og begrensningene for korrupsjon som i Taiwan.

Samtidig kan handlingene og utformingen av politikk som skulle kneble chaebolen i denne perioden indikere at korrupsjon er avhengig av sterke aktører, og følger en prinsipal-agent forklaring på korrupsjon. Disse endringene skjer samtidig som finanskrisen svekker chaebolen som et eksogent sjokk, og det kan derfor være utfordrende å skille årsakssammenhengene fra hverandre. Likevel kan dette bety at: Politiskvilje + eksogent sjokk = mulighet for å endre spillereglene? Dette diskuterer jeg videre i *kapittel 7*.

5.1.5 Den andre chaebol-republikken blir innført

Roh Moo-hyun var en kontroversiell president, og hadde flere fiender enn venner i den politiske sfæren. Tidlig i perioden hans forsøkte opposisjonen å gjennomføre riksrett mot han, uten å lykkes (Kalinowski 2009, 294). Han satt likevel ikke perioden ut, da hans familie kort tid senere havnet under etterforskning for korrupsjon og han valgte å trekke seg. Roh hadde et image som en 'ren' politiker, og at han trakk seg skuffet derfor mange av tilhengere hans. Han innrømmet aldri om anklagende var sanne, og tok sitt eget liv i 2009. Etterforskningen tok slutt etter hans

død, og opposisjonen ble senere anklaget for å bedrive politisk svartmaling av presidenten (Kalinowski 2009, 294, Göbel 2013, 238).

I 2008 blir opposisjonslederen Lee Myung-bak valgt til Koreas nye president. Han var tidligere toppleder i Hyundai, med andre ord en chaebol-leder. Valget i 2008 markerer endepunktet på markedsreformene som skulle svekke chaebolens makt (Kalinowski 2009, 188). Lee solgte seg inn som det økonomiske valget, og han lovet han skulle redde Korea fra 'dårlig' vekst. I ettertid blir dette fremstilt som ironisk, da Korea på den tiden hadde en god årlig vekst på 5.7 prosent. Lee klarte likevel å fremstille en bedre vekst som en nødvendighet, og at det lå bedre tider i vente med han som president.

Lee 'vekket' chaebolen for å skape denne økonomiske veksten han hadde lovet, fordi han mente de var de eneste som hadde kapasitet til å produsere denne mengden vekst. I hans presidentperiode ble det igjen lagt til rette for at chaebolen skulle trives i det koreanske markedet. Under Lees styre ble chaebolen ansett som for små for det globale markedet, heller enn for store for det koreanske markedet og et hinder for demokratisk konsolidering og økonomisk utvikling.

Chaebolen fikk i denne perioden enklere tilgang til utenlandsk kapital og misbrukte et fleksibelt arbeidsmarked. Arbeidet som tidligere hadde styrket arbeidsorganisasjonene ble igjen svekket ved at chaebolen lovet politisk anerkjennelse og forbedringer i sosiale sikkerhetsnett (Kalinowski 2009, 201). Dette illustrerer chaebolens makt i den forstand at arbeidslivsorganisasjonene i Korea stoler på kapitaleiernes løfter om sosiale nettverk og politisk anerkjennelse. Videre var fokuset på vekst i denne perioden problematisk: Det gjorde blant annet at flere av nøkkelaktørene hos chaebolene som var dømt for underslag og skatteunndragelse ble sett på som for viktige for fengsel. De ble derfor skånet av presidenten. Eksempelvis ble lederen av Samsung skånet, mot samfunnstjeneste og donering av store beløp til veldedige organisasjoner. Likhet for loven gjaldt dermed ikke alle. Hvordan denne svikten i det institusjonelle kan skape et mulighetsrom for chaebolen til å gjennomføre korrupsjon, skal jeg diskutere i neste del av analysen (Kalinowski 2009, 198).

6.1.6 Oppsummering

I utgangspunktet daterer man chaebolen tilbake til femtitallet, etter uavhengigheten fra Japan. Fremveksten av chaebolen blir i denne sekvensen knyttet til to punkter. Først, Korea og Taiwan hadde et ulikt forhold til Japan. Dette gjorde at Taiwan valgte å komplementere det japanske

næringslivet, mens Korea ønsket å utfordre det. Det andre forklaringen er ulik demografi, der Taiwan har en manifest skillelinje mellom «mainlanders» og taiwanesere. De var derfor mer opptatt av regimebygging, og satset på små og mellomstore bedrifter slik at taiwanesere ikke skulle få for mye økonomisk makt. Korea er i motsetning homogent, og valgte derfor å satse på en økonomisk elite. Dette var også utgangspunktet for to ulike strategier for hvordan statene benyttet klientelisme.

Under demokratiseringen blir begge regimene liberalisert. Dette åpner muligheter for chaebolen til å bli mindre avhengig av staten. Konsekvensen av dette var at partnerskapet mellom den koreanske staten og chaebolen endret seg, der chaebolen endte med overtaket. De fikk blant annet stor innflytelse når det gjaldt de nye institusjonelle valgene.

I den tredje sekvensen blir chaebolen svekket, og den første chaebol-republikken må takke for seg. Dette skjer av flere grunner:

- 1) Eksogent sjokk: Finanskrisen gjør at chaebolen må endre fra å fokusere fra ekspansjon til profitt.
- 2) Det stilles høyere krav til åpenhet, og minoritets aksjonærer får mulighet å følge med på virksomheten.
- 3) Bedre balanse mellom horisontal makt i samfunnet, der andre interessegrupper som arbeidslivorganisasjoner blir styrket.

Avslutningsvis blir nåværende tilstand illustrert med fremveksten av den andre chaebol-republikken og en rekke nye korrupsjonsskandaler. Dette underbygger at korrupsjon er systematisk i Korea, og kanskje sterkere enn personlig politisk prosjekt?

I *tabell 9.5* i appendikset oppsummerer jeg de koreanske presidentene siden demokratiseringen, og om de har vært involvert i korrupsjon eller ikke. I denne tabellen har jeg også inkludert partitilhørighet, der snittet per presidentperiode er to partier. Dette underbygger det jeg har nevnt tidligere at partiene er svakt institusjonalisert, noe som også blir utdypet videre i neste del av analysen.

6.2 Chaebolens handlingsrom for korrupsjon

Gjennom fire sekvenser har jeg utdypet fremveksten av chaebolen, hvorfor de eksisterer og det uformelle forholdet de har til staten. Kalinowski (2016, 633) mener at dette forholdet er en av

de største utfordringene som Korea står overfor, når det gjelder å redusere korrupsjonsnivået. Utfordringen er at chaebolen har blitt en del av strukturen. Kalinowski utdypet dette under intervjuet: «*In my opinion chaebol power is structural because of oligopolistic nature of the markets in Korea and the fact that they are too big to fail*». Med dette mener han at aktørene innenfor næringslivet er for få, og for mektige til at de kan mislykkes. Hvis de mislykkes vil dette ha store konsekvenser for den koreanske økonomien, derfor har staten ved flere anledninger blitt 'fanget' av chaebolen ved at de betaler dem ut. Samtidig er endring vanskelig, siden det betyr å kutte i chaebolens fordeler, noe som vil sette dem på bakbeina.

I denne delen av analysen skal jeg undersøke hvordan chaebolen fungerer som en aktør, hvordan de benytter mulighetsrommet til egen politisk vinning og hvilke insentiver som ligger bak. Dette mulighetsrommet forklarer ikke alene hvorfor det koreanske systemet med økonomiske konglomerater er korrumpert, men mulighetsrommet bidrar til å forklare hvordan chaebolen får innflytelse, og hvorfor det er rasjonelt for dem å utnytte denne tilgangen (Kitschelt 1986, 58).

Ut ifra de fire sekvensene har jeg plukket ut seks alternative forklaringsvariabler som sammen eller hver for seg kan bidra til å gi forståelse for hvorfor tilstedeværelse chaebolen (x) fører til mer korrupsjon (y) i Korea (z), som er årsakssammenhengen jeg ønsker å utforske. Disse forklaringsvariablene har jeg valgt fordi de passer til det de teoretiske perspektivene:

- Maktfordelingen beskriver de formelle ansvarliggjøringsinstitusjonene
- Media og næringslivet beskriver de uformelle ansvarliggjøringsinstitusjonene
- Konfutsianismen beskriver de uformelle normene

Ved å studere årsakssammenhengene stiller man spørsmålet hva eksisterer mellom x og y, som gir det bestemte utfallet. Disse årsakssammenhengene blir avdekket ved hjelp av prosessporing. For å avdekke årsakssammenhengene skal jeg fokusere på de mellomliggende variablene. I dette tilfellet er spørsmålet: Hvilke handlingsrom er tilgjengelig for chaebolen, som gjør at de skaper mer korrupsjon enn hva som er tilfelle i et samfunn uten økonomiske konglomerater. Min hovedhypotese er som tidligere presentert:

H₁: Tilstedeværelsen av økonomiske konglomerater kombinert med politiske institusjoner som styrker den utøvende makten, øker sannsynligheten for å observere korrupsjon.

I tabell 5 presenterer jeg en oversikt over seks mellomliggende variabler. Siden jeg benytter prosessporing som teoribyggende er formålet å identifisere de kausale mekanismene, som kan

forklare årsakssammenhengen mellom chaebolen og korrupsjon. Dette skal jeg gjøre basert på bevis jeg finner i litteraturen, nyhetsbilde, statistikk og intervjuene jeg foretok i Korea.

TABELL 5: OVERSIKT OVER DE MELLOMLIGGENDE VARIABLENE

Kontekst:	Økonomisk konsentrasjon kan føre til at staten blir 'fanget' av enkelt interesser.
Betingelse (x)	Beskriver tilstedeværelsen av økonomiske konglomerater, der x = Økonomiske konglomerater eller små og mellomstore bedrifter (1/0)
N ₁	Konfutsianismen bidrar til å bestemme spillereglene i det politiske systemet, som skaper et mulighetsrom for korrupsjon
N ₂	Presidentsystem: Har en større konsentrasjon av makten hos en person, som gir den politiske eliten større handlingsrom for å være korrupt.
N ₃	Svak institusjonalisering av partiene i lovgivende forsamling av partier gjør at de ikke kan gjennomføre tilstrekkelig med ansvarliggjøring
N ₄	Når ikke alle stiller likt ovenfor loven kan dette skape et mulighetsrom for korrupsjon, fordi det senker kostandene for å gjennomføre korrupsjon.
N ₅	Mangel på reell konkurranse innen næringslivet – vil gjøre at konglomeratene blir sterkere, og det vil mangle aktører til å holde dem ansvarlig. Dette skaper et mulighetsrom for korrupsjon
N ₆	Lite konkurranse blant mediene - gjør at mediene risikerer å ikke utføre samfunnsoppdraget. Dette skaper et mulighetsrom for korrupsjon siden eliten ikke blir holdt ansvarlig.
Utfall (y)	De følgende mellomliggende variablene enten kombinert eller alene vil styrke økonomiske konglomerater og skape et mulighetsrom til å benytte korrupsjon.

6.3 Konfutsianismen

Den første mellomliggende variabelen jeg skal undersøke er konfutsianismen. Ut fra *tabell 5, i kapittel 5* er konfutsianismen kodet likt i Taiwan og Korea, noe som er gjort av andre før meg (You 2015, 57). Jeg er derfor ikke interessert i hvordan denne variabelen skiller seg mellom

Korea og Taiwan, men hvordan konfutsianismen kan fungere som en mellomliggende variabel til å forklare et utfall, i dette tilfellet korrupsjon.

Konfutsianismen beskriver som tidligere nevnt en samfunnsstruktur bygget på patriarkalske verdier, der familien er prototype for de sosiale strukturene (Kim and Hahn 2006, 60, Koo 2014, 359). I likhet med konfutsianismen er typiske trekk ved chaebolens organisasjonsstruktur at den er hierarkisk og familiesentrert. Spørsmålet blir om det finnes bevis som tilsier at de konfutsianistiske verdiene bidrar til å bestemme spillereglene for det politiske systemet, der disse spillereglene muliggjør korrupte aktiviteter.

N₁: Konfutsianismen bidrar til å bestemme spillereglene i det politiske systemet, som skaper et mulighetsrom for korrupsjon

Konfutsianismen blir trukket frem både i litteraturen og av respondentene mine som en forklaring på høy korrupsjon i Korea. Lee Sang-Hak, som jeg intervjuet hos Transparency Internationals kontor i Seoul sa: «*Corruption in Korea it's very cultural*». Med det mente han at konfutsianismen som tankesett legger opp til at aktørene utnytter nettverk, for bytting av tjenester og gaver. Eksempelvis står hjemby og utdanningsinstitusjon sterkt når man knytter nettverk, «*[...] Same home town, same colleges, same cultural background*». I intervjuet mitt med Choi Jin-wook utdypet han konfutsianismen som en forklaring slik: «*confutsianism is a part of Korea – and culture always matters*». I likhet påpekte Thomas Kalinowski under samtalen vår at Korea manglet en kulturell revolusjon: «*In developing the Korean state, Korea has only focused on the institutions – and therefore the system hasn't experienced a culture revolution*».

Utgangspunktet er at konfutsianismen styrer spillereglene for det politiske samfunnet, siden det legger opp til uformelle nettverk. Disse nettverkene blir benyttet av chaebolen til å styrke seg selv. Jeg skal utdype tre hovedtrekk ved konfutsianismen som kan forklare dette mulighetsrommet (Choi 2018, You 2015, 10);

- 1) Familieidealet;
- 2) Respekt for de eldre;
- 3) Dype nettverk, *uye-ri*, med gaver og tjenester som valuta.

Jeg skal i de tre neste underkapitlene utforske disse tre hovedtrekkene – og hvordan chaebolen utnytter disse som et mulighetsrom for å styrke seg selv. Samtidig skal det nevnes at konfutsianismen også har elementer som forhindrer korrupsjon (Dalton 2005). Fokuset er

derfor ikke på konfutsianisme som en trosretning, men hvordan det blir brukt til å legitimere hierarkiske strukturer, som per dags dato er fremtredende i det koreanske samfunnet.

5.3.1 Familieidealet

Det første trekket er familieidealet, og handler om hvordan chaebolen benytter dette idealet til å skape en lojalitetsfølelse og personlig tilknytning til arbeidsplassen. Familieidealet blir dyrket ved at sjefen blir behandlet som en farsfigur, og kollegaene som søsken (Choi 2018). Hvem som har skyld i opphavet av dette tankesettet på arbeidsplassen er uvisst, men chaebolen benytter familieidealet bevisst som en strategi for å skape ansvarsfølelse hos sine ansatte. Mye tyder på at strategien fungerer, Korea er det landet i OECD med lengst arbeidsdager. Kulturen på arbeidsplassen i Korea er at ingen drar hjem før sjefen har forlatt kontoret, i tillegg er det en sosial norm å drikke alkohol i lag med kollegaer etter arbeidstid, noe som gjør tiden på «jobb» enda lengre (Economist 2015).

En annen fordel med lojalitet er at det koreanske arbeidsmarkedet har et problem med varslere. De finnes ikke. Flere undersøkelser har vist at terskelen for å rapportere lovbrudd eller overtramp er tilnærmet ikke-eksisterende. Dette er et problem siden det svekker intern ansvarliggjøring. Lojalitetsfølelsen kan være mye av grunnen, sett i sammenheng med familieidealet – at man sladrer ikke på familie (Kalinowski 2016, 637). Det samme gjelder oppover i nivåene, at man har respekt for de som er eldre og mer erfarne, derfor skal man ikke legge seg opp i andres arbeid.

Et annet problem enn at tilnærmet ingen varsler om overtramp er hvordan de få som gjør det blir behandlet i ettertid. Ofte blir varslere presset ut av jobben, og varsling tas derfor på egen risiko (Choe 2016). I 2011 innførte Korea en beskyttelseslov for varslere, men Transparency International rapporterer at det er hull i loven. De krever derfor bedre forskrifter om behandling av varsling og forsikring av anonymitet (ACRC 2016). Dette stemmer overens med det Choi Jin-wook sa under intervjuet:

«The lack of whistle blowers in Korean can be explained by the culture. I think the main reason for this is because of loyalty, and if you do blow the whistle you talk down your organization or workplace. The second reason is how whistle blowers has been handled in history, and the personal cost of doing so is too high».

Samtidig hevdes det at det koreanske samfunnet er under endring, blant annet var det flere viktige personer som varslet og satt i gang korrupsjonsetterforskningen av Park, som endte

med tjuefire års fengsel. Problemet er at hvis kulturen forhindrer at det blir varslet om overtramp, eksempelvis korrupsjon, vil kostnaden for å gjennomføre korrupsjon være lavere. For eksempel i et kost-nytte budsjett vil derfor aktørene finne det rasjonelt å benytte korruperte virkemidler, siden de sannsynligvis vil tjene mest på det.

5.3.2 Respekt for de eldre

Det neste trekket er at hierarkiske strukturer står sterkt, som innebærer respekt for de eldre. Dette kalles på koreansk «Inwa», som betyr harmoni, det kommer av at alle har klare roller i et hierarkisk system (Kim et al. 2014, 58). Når jeg spurte Kalinowski under intervjuet om han trodde konfutsianisme kunne fungere som et verktøy for chaebolen til å holde på makten¹³, nikket han anerkjennende og sa: «*Confucianism helps legitimize hierarchical power relations [...]*». Korea er ikke fremmed for hierarkiske strukturer, og i den forbindelsen kan det nevnes at det ikke nødvendigvis er konfutsianismen som spiller inn, men kan være arven etter militærdiktaturet. Militærdiktaturet er kjent for å ha klare rammer for individers rolle og hvordan de plasserer seg i systemet (Cooley 2005). Eventuelt kan disse spille på hverandre.

I likhet med lojalitet, kan hierarkiske strukturer bidra til at de ansatte ikke tør å rapportere om feil av og til sine overordnede. På denne måten kan noen slippe unna med feil eller lovbrudd uten at ledelsen får vite om det. Et godt eksempel for å illustrere hvordan dette hierarkiet fungerer i Korea er det faktumet at Korean Airlines mellom 1988 og 1998 var et av de flyselskapene med flest tekniske problemer. Dette førte til en rekke ulykker i denne perioden, blant annet et flykrasj på Guam som tok livet av flere hundre mennesker. Bakgrunnen for ulykken var at en juniorpilot ikke rapporterte om en feil til sin superior (Choi 2018). Hierarkiske strukturer er ikke bare basert på alder og rang, men også kjønn, noe som kan bidra til å forklare hvorfor feminisismen står svakt i Korea (Kim 2017a). Eksempelvis er kun sytten prosent kvinner i det koreanske parlamentet. Dette er nest dårligst av alle OECD¹⁴ landene. June Park oppsummerte de hierarkiske strukturene godt under samtalen vår: «*The tradition of Confucianism may explain why Korean people tend to put elders first, to feel uncomfortable with their younger bosses, and to think university education is more important to sons than to daughters*».

¹³ Dette kan virke som et ledene men spørsmål, men er tatt ut av kontekst, der Kalinowski allerede hadde snakket om konfutsianismen og chaebolen.

¹⁴ Datakilde: <https://data.oecd.org/inequality/women-in-politics.htm>

5.3.3 Nettverksorientert

Det neste trekket ved konfutsianismen er nettverk, og hvem man er i dette nettverket er viktig. I konfutsianismen handler nettverket ofte om familiens kontakter, og avhenger av hvilken region man er fra, hvilket universitet man har gått på og ekteskapskontrakter. Det koreanske ordet for denne type nettverk er «Uye-ri», og er definert som det abstrakte konseptet som beskriver de bindene reglene av sosiale interaksjoner mellom medlemmene i gruppen. Blant annet står en person i evig gjeld til en annen hvis de har fått utført en viktig tjeneste (Kim et al. 2014, 60). For eksempel hvis du er en nær venn eller at du er i en posisjon der du pådrar deg Uyr-ri fra en annen person, vil du være i stand til å spørre om en tung tjeneste tilbake fra denne personen en gang i fremtiden. Hvis du nekter å gjengjelde en tjeneste vil du risikere å bli utstøtt fra gruppen. Nettverk underbygger hva et institusjonalisme sier om korrupsjon, at det er de uformelle insentivene, sanksjonene og begrensningene som er sentralt. Uye-ri er med andre ord en sosial regel som garanterer reproduksjon og gjensidig avhengighet i det koreanske samfunnet (Kim et al. 2014, 60). Disse nettverkene blir også en sikkerhet for medlemmene fordi man kan forventet å bli tatt vare på. Kalinowski understreker dette, eksempelvis ved at Korea ikke er en velferdsstat og «[...] *money is survival*».

Chaebol-ledere benytter Uye-ri til å finne sosiale, økonomiske og politiske kontakter (Kim et al. 2014, 61, Kalinowski 2016).. Dette er ofte uformelle bånd mellom maktgrupper i det koreanske samfunnet. Disse uformelle båndene knyttes ofte ved at man går på samme skole, er fra de samme regionene eller at man gifter inn en familie til slekten. Flere av informantene mine fortalte meg at det var gjennom disse båndene korrupsjon foregikk mellom den politiske- og økonomiske eliten. June Park utdypet: «*Chaebols control tremendous resources in Korea. Many opinion leaders in Korea from high-ranking officials, professors, to journalists were found to ask favor to Samsung's former top lobbyist*». Et godt eksempel for illustrasjon er hvordan chaebolen samarbeidet med en av landets største nyhetsredaksjoner (Munhwa Ilbo). Under rettsaken mot Lee Jae-yong¹⁵ ble dette oppdaget, via sms-utvekslinger mellom han og Munhwa Ilbo, der avisen spurte om finansiering i form av ekstra reklamekontrakter mot fremtidige tjenester (Kim 2017c).

¹⁵ Han er «kronprinsen» til Samsung, og var innblandet i korrupsjonsskandalen til tidligere president Park Geun-hye som ble gjort rede for i innledningen av oppgaven.

5.3.4 Oppsummering

Hypotesen er at konfutsianismen bidrar til å bestemme spillereglene i det politiske systemet som skaper et mulighetsrom for korrupsjon. Ut i fra hovedtrekkene ved konfutsianismen, finnes det flere bevis som tyder på at konfusianismen bidrar til å skape og opprettholde uformelle nettverk. I disse nettverkene benyttes tjenester og gaver som valuta, i tillegg finnes det uformelle sanksjoner når tjenester ikke blir gjengjeldt. Dette er noe man kan argumentere for er insentiver for å handle korrupt hvis det er nødvendig. Mye tyder derfor på at disse nettverkene er institusjonalisert i det koreanske samfunnet, og kan derfor ha bidratt til å gjøre chaebolen til en del av samfunnsstrukturen, som Kalinowski påpekte i intervjuet. Dette styrker også den teoretiske hypotesen min om at korrupsjon i Korea kan forklares ut fra institusjonalisme, noe jeg skal diskutere nærmere i *kapittel 7*.

6.4 Maktfordeling

6.4.1 Presidentsystem versus semi-presidentsystem

I denne sammenhengen vil det si at en høy konsentrasjon av makt hos en person gjør at det er enklere for chaebolen å 'fange' vedkommende. Eksempelvis gjennom Uye-ri, nettverkene, ved at det er færre sikkerhetsmekanismer og mindre åpenhet, og derfor vanskeligere å avdekke. Dette er tilfellet i et presidentsystem, der presidenten er vanskelig å fjerne og makten er sentrert i embetet (Mainwaring 1993, 199, Gallagher, Mair, and Laver 2011, Cheibub 2007, 33). Korea er et presidentsystem, der presidenten siden demokratiseringen har vært usatt og ofte 'fanget' av chaebolen. Jeg skal i dette delkapitlet vise hvorfor dette mulighetsrommet eksisterer, og hvordan chaebolene har benyttet det. Hypotesen er:

N₂: Presidentsystem: Har en større konsentrasjon av makten hos en person, som gir den politiske eliten større handlingsrom for å være korrupt.

Dette mulighetsrommet eksisterer først og fremst fordi det institusjonelle designet i Korea er basert på normer, og derfor svakt. Med andre ord mangler systemet klare institusjoner som kan fungere som sikkerhetsmekanismer. Det institusjonelle designet var det argumentet Choi Jin-wook oppfattet som viktigst for å forklare korrupsjon i Korea: «*From a institutional point of view Korea has build very strong foundation. This arrestment has not work good enough. This is one of the key elements [to explain corruption]. The state can act against the law; the*

mechanism to stop it has failed. Everything is in control by the big power – the president and her allies». Med dette mente han at svake ansvarliggjørings mekanismer gjør at presidenten får mye makt, som andre institusjoner ikke klarer å holde i tøylene.

I utgangspunktet ønsket grunnlovsfedrene et parlamentarisk system. Denne tanken overlevde ikke den første presidenten Rhee Syng-man, siden han mente at den 'nye' nasjonen trengte en sterk leder til å bygge opp landet og stå imot den kommunistiske naboen i nord (Kim 2017e, 1-3). Etter Rhee var det to militærkupp, og normen ble en sterk leder. Dette gjenspeiler militærets organisering (Cooley 2005). Det koreanske systemet blir beskrevet som et imperialt presidentsystem. Imperial president er et begrep som i utgangspunktet er myntet på det amerikanske presidentskapet, og beskriver presidenten som en 'keiserlig' skikkelse, med mer makt enn det originalt er gitt i grunnloven (Schlesinger 1974, Andelman 2013, Kim 2017e, 1).

Choi beskriver hvordan dette systemet fungerer i praksis med at presidenten sitter øverst i hierarkiet. Eksempelvis er det presidenten som bestemmer hvem som skal sitte i regjeringen, og presidenten peker ut dommere til høyesterett. Domstolen er hierarkisk, derfor vil en utnevning av dommere for eksempel skape rom for tjenester, slik at dommeren igjen vil velge en støttespiller av presidenten når de skal fylle plasser nedover i systemet. I tillegg er partistrukturen for svak til å skape ansvarliggjøring, og på den måten ender presidenten med å indirekte kontrollere lovgivende forsamling og domstolen. Med andre ord fungerer ikke maktfordelingen fordi presidenten har for mye makt i alle tre grener, og ansvarliggjøringsmekanismene fungerer ikke.

Korea har blitt et konsolidert demokrati, men grunnloven har stått uendret siden demokratiseringen (Kim 2017e, 1-3). Denne manglende oppdateringen blir trukket frem av informantene mine som en klar svakhet ved det institusjonelle designet. En høy konsentrasjon av makten kan skape et mulighetsrom for chaebolen til å drive korrupsjon når disse punktene mangler;

- 1) Sikkerhetsmekanismer som kan holde presidenten ansvarlig;
- 2) Insentiver for popularitet, som for eksempel gjenvalg.

Når disse punktene mangler kan dette bidra til å forklare at kostnadene for en president å bedrive korrupsjon er lavere enn hvis behovet for popularitet eller institusjonelle sikkerhetsmekanismer var til stede. Som allerede nevnt er sikkerhetsmekanismene i Korea svake, i tillegg sitter presidenten kun i en periode uten mulighet for gjenvalg. Choi problematiserte spesielt dette

under intervjuet, siden det bidrar til at insentivene for folkelig popularitet ikke er til stede etter at man er valgt. Disse sikkerhetsmekanismene er eksempelvis en mer balansert maktfordeling, den fjerde statsmakten, media, men det kan også være et institusjonalisert partisystem. Dette skal jeg utdype videre.

6.4.2 Lovgivende forsamling - Hvordan kan et institusjonalisert partisystem fungere som en sikkerhetsmekanisme?

N₃: Svak institusjonalisering av partiene i lovgivende forsamling av partier gjør at de ikke kan gjennomføre tilstrekkelig med ansvarliggjøring

Tsai and Fewsmith (2005, 195) hevder at det ikke er tilstrekkelig å se på det institusjonelle designet alene. Ved å inkludere partisystemer forstår man bedre hvordan mulighetsrommet oppstår. De finner i sin avhandling at semi-presidentsystemer med høy institusjonalisering av partisystemet har minst korrupsjon. De med det motsatte, en sterk president og lav institusjonalisering av partisystemet har høy korrupsjon. Disse funnene om partienes institusjonalisering stemmer overens med Huntingtons (1968, 71) arbeid, der han konkluderte med at: «*the weaker and less accepted the political parties, the greater the likelihood of corruption*». For å forstå denne sammenhengen kan vi benytte Donatella Della Portas studie om hvordan politiske parter kan skape mulighetsrom for korrupsjon (della Porta 2004). I den koreanske konteksten er spesielt partitilhørighet, personalisering, manglende intern konkurranse i partiene, skjulte hierarkiske strukturer og lavt medlemskap i partiene relevant.

Dette gjenspeiler casene, Korea har en sterk president, høyere korrupsjonsnivå enn Taiwan og lav institusjonalisering av partisystemet. Som tidligere nevnt er partiene i Korea en skygge av hva de burde være, siden de er enkle for politikere å 'fange', og utnytte til å fremme sine interesser. Hellmann (2014, 54) skriver at man kan argumentere for at partiene ikke eksisterer som uavhengige aktører, men som et personlig instrument for å oppnå politisk makt. For eksempel ble det vist i *tabell 9.5 i appendikset* hvordan de koreanske presidentene etter demokratiseringen i snitt var med i to 'ulike' partier under sin periode på fem år. Dette illustrer personaliseringen av politikken, der partiene følger person eller partieliten.

I motsetning til Korea har Taiwan en svak president, institusjonaliserte partier og lavere korrupsjonsnivå. En forklaring på hvorfor Taiwan sine partier er sterkere institusjonalisert, er at Taiwan har en manifest skillelinje, som splitter befolkningen, mellom «mainlanders» og taiwanesere (Lin and Wu 2017). Dette kanaliserer fremtidige politikere inn i to etablerte partier,

disse etablerte organisasjonene har derfor klarere retningslinjer og er mer gjenkjennelige for befolkningen som skal stemme på dem. Dette er ikke tilfelle i Korea der partiet til presidenten kan skifte navn flere ganger under en periode på fem år og følger presidenten og partieliten fremfor partiorganisasjonen. Etnisk fragmentering blir i denne sammenhengen trukket frem som en forklaring på mindre korrupsjon, noe som ikke stemmer overens med den etablerte korrupsjonsteorien.

Et annet punkt hos della Porta (2004) er hvor mange som er aktive partimedlemmer. Grunnen til at dette er interessant er at det i likhet med svake partier kan skape et større fokus på individuelle kandidater. Siden de i mindre grad trenger å være ansvarlige ovenfor medlemmene sine, og dermed kan fokusere på å tiltrekke seg klienter. Slik havner makten hos et lite antall personer, og man kan få et fåmannsvelde. Politiske kampanjer får større betydning, og politiske kampanjer koster penger. Man involverer derfor store pengesummer i politikken, slik at de med penger kan se på politikk som en investering i makt. Dette henger sammen med hvordan jeg beskrev tilstanden i Korea etter demokratiseringen, der chaebolen ble viktige bidragsytere for kandidater som ville opp og frem. Presidentkandidatene ble derfor avhengige av økonomisk støtte fra chaebolen. På den måten fortsatte man det uformelle båndet mellom den politiske eliten og den økonomiske eliten, spesielt sett i forhold til konfutsianismen, der nettverk og tjenester står sentralt. Verst tenkelig scenario er at en politiker kan ende opp som marionetter for chaebolen.

Nedenfor presenterer jeg resultatet fra den sjette bølgen av World Value Survey med spørsmålet: «*[...] are you an active member, an inactive member or not a member of [a political party]*».

TABELL 6: OVERSIKT OVER PARTIMEDLEMSKAP FRA WORLD VALUE SURVEY 6.0

	Aktive	Inaktive	Ikke medlem
Taiwan	2.9	18.4	78.3
Korea	0.7	4.8	84.2

Tallene fra World Value Survey viser at partimedlemskap er fire ganger vanligere i Taiwan enn i Korea hvis man kombinerer aktive og inaktive medlemmer. I litteraturen blir partimedlemskap benyttet til å forklare hvordan partiene internt kan bidra til ansvarliggjøring av politikerne, siden

man har flere som bryr seg. Ut fra partimedlemskapsoversikten for Korea og Taiwan, kan dette underbygge litteraturen. Samtidig skal det nevnes at tillitten til partiene i følge World Value Survey (2014) er omtrent den samme.

For å oppsummere mye tyder på at partiene i Korea ikke er godt nok institusjonalisert, og derfor bidrar de i mindre grad til å holde den politiske eliten ansvarlig. Dette følger della Porta (2004) sin teori om hvordan svake partier med personfokus kan bidra til mer korrupsjon. Den økonomiske eliten har utnyttet dette blant annet ved å danne partnerskap med politikere som vil opp og frem, ved bytting av tjenester. Samtidig som de har benyttet mulighetsrommet til å selv entre den politiske sfæren, Lee Myung-bak er et godt eksempel på dette. Da han gikk fra å være chaebol-leder hos Hyundai Motors til å bli president.

6.4.3 Likhet for loven: Er chaebolen for viktig til å bli straffefølgt?

I det siste delkapitlet under maktfordeling skal jeg utforske hvordan rettssystemet kan skape et mulighetsrom for chaebolen, når det ikke fungerer som en sikkerhetsmekanisme for utøvende makt. Dette påvirker maktbalansen, og bidrar ikke med ansvarliggjøring. Hva skjer når rettssystemet opptrer urettferdig? I dette tilfellet er det mangel på likhet for loven, som bryter med et av grunnprinsippene i demokratiet: Rettsikkerheten (Karlström 2015, 13, Treisman 2000, Rose-Ackerman and Palifka 2016).

N4: Når ikke alle stiller likt ovenfor loven kan dette skape et mulighetsrom for korrupsjon, fordi det senker kostandene for å gjennomføre korrupsjon.

Problemet med det koreanske rettssystemet er at det historisk har favorisert noen borgere fremfor andre, hvor enkeltes rolle som aktører for å skape økonomisk vekst er for viktig til at de kan straffefølges (Kim 2017d, Mundy 2017).

Et eksempel på dette var under Lee Myung-Bak sitt presidentskap. I denne perioden ble både lederen for Samsung og Hyundai Motors gitt andre sanksjoner enn fengsel, til tross for at forbrytelsen for den jevne borger tilsvarer fengselsstraff. Sistnevnte ble gitt tre års fengsel for bedrageri, men straffen ble endret til samfunnsstraff og en milliard dollar til veldedig formål (Choi et al. 2016, 86). Disse to historiene er ikke unike, og dette har skjedd ved flere anledninger. Choi (2016, 101) viser til at: «[...] findings suggest that the current level of punishment in Korea, especially those for large business groups, may be much less than is socially optimal». Eksempelvis er sannsynligheten for å bli dømt lavere hvis man tilhører en chaebol. En nylig hendelse for å illustrere dette er at Park Geun-Hye fikk tjuefire års fengsel

for korrupsjon, en av chaebolen (Lee Jae-young fra Samsung) hun hadde bedrevet korrupsjon med fikk fem års fengsel. Da han anket dommen vant han, og slapp ut med underkant av et år i fengsel (Pae 2018). Samtidig kan det hende at kronprinsen av Samsung ble benådet, fordi han tidligere ble dømt for strengt (Choi 2018, Choi et al. 2016). Choi (2016, 85) har gjort et forsøk på å forklare denne tendensen ved:

- 1) Chaebolen sitter med betydelig økonomisk makt, som fører til at dommere og aktorer vil skape et tett bånd med chaebolen for å fremme sin egen karriere.
- 2) Sterke nettverk (uye-ri) lager rom for bytting av tjenester.
- 3) En holdning i samfunnet om at de med økonomisk makt er for viktige til å fengsles.

Disse tilfellene kan indikere at andre spilleregler gjelder for den økonomiske eliten enn den jevne borger. Dette oppfattes åpenbart urettferdig, og har skapt sinne i offentligheten. Blant annet har flere presidenter vunnet med å ha en strategi om å svekke chaebolen. Siste eksempel på dette er Moon Jae-in som lovet å rydde systemet etter at Park ble arrestert for korrupsjon.

I tabell 7 presenteres resultat fra den siste bølgen til World Value Survey (2014) med spørsmålet: «How much confidence do you have in the court?». Dette resultatet på tross av hva man kan anta er høyere i Korea enn Taiwan. Samtidig sier OECDs rapport fra 2015, at Korea har minst tillitt til domstolen blant OECD landene, der tjuesyv prosent av den koreanske befolkningen uttrykte tillit (Choi 2018). Samtidig blir et sviktende rettssystem trukket frem av både Choi og Kalinowski, siden de ikke gjør sin oppgave, holder de som bedriver korrupsjon ansvarlig.

TABELL 7: OVERSIKT OVER TILLITSNIVÅ HENTET FRA WORLD VALUE SURVEY 6.0

	A great deal	Quit a lot	Not very much	None at all
Korea	10.9	55.8	25.9	6.8
Taiwan	4.9	42.6	36.0	9.7

Ved at de ikke holder korrupte chaeboler ansvarlig, bidrar de til å senke terskelen for å gjøre korrupsjon. Dette skaper et mulighetsrom for korrupsjon fordi sannsynligheten for sanksjoner er lav. Når sannsynligheten for å bli sanksjonert er lav, og mulighetsrommet til å påvirke politikk til egen vinning definitivt er til stede, kan denne kombinasjonen for den politiske sfæren være skadelig. Ingen 'taper' stort på å benytte systemet til egen vinning, de

med mulighet vil derfor gjøre det. Hvis man antar at aktørene i denne sammenhengen er rasjonelle aktører, i den forstand at de kun er ute etter profitt, vil dette stemme overens med økonomisk teori, men nødvendigvis ikke i den virkelige verden.

6.4.4 Koreas utvikling av politiske sikkerhetsmekanismer

For å hindre dette mulighetsrommet der chaebolen kan utnytte en sterk president uten gode sikkerhetsmekanismer, ble det påpekt av respondentene mine at Korea har behov for en grunnlovsendring som gir bedre maktbalanse mellom presidenten og parlamentet.

En Gallup undersøkelse i Korea fra januar viste at 46 prosent av respondentene ønsket denne endringen velkommen (Kong 2018, Lee 2018). Det er et stort behov for endring. Den forrige presidenten ble nylig dømt til tjuefire års fengsel på grunn av korrupsjon. Hennes forgjenger, Lee Myung-bak, er under etterforskning og ble nylig arrestert for å være involvert i korrupsjon. Lees forgjenger Roh Moo-hyun begikk selvmord etter en mulig korrupsjonsskandale (Kong 2018, Lee 2018). Dette er fjorten år med korrupsjon hos den politiske eliten. Kalinowski var derimot lite optimistisk når det gjaldt sannsynligheten for at en eventuell reform skulle finne sted: *«Constitutional reform has little chance to pass because governing party has no majority in the parliament»*.

Derfor kan det virke lite nyttig at president Moon Jae-In for øyeblikket prøver å presse igjennom reformer som skal endre maktfordelingen. Han ønsker blant annet at presidenten skal sitte i to perioder over fire år: *«It's time to adopt the two, four-year system to help politicians to take full responsibility and run state affairs in a stable way»* (Kong 2018, Lee 2018). Hans håp er at dette, sammen med å svekke presidentmakten, vil skape bedre kontinuitet, mer ansvarliggjøring og bryte med en sterk tilknytning til næringslivet. Opposisjonen er imot å fjerne den såkalte imperiale presidenten, først og fremst fordi de mener at forslaget burde komme fra nasjonalforsamlingen og ikke presidenten. De hevder videre at slike endringer kan gi motsatt effekt ved å styrke presidenten. For å gjennomføre en slik endring trenger Moon støtte fra minst to tredjedeler av nasjonalforsamlingen, noe som gjør sannsynligheten for en endring, som Kalinowski påpekte lav. Moons parti kontrollerer kun førti prosent av setene i forsamlingen (Kong 2018, Lee 2018).

6.5 Maktkonsentrasjon

Frem til nå har jeg undersøkt maktkonsentrasjon og ansvarliggjøringsmekanismene innenfor den formelle delen av maktfordelingen. I den neste delen skal jeg ta for meg maktkonsentrasjon

innenfor den uformelle delen av maktfordelingen, der både media, den fjerde statsmakt, og næringslivet kan bidra til ansvarliggjøring av de med makt.

6.5.1 Urettferdig konkurranse gjør at noen selskaper har tilnærmet 'monopol'

For å forstå hvordan chaebolen fører til høyere korrupsjon er den neste mellomliggende variabelen urettferdig konkurranse:

M5: Mangel på reell konkurranse innen næringslivet - vil gjøre at konglomeratene blir sterkere, og det vil mangle aktører til å holde dem ansvarlig. Dette skaper et mulighetsrom for korrupsjon.

Tanken bak denne hypotesen er at når det ikke er reel konkurranse skaper det et mulighetsrom for de som sitter med den økonomiske makten til å bli mektigere. De får dermed opprettholdt sitt eget 'monopol', og derfor ender de opp med mer markedsandeler. Med andre ord har man et system som favoriserer de allerede store og eksisterende selskapene. Dette undergraver muligheten for fremveksten av suksessfulle små og mellomstore bedrifter som kan utfordre partnerskapet mellom de store selskapene og staten (Kalinowski 2016, 633).

I denne sammenhengen favoriserer det koreanske systemet frivillig og ufrivillig chaebolen, som gjør at det er vanskelig for nye bedrifter å etablere seg. En høy konsentrasjon av makten kan også være skadelig ved at chaebolen presser ned prisene, og dermed skaper en urettferdig fordeling av ressursene. Først og fremst skaper det store inntektsulikheter, den ene gruppen kan tappe selskapet for store utbytter, men de som driver verdiskapningen får dårlig betalt. Problemet er at Chaebolen ikke er i nærheten av å ansette like mange som små-og mellomstore bedrifter. I samtalen min med Park June og Park Hark-mo ble dette et tema: «*There are various cases of abuse of power by chaebols, especially against their subcontractors*». Dette gjør som nevnt at mindre bedrifter ikke kan konkurrere, som igjen svekker maktbalansen mellom staten, næringslivet og arbeidstaker. Sør-Korea er derfor kjent for sitt todelte arbeidsmarked, med den største andelen lavtlønnede av alle OECD-landene. Dette er ikke bærekraftig i lengden, og kan etablere store ulikheter på sikt. Per dags dato er verken Taiwan eller Korea kjent for veldig store ulikheter ifølge Gini-indeksen (Kalinowski 2009).

I likhet med presidentsystemer er ikke en høy konsentrasjon av økonomisk makt positivt for systemet. Dette kan ha en negativ effekt på markedet som helhet, men det kan også være problematisk internt, siden man ikke har åpenhet og kan drive ansvarliggjøring fordi en familie eller ledergruppe spiller med lukkede kort. Eksempelvis handler dette om hvordan

minoritetsaksjonærer tidligere ikke hadde tilgang til regnskapet eller makt til å påvirke organisasjonsstrukturen innad (Buldard 2013). Dette ble som nevnt endret under finanskrisen, der det ble innført en rekke reformer som skulle svekke makten til chaebolen.

For å oppsummere har chaebolen store markedsandeler, og presser i stor grad små og mellomstore bedrifter ut av markedet. På den måten blir de større og sikrer sin posisjon som «too big to fail». Siden chaebolen ønsker å skape mer vekst og tjene penger har ikke de insentiver til å støtte en politikk som svekker deres mulighet til å gjøre nettopp det, chaebolen har derfor en interesse av å danne et partnerskap med den politiske eliten for å hindre denne utviklingen. I Korea har de store muligheter til dette partnerskapet fordi de allerede er store og mektige, og har innflytelse på de fleste ledd i samfunnet: Alt fra sykehus, universitet, basketball-lag til kjøpesentre.

6.5.2 Den 'fjerde' statsmakten: Hvem eier media?

Som nevnt i det teoretiske rammeverket blir media ofte kalt den fjerde statsmakt, og medias samfunnsoppdrag er å holde eliten ansvarlig. For at mediene skal yte sin funksjon må de være redaksjonelt uavhengige fra staten og andre interessegrupper. Hvis ikke det er tilfellet, er det viktig at redaksjonen er åpen om sin tilhørighet og at det i mediemarkedet finnes verdige konkurrenter. Motsetningen er et mediemonopol, som for eksempel kan benyttes til propaganda eller videreformidling av bestemte vinklinger. De som driver et mediemonopol vil sannsynligvis ikke være opptatt av sin egen ansvarliggjøring, som kan skape et mulighetsrom for korrupsjon. Dette mulighetsrommet skapes fordi man senker kostnadene ved korrupsjon, ved at korrupsjonsskandaler dysses ned og at media ikke jakter etter dem. Derfor kan eventuelt sanksjonene for å gjennomføre korrupsjon være lavere. Jeg skal i dette delkapitlet utforske om dette er tilfelle, gjennom hypotesen:

M₆: Lite konkurranse blant mediene – gjør at mediene risikerer å ikke følge samfunnsoppdraget. Dette skaper et mulighetsrom for korrupsjon siden eliten ikke blir holdt ansvarlig.

For å undersøke om den 'fjerde' statsmakten skaper et mulighetsrom for korrupsjon, vil det derfor være interessant å undersøke om media er uavhengig i Korea. Som allerede nevnt viser *Freedom House* at pressefriheten er mer sensurert i Korea enn i Taiwan, se *tabell 8*. *Reporters without borders* viser derimot at Korea plasserer seg på plassen rett bak Taiwan. Historisk er ikke dette tilfellet, men etter medias behandling av Park sin korrupsjonsskandale har Koreas poengsum for 2018 hoppet opp tjue plasser i forhold til året før, da de lå på en 63. plass.

Eksempelvis utdyper Park June i samtalene våre at flere av de chaebol-vennlige mediene aktivt bidro til å etterforske skandalen: «*JTBC, a broadcasting subsidiary of Joongang media group, played a decisive role in uncovering and reporting the Choi soonsil scandal, which ended up with the indictment of Park Geun-hye*». Taiwan har derimot stabile plasseringer alle årene «Reporters without borders» har data fra. Jeg vil derfor argumentere for at pressefriheten er mer sensurert i Korea, men trenden i begge landene peker oppover.

TABELL 8: PRESSEFRIHET I KOREA OG TAIWAN

	Korea	Taiwan
Freedom House (2017)	34/100 (delvis fritt)	25/100 (fritt)
Reporters without Reporters without borders (2018)	Ranking 43/180 Score: 27.61	Ranking: 42/180 Score: 24.37

Kalinowski (2009, 299) mener at Koreas relativt dårlige poengsummer skyldes at chaebolen har en enorm kontroll over media, og at det burde være en bekymring. Kim et al. (2014, 279) viser i sin doktorgrad at blant annet Samsung-familien har benyttet økonomisk makt til å kontrollere mediemarkedet. De har blant annet hatt kontroll på hva og hvem det skal reklameres for. Eksempelvis hvordan den koreanske avisen «Munhwa Ilbo» byttet tjenester med Samsung sin kronprins Lee Jae-young. Videre har de saksøkt journalister for æreskrenkelse¹⁶. De sitter i styrer eller har eiendeler i andre medieselskaper, og de har benyttet personlige nettverk for å få innflytelse over det redaksjonelle innholdet i nyhetsavisene. For eksempel er de tre største konservative avisene eid av chaebol-grupper: Chosun Ilbo, Dong ah Ilbo og Joong Ang Ilbo. Kalinowski fortalte under samtalen vår at siden Korea er et relativt konservativt land blir disse tre avisene ofte sett på som «the big three» nyhetsredaksjonene i det koreanske samfunnet. En økonomisk innflytelse gjennom den fjerde statsmakt kan være problematisk, spesielt for den politiske sfæren av to grunner:

1. De har ikke insentiver til å ansvarliggjøre makteliten
2. Utkonkurrerer mindre nyhetsredaksjoner, som kunne bidratt til ansvarliggjøring

¹⁶ Journalister kan fortsatt risikere fengsel for æreskrenkelse i Korea, noe *Reporters without Borders* er kritiske til

Blant annet fant Kim et al. (2014) ved å analysere nyhetsavismarkedet i 2001, at de tre største avisene formet en oligarkisk struktur som ledet til kollaps av små og mellomstore nyhetsaviser. Dette er den samme tendensen jeg allerede har pekt på er til stede når det generelt gjelder økonomisk konsentrasjon.

Når det gjelder favorisering og insentiver skjer dette i følge Kim et al. (2014) bak lukkede dører, siden de koreanske avisene sjeldent offentlig tar side ved presidentvalg. Samtidig sies det at den kandidaten som har chaebolen i ryggen alltid vinner valget. Eksempelvis mener flere at det ikke var tilfeldig at Lee Myung-bak, som var chaebolvennlig, vant valget etter at president Kim Dae-jung og Roh Moo-Hyun prøvde å svekke chaebolene. Dette handler spesielt om at Lee vant valget med løfter om høyere økonomisk vekst, selv om Korea i samme tidsperiode hadde en årlig vekst på over fem prosent. Han klarte med andre ord å fremstille dette som et problem, og Kalinowski argumenterte under intervjuet at han klarte det ved hjelp av de chaebolide nyhetsredaksjonene. Et tydeligere bevis var at 20 journalister ble sparket av sine arbeidsgivere for å protestere mot regjeringen fordi de var en trussel mot ytringsfriheten under Lee Myung-bak (Freedom House, 2017).

For å svare på spørsmålet om den fjerde statsmakten i Korea er uavhengig, tyder mye på at det er svakheter i det koreanske mediasystemet, siden flere av de største mediene er chaebol-vennlige eller eid av chaebolen. Kulturelle konglomerater har på den måten skapt et avhengighetsforhold blant de store aktørene i mediemarkedet, noe som har ledet til kollaps av uavhengige medieselskap og marginalisert de progressive medieselskapene (Kim et al. 2014). Dette er ikke nødvendigvis et problem, men kan i utgangspunktet påvirke mediens agendasetting og skape urettferdige politiske spilleregler, der nettverk og forholdet til mediene blir viktig. Samtidig har den koreanske pressefriheten hoppet mange poeng opp, spesielt på grunn av håndteringen av Park-skandalen. June Park poengterte dette under samtalen vår. Han hevdet at det fantes verdige utfordringer, som er chaebolkritiske. Selv om Korea har rundt 100 privateide nyhetsaviser, til sammenligning med 360 i Taiwan, er ikke alle disse eid av chaebolen eller chaebol-vennlig:

«Among daily newspapers, Hankyoreh and Kyunghyang are vehement proponents for chaebol reform. [...] KBS and MBC, public and semi-public broadcasters respectively, are under government direction, [Especially] During Moon presidency, KBS and MBC will be able to work as watch dogs. [...] And there are some Internet news media which have anti-chaebol positions».

Jeg vil derfor hevde at ut ifra dagens situasjon er det ikke tilstrekkelige bevis som kan underbygge at chaebolen styrer nyhetsredaksjonenes agendasetting. De koreanske nyhetsredaksjonene virker derfor relativt uavhengige, spesielt fra staten.

6.6 Oppsummering

Ut i fra denne delen av analysen vil jeg hevde at det er tilstrekkelige bevis som bekrefter fem av seks hypoteser. Det er kun påstanden om at mediene er eid eller chaebol-vennlig som jeg ønsker å så tvil om, spesielt med tanke på de siste utviklingene i Korea etter Park-skandalen.

Spørsmålet blir derfor om det er svekket ansvarliggjøring, åpenhet og skjønn som kan forklare korrupsjon i den koreanske konteksten, eller om konfusianismens hierarkiske strukturer og nettverk kan være bidragsyter. Dette skal jeg diskutere i det neste kapitlet.

KAPITTEL 7: Diskusjon

Frem til nå har jeg undersøkt de mellomliggende variablene, og hvordan interaksjonen mellom disse variablene og chaebolen skaper mer korrupsjon gjennom insentiver og mangel på sanksjoner og ansvarliggjøring. I det siste kapitlet skal jeg diskutere de tre overordnede teoretiske perspektivene på korrupsjon. Dette er nyttig av flere grunner:

- 1) Å knytte empiri opp mot teori skaper grunnlag for videre forskning.
- 2) Det skaper en bredere forståelse av hvordan man burde jobbe med korrupsjon i Korea.

I *tabellen 9* oppsummerer jeg de viktigste funnene, som styrker hver av de teoretiske hypotesene. Jeg skal i tre delkapitler utdype disse bevisene, og diskutere min plassering av bevisene.

TABELL 9: OVERSIKT OVER TEORETISKE TILNÆRMINGER MED BEVIS

Hypotese	Bevis
H ₂ : Svake institusjoner som ikke kan drive ansvarliggjøring skaper et mulighetsrom for chaebolen og den politiske eliten (agenten) til å utnytte systemet til egen vinning.	<ul style="list-style-type: none">• Korea har svake ansvarliggjøringsmekanismer hos lovgivende og dømmende, som ikke hindrer utøvende makt• Personlige politiske prosjekt som svekket forholdet mellom chaebolen og den politiske eliten: Eksempelvis styrking av minoritetsaksjonærer, for å holde konglomeratene ansvarlig internt.
H ₃ : Mangel på insentiver for chaebolen og den politiske eliten (agenten), gjør at ingen er tjent med å velge vekk korrupsjon, noe som gjør korrupsjon systematisk.	<ul style="list-style-type: none">• Under demokratiseringen var valg dyrt, og den politiske eliten var avhengig av økonomiske støttespillere for å vinne. De hadde derfor ikke insentiver til å ikke danne dette partnerskapet siden alle gjorde det.• Nettverkene er tilgjengelig for alle.• Korrupsjon er systematisk, og en del av spillereglene.
H ₄ : Sosiale og kulturelle (uformelle) institusjoner som allerede eksisterer gjør at aktørene	<ul style="list-style-type: none">• Konfutsianismen står sterkt, og bidrar til å utforme de uformelle institusjonene.• Partnerskapet mellom den politiske og økonomiske eliten er uformell.

er korruperte gjennom nettverk og hierarkiske samfunnsstrukturer.	<ul style="list-style-type: none"> • Konfutsianismen har klare hierarkiske strukturer, og er preget av nettverkskultur. • Korrupsjon er systematisk og en del av spillereglene.
---	---

7.1 Prinsipal-agentteori

H₂: Svake institusjoner som ikke kan drive ansvarliggjøring skaper et mulighetsrom for chaebolen og den politiske eliten (agenten) til å utnytte systemet til egen vinning.

Gjennom analysen har jeg fremmet flere bevis på hvordan svak ansvarliggjøring kombinert med en økonomisk elite skaper mer korrupsjon. Dette er fordi svake ansvarliggjøringsmekanismer bidrar til at sannsynligheten for å bli oppdaget eller sanksjonert ved korrupsjon er lavere. Eksempelvis er makten sentrert hos en sterk president, der lovgivende forsamling med mangelfulle partier ikke fungerer godt nok. Det samme gjelder domstolen og media, der førstnevnte favoriserer noen borgere fremfor andre. Man kan derfor argumentere for at den horisontale ansvarliggjøringen ikke fungerer når høytstående politikere ikke får straffen de fortjener, men også ansvarliggjøringen av den økonomiske eliten svikter. Dette skaper intensiver for begge parter til å fortsette byttehandel av tjenester og skaper dermed et mulighetsrom for korrupsjon.

Prinsipalen har altså ikke mulighet til å holde agentene ansvarlig. Sett i et kost-nytteperspektiv er kostnadene knyttet til å begå korrupsjon lave. Rasjonell atferd for den økonomiske eliten vil være å følge en kapitalistisk tankegang ved å bygge opp kapital. Med andre ord, vokse og bli rikere, uavhengig av om dette innebærer korrupt atferd, fordi de vet at sannsynligheten for å bli holdt ansvarlig er liten.

Med tanke på hva jeg fant i min analyse vil det derfor være naturlig å anta at med endringer i det institusjonelle designet vil det bli mindre korrupsjon. Spørsmålet blir derfor: Hvorfor er det ingen som endrer det institusjonelle designet og gjør det mer habilt, altså skaper bedre ansvarliggjøring, mindre maktkonsentrasjon og færre muligheter for skjønn? Dette er kjernen i prinsipal-agentteori som mener at institusjonene kan endres av aktørene, og at det alltid er en gruppe som ønsker å ta ansvar for disse endringene. Premisset for denne teorien er at prinsipalen ønsker å holde agenten ansvarlig, men dette premisset ser ikke ut til å holde for casen Korea. Mye tyder derfor på at et prinsipal-agentteori ikke er en tilstrekkelig forklaring.

7.2 Deltagerparadokset

H₃: Mangel på insentiver for Chaebolen og den politiske eliten (agenten), gjør at ingen er tjent med å velge vekk korrupsjon, noe som gjør korrupsjon systematisk.

Som allerede nevnt tyder mye på at en prinsipal-agentteori fungerer bedre i teorien enn i praksis (Alena et al. 2017, 10), ettersom det er vanskelig å identifisere aktører som ønsker mindre korrupsjon og har muligheten til å gjøre noe med saken. Det kom blant annet frem i analysen at under den koreanske demokratiseringen var det tilnærmet umulig å komme til makten hvis man ikke inngikk partnerskap med den økonomiske eliten. Spillereglene var at man dannet partnerskap og byttet tjenester. Det var derfor ingen insentiver for ikke å følge spillereglene hvis man ønsket makt fordi:

- 1) Chaebolen var mektig, og et forsøk på å kneble dem hadde store kostnader knyttet til seg.
- 2) «Alle» i makteliten hadde tilgang til de korruperte nettverkene slik at alle kan benytte de samme spillereglene, i motsetning til hvordan situasjonen var i Taiwan, der maktnettverket kun var tilgjengelig for «mainlanders».

Dette kan forklare hvorfor ingen aktører er tjent med å gjøre endringer i det institusjonelle designet, slik at eksempelvis sanksjonene for korruperte handlinger ble høyere eller mulighetsrom blir lukket.

Videre er det som tidligere nevnt utfordrende å identifisere aktørene som ønsker å arbeide for å oppnå endringer, blant annet fordi det i demokratiske regimer ofte er maktskifter og den politiske eliten ikke er konsistent (Alena et al. 2017, 11). Dette er spesielt gjeldene for Korea med tanke på at partiene er «skallpartier», og følger individer og grupperinger fremfor å være institusjonalisert. Likevel blir det ikke rett å si at man ikke kan identifisere aktører som forsøker å gjøre endringer. Eksempelvis har jeg tidligere gjort rede for hvordan chaebolen ble svekket etter finanskrisen, med anti-korrupsjonsreformer som var direkte rettet mot de økonomiske konglomeratene. For eksempel styrket Kim Dae-jung og Roh Moo-hyen arbeidslivsorganisasjonene, og de styrket makten til minoritetsaksjonærer for mer intern ansvarliggjøring. Kalinowski (2009) refererer til disse reformene som politiske prosjekter, og at disse var aktørdrevne. Dette peker igjen på at prinsipal-agentteori kan være tilstrekkelig når man identifiserer aktørene.

Samtidig kan det se ut til at de ikke ville hatt det samme mulighetsrommet hvis ikke finanskrisen hadde funnet sted. Man kan derfor argumentere for at finanskrisen var et eksogent sjokk eller en omveltende hendelse. Dette stemmer ikke overens med hvordan Alena et al. (2017, 12) hevder at holdningsendringer skal finne sted i følge et deltakerparadoks:

«Endemic corruption is not some flaw that can be corrected with a technical fix or a political push. It is the way that the system works, embedded in the norms and expectations of political and social life. [changing it] ... requires revolutionary change in institutions».

På den andre siden kan man hevde at det er en treg og tidkrevende holdningsendring i Korea. Eksempelvis fikk Park Geun-hye tjuefire års fengsel for korrupsjon, og Lee myeng-bak er under arrest. Dette viser at institusjonene har begynt å ta korrupsjon mer seriøst, der sanksjonene for lovbrudd er reelle for den politiske eliten. Tidligere har både presidenter og chaebolen blitt skånet. Likevel viser ikke institusjonene den samme fremgangen ovenfor chaebolen, siden Lee Jae-yong som var involvert i Park-skandalen kun fikk et år bak muren. Dette kan tyde på at den horisontale ansvarliggjøringen har blitt sterkere over tid, mens ansvarliggjøringen av næringslivet fortsatt er mangelfull. Det finnes altså fortsatt en ulikhet for loven som skaper et mulighetsrom for chaebolene, fordi det ikke har vært tilstrekkelige insentiver til å ansvarliggjøre dem i rettssystemet, selv om anti-korrupsjonsreformer har økt konkurransen i næringslivet.

Problemet med denne tilnærmingen er at den ikke forklarer konfutsianismens rolle i det korrupte systemet. Som gjort rede for i analysen spiller konfutsianismen en viktig rolle i det koreanske samfunnet.

7.3 Institusjonalisme

H4: Sosiale og kulturelle (uformelle) institusjoner som allerede eksisterer gjør at aktørene er korrupte gjennom nettverk og hierarkiske samfunnsstrukturer.

Kalinowski hevdet i intervjuet mitt at Korea manglet en kulturell revolusjon. Spørsmålet blir om det siste teoretiske perspektivet kan forklare korrupsjonen i Korea bedre enn de to andre. I likhet med deltakerparadokset, hevder det institusjonelle perspektivet at korrupsjon er systematisk når det har blitt en del av spillereglene. Skillet er derimot at det institusjonelle

perspektivet mener at de reelle sanksjonene, insentivene og begrensningene for valg ligger i de uformelle organisasjonene.

I følge Teorell (2007) er ikke et «rational choice»-perspektiv tilstrekkelig, siden man bør fokusere på de uformelle insentivene og sanksjonene som finnes i samfunnet. Som et argument for dette hevder han at det er en grunn til at kvantitativ forskning på feltet ikke kan bli enig om forklaringsvariablenes effekt på korrupsjon, og at ulike forskere har motstridene resultat. Eksempelvis kan parlamentarisme gi både mer og mindre korrupsjon, uavhengig av forskningsdesign. Når man derimot inkluderer de uformelle spillereglene som kultur, kan dette påvirke hvordan institusjonene fungerer. Det er derfor viktig å forstå hvordan uformelle institusjoner former det formelle (Teorell 2007, 7). I analysen min finner jeg at mye tyder på at konfutsianismen spiller en viktig rolle i det koreanske samfunnet, spesielt for nettverk og de hierarkiske strukturene. I følge Teorell (2007) er dette sentrale mekanismer, siden de styrer «the rules of the game». Dette stemmer overens med Helmke og Levitsky (2004, 733) sine funn, der de finner at nettverk og hierarkiske strukturer er en viktig del av kulturen.

En lignende tilnærming er hvordan Pillay and Dorasamy (2010, 364) hevder at kulturelle nasjonale variabler må forstås som makro-variabler. Eksempelvis forteller konfutsianismen noe om hierarkiske strukturer, nettverk og beslutningsmakt. Dette påvirker mikro-variabler som skjønn og ansvarliggjøring, og vil dermed ha en effekt på hvordan aktørene styrer, henholdsvis om korrupsjon er vilkårlig eller systematisk.

Spørsmålet blir derfor hvilken handling er forventet og ikke forventet, basert på nettverk og hierarkiske strukturer. Et godt eksempel som kommer frem i analysen, er at den koreanske grunnloven egentlig legger til rette for et parlamentarisk system. Likevel har det vært rom for å ikke følge dette regimedesignet, men basere seg på normen om sterk president. At Korea har en sterk president selv om grunnloven ikke skulle tilsi det, er nødvendigvis ikke på grunn av konfutsianismen. Som tidligere nevnt har Korea også en historie med militærregimer som også har en hierarkisk organiseringsstruktur. Eventuelt kan det komme av en kombinasjon av begge forklaringene. Under delkapittelet om konfutsianisme i analysen, hevder jeg også at Korea har et varslingsproblem, der varslere ikke finnes. Som jeg argumenterer i denne delen kan kulturen forhindre varsling og gjøre kostnadene ved korrupsjon lavere. Allikevel ser man tegn til endring, eksempelvis at det er gjort lovendringer som skal støtte under varslere og at varsling var det som førte til Park sin adgang etter korrupsjonsskandalen.

Nettverk er som allerede nevnt i diskusjonen og analysen et sentralt element i konfutsianismen. Nettverk legger opp til korrupsjon ved at man forplikter seg til gaver og tjenester som valuta. Derfor vil det å ikke handle korrump bringe med seg uformelle kostnader, som det vanligvis ikke vektlegges i korrupsjonslitteraturen. Dette kan være sosial utestengelse fra nettverket, og at vedkommende samt hans familie mister mulighetene til å komme seg opp og fram.

I likhet med deltagerperspektivet hevder det institusjonelle at endringer må skje over tid. Helmke and Levitsky (2004, 733) hevder at kulturelle endringer skjer over tid, og det samme er gjeldende for maktfordeling. Som allerede nevnt, kan mye tyde på at det foregår en kulturell endring i Korea. Dette er spesielt knyttet til varsling, at korrupsjon blir tatt mer seriøst av domstolen, samt at velgerne straffer korrupte politikere. Selv om partiene er svakt institusjonalisert i Korea, er det tydelig hvilken fløy de ulike partiene tilhører. Velgerne kan derfor oppfattes som en prinsipal, og straffer korrupt aktivitet ved at de aktivt velger ikke å stemme på den konservative fløyen som Park kom fra. Dette kan være et bevis på at velgerne tar et standpunkt med tanke på korrupsjon. Samtidig skal det nevnes at Moon også var en populær politiker, men tapte forrige valg mot Park, selv med 48 prosent av stemmene (Kong 2018).

7.4 Oppsummering

Oppsummert kan det vises til at det er bevismessige svakheter ved alle de tre teoretiske tilnærmingene. For eksempel er det mye som tyder på at toppolitikere kan kontrollere korrupsjon i mindre grad enn tidligere. I følge Alena et al. (2017) er prinsipal-agentteori naivt - endring av insentiver leder ikke til en «quick fix». En kulturell endring må imidlertid finne sted, siden det er de sosiale normene som forklarer korrupsjon, og ikke mangel på ansvarliggjøring, skjønn, konkurranse og åpenhet.

I analysen har jeg funnet «bevis» på at alle de teoretiske perspektivene kan benyttes for å forklare ulike typer korrupsjon og handlinger. Samtidig har jeg funnet ut at ved å kun benytte et av perspektivene er man for ensidig, og at det ikke er tilstrekkelig. Eksempelvis kan en omveltende hendelse gi politiske prosjekter en større rolle, og aktørene har mulighet til å endre maktbalanse og institusjoner som påvirker ansvarliggjøring.

Mitt argument er derfor at man må benytte de ulike perspektivene for å forstå de ulike delene av korrupsjon. Pilly og Dorasamy (2010, 364) hevder som nevnt at kulturelle variabler kan være makrovariabler. Disse variablene kan ha en effekt på mikro-variabler, herunder åpenhet, konkurranse, skjønn og ansvarliggjøring, men må nødvendigvis ikke det. Ved å benytte de ulike teoretiske perspektivene kombinert, kan man både forstå hvordan nettverk og hierarkiske strukturer kan være mekanismer, samtidig som ansvarliggjøring, åpenhet og skjønn har betydning for aktørene og hvorvidt de handler korrupt. Eksempelvis vil det være rart å tro at chaebolen er korrupt *fordi* kulturen tilsier det. Denne aktøren har klare rasjonelle insentiver for å være korrupt, og det er å bli større.

KAPITTEL 8: Konklusjon

8.1 Oppsummering og oppgavens viktigste funn

I dette prosjektet ønsket jeg å undersøke hvorfor det er mer korrupsjon i Korea enn i Taiwan, og problemstillingen var som følger: «*Hvorfor er det mer korrupsjon i Korea enn i nabolandet Taiwan?*».

I For å løse denne problemstillingen har jeg benyttet et kvalitativt forskningsdesign med et most-similar-systems design og prosessporing. Jeg har delt arbeidsmetodikken min i to, slik at jeg først identifiserer relevante forklaringsvariabler, før jeg deretter undersøker disse gjennom prosessporing. En parsammenligning av Korea og Taiwan viste at økonomiske konglomerater kan forklare korrupsjon i Korea. Økonomiske konglomerater var nemlig en av få variabler som skilte de to landene

Da jeg skulle gjennomføre prosessporing på den uavhengige variabelen, valgte jeg å gjøre det i to operasjoner. Den første delen av analysen tar derfor for seg fremveksten av chaebolen, og hvordan partnerskapet med den politiske eliten har forandret seg over tid. Først startet den politiske og økonomiske eliten som likeverdige partnere i et patron-klient forhold, men etter demokratiseringen kunne ikke den politiske eliten sanksjonere chaebolen. Dermed hadde chaebolen et overtak i forholdet, som på sikt førte til at staten ble mer avhengig av chaebolen enn motsatt. I den andre delen av analysen undersøkte jeg hvordan årsaksforholdet mellom chaebolen og mer korrupsjon, kan forklares basert på interaksjoner med mellomliggende variabler. Jeg undersøkte derfor mellomliggende variabler som ut fra teorien kan sies å ha en effekt på enten de kulturelle normene eller ansvarliggjøring, konkurranse, skjønn og åpenhet. I denne delen styrker jeg teorien ved at jeg fant disse mekanismene sentrale som forklaring på mulighetsrom, insentiver og begrensninger på aktørene.

I tillegg til identifikasjon av økonomiske konglomerater som en sentral forklaringsvariabel på korrupsjon, benytter jeg korrupsjonsfunnene i Korea som et argument mot en ensidig forståelse av de teoretiske forklaringsperspektivene på korrupsjon. For å forstå situasjonsbildet av korrupsjon, må man benytte både mikro- og makroperspektiv, henholdsvis institusjonalisme, deltagerparadokset og prinsipal-agentteori. Når jeg skulle danne meg en oversikt over litteraturen på feltet, oppdaget jeg at feltet ikke hadde gode skiller mellom hvilke forklaringsperspektiver som blir benyttet. Jeg gjorde derfor et forsøk på å tydeliggjøre dette i diskusjonen, blant annet ved å identifisere at nettverk og hierarkiske strukturer tilhører et

institusjonelt perspektiv på korrupsjon, mens ansvarliggjøring, åpenhet og skjønn i større grad hører til «rational-choice».

Videre har jeg argumentert for at disse perspektivene ikke kan benyttes uavhengig av hverandre. Prinsipal-agentteori være fornuftig for å forstå aktørenes handling, samtidig vil et institusjonelt perspektiv bidra til å forstå den kulturelle konteksten. For eksempel har jeg funnet bevis på at konfutsianismen står sterkt i Korea, og at sentralt i denne kulturtradisjonen er nettverk og hierarkiske strukturer. Mine hovedfunn underbygger dette, men selv om korrupsjon har blitt en del av spillereglene i Korea, er det aktørene som spiller spillet og eventuelt velger ikke å følge spillereglene (være korrupte). Spesielt gjelder dette etter «politiske jordskjelv», som innebærer et handlingsrom hvor aktørenes politiske prosjekter har større innflytelse enn vanlig. Eksempelvis finner jeg at radikale endringer i forholdet mellom chaebolen og staten var mulig etter finanskrisen, siden chaebolen ble kraftig økonomisk svekket i den perioden.

8.2 Park-skandalen en indikator på at Korea beveger seg i riktig retning?

Oppgaven viser at utviklingen går i riktig retning med uavhengig media, pressefrihet, uavhengige domstoler og bedre rangering på begge korrupsjonsmålene. Både i litteraturen og i intervjuene blir håndteringen av Park-skandalen trukket frem som en forklaring på denne trenden. Dette kan være fordi at en holdningsendring har funnet sted de siste årene i Korea, uten at man har hatt en eksplisitt hendelse til å påpeke at endringene faktisk har skjedd. Eksempelvis kan man sammenligne dette med et regime som er under demokratisering - man kan ikke vite om det er et fullverdig demokrati før opposisjonen faktisk vinner valget.

Med tanke på diskusjonen om de teoretiske forklaringsperspektivene kan Park-skandalen være en hendelse som trekke paralleller til finanskrisen, ved at en alvorlig korrupsjonsskandale representerte en endringsbegivenhet for samfunnet som muliggjør politiske prosjekter i større grad. Jeg har ikke diskutert dette i detalj, men denne tråden kunne vært interessant å følge videre, og det er definitivt spennende å følge med i hvilken retning Korea utviklere seg under president Moon.

8.3 Kritikk og forslag til videre forskning

Dersom jeg skulle gjennomført dette prosjektet på nytt, ville jeg gjort problemstillingen annerledes. Selv om jeg i retrospectiv er usikker på hvordan jeg skulle løst det på en bedre

måte, ville jeg nok hatt en snevrere problemstilling. Samtidig var ikke dette en mulighet nå, siden jeg ønsket å finne ut hva som forklarte korrupsjon i Korea, og jeg kjente ikke til økonomiske konglomerater på forhånd. Dette er heller ikke en utbredt forklaringsvariabel i litteraturen, selv om chaebolens rolle de siste årene har fått mer oppmerksomhet.

En alternativ løsning ville vært og fokusert mer på aktørene, fremfor min elitistiske fremgangsmåte der jeg valgte å intervju korrupsjonsekspertene i Korea. Eksempelvis kunne jeg intervjuet NGOs, politikere, små og mellomstore bedrifter og representanter for de økonomiske konglomeratene. Problemet med denne tilnærmingen er at den er for omfattende og tidskrevende for et masterprosjekt, i tillegg til at jeg ville kommet til kort med manglende koreanske språkferdigheter.

En annen løsning kunne vært å gjennomføre et lignende prosjekt men med et kvantitativt forskningsdesign, eksempelvis med multimetode der jeg kunne kombinert flernivå-regresjonsanalyse og prosessporing. Dette alternativet ville gjort det mulig å sammenligne forklaringsvariablers effekt på korrupsjon, og tatt de forklaringsvariablene med størst effekt og prosessporet dem. Problemet med en kvantitativ løsning er, som jeg har nevnt ved flere anledninger, at målene på korrupsjon ikke er tilstrekkelige, siden de i større grad måler oppfattelse av korrupsjon. I tillegg kunne Korea som case blitt et problem, siden jeg hadde valgt det basert på den avhengige variabelen.

Valg av forskningsdesign vil med andre ord alltid innebære ulike fordeler og utfordringer. Overordnet er jeg derfor fornøyd med min fremgangsmetode, selv om jeg i ettertid må innrømme at jeg kastet «nettet» for bredt ved å benytte både et most-similar-system design og prosessporing.

8.4 Kan funnene mine være relevante utenfor omfangsbetingelsene?

Selv om casestudier ofte har smale omfangsbetingelser, har de likevel en ambisjon om å beskrive trekk ved en større populasjon enn seg selv. I analysen min identifiserte jeg økonomiske konglomerater som en uavhengig variabel som kan ha påvirkning på korrupsjon, gjennom mellomliggende variabler. Dette styrket i hovedsak allerede eksisterende teori, siden en maktkonsentrasjon har effekt på konkurranse, åpenhet og ansvarliggjøring hos de institusjonene som skal være sikkerhetsmekanismer for makt. Samtidig kunne det vært interessant å undersøke hvordan økonomiske konglomerater kan overføres til oligarkiske

strukturer. Forskningsprosjekt som undersøkte korrupsjon og uformelt partnerskap mellom en sterk økonomisk elite og staten i eksempelvis Ukraina, Moldova eller Armenia kunne vært interessant.

Det som burde bli trukket ut fra denne studien er bruken av de teoretiske perspektivene, der de alene er utilstrekkelig, og at det er nødvendig å kombinere dem. Jeg mener at hvis forskere blir flinkere til å identifisere ulike typer korrupsjon, hvor i samfunnet korrupsjonen befinner seg og hvordan fenomenet kan bli forklart, vil man i større grad kunne lage mer målrettede anti-korrupsjonsreformer.

Referanser

- Abramson, Gunnar. 2004. "Comparative Colonialisms: Variations in Japanese Colonial Policy in Taiwan and Korea, 1895-1945." *PSU McNair Scholars Online Journal* 1 (1):5.
- ACRC. 2016. "Introduction to Korea's Whistleblowers Protection System." accessed 26. April. <http://acrc.go.kr/en/board.do?command=searchDetail&method=searchDetailViewInc&menuId=020504&confId=64&conConfId=64&conTabId=0&currPageNo=1&boardNum=53330>.
- Adcock, Robert, and David Collier. 2001. "Measurement Validity: A Shared Standard for Qualitative and Quantitative Research." *The American Political Science Review* 95 (3):529-546.
- Albornoz, Facundo, and Antonio Cabrales. 2013. "Decentralization, political competition and corruption." *Journal of development economics* 105:103-111.
- Alena, Ledeneva, Bratu Roxana, K. Philipp, xf, and ker. 2017. "Corruption Studies for the Twenty-First Century: Paradigm Shifts and Innovative Approaches." *The Slavonic and East European Review* 95 (1):1-20. doi: 10.5699/slaveasteurorev2.95.1.0001.
- Amundsen, Inge. 1999. *Political corruption : an introduction to the issues*. Vol. WP 1999:7, Working paper (Chr. Michelsens institutt : trykt utg.). Bergen: Chr. Michelsen Institute.
- Andelman, David A. 2013. "The Imperial Presidency." *World Policy Journal* 30 (4):111-120. doi: 10.1177/0740277513517653.
- Beach, Derek, and Rasmus Brun Pedersen. 2013. *Process-Tracing Methods : Foundations and Guidelines*. Ann Arbor: Ann Arbor, MI, USA: University of Michigan Press.
- Beach, Derek, and Rasmus Brun Pedersen. 2014. *Process-Tracing Methods : Foundations and Guidelines*, 插擗獵□膊捡湏□斂桴摯. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Bennett, Andrew, and Jeffrey T. Checkel. 2015. *Process tracing : from metaphor to analytic tool, Strategies for social inquiry*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Berendsen, Bernard. 2013. "Asian tigers, African lions : comparing the development performance of Southeast Asia and Africa." In: Brill.
- Bhagwan, Vishnu. 2007. "Corruption & good governance." *Indian journal of political science* lxxviii (4):727-738.
- Biezen, Ingrid van, Thomas Poguntke, Luciano Bardi, Stefano Bartolini, and Alexander Trechsel. 2014. "The decline of membership-based politics." *Party Politics* 20 (2):205-216. doi: 10.1177/1354068813519969.
- Bjorvatn, Kjetil, and Tina Søreide. 2005. "Corruption and privatization." *European Journal of Political Economy* 21 (4):903-914. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2005.02.001>.
- Bond, Philip. 2008. "Persistent Court Corruption*." *Economic Journal* 118 (531):1333-1353. doi: 10.1111/j.1468-0297.2008.02172.x.
- Buldard, Martine. 2013. "Fryktens imperium." *Le Monde diplomatique*, General. Accessed 4. April 2018. <https://www.lmd.no/2013/07/fryktens-imperium/>.

- Byun, Sung-Eun, and James M. Ruiz. 2007. "Corruption and Politics within the South Korean Government." *International Journal of Police Science & Management* 9 (3):226-243. doi: 10.1350/ijps.2007.9.3.226.
- Caramani, Daniele. 2017. *Comparative politics*. 4th edition. ed: Oxford University Press.
- Catterberg, Gabriela, and Alejandro Moreno. 2006. "The Individual Bases of Political Trust: Trends in New and Established Democracies." *International Journal of Public Opinion Research* 18 (1):31-48. doi: 10.1093/ijpor/edh081.
- Chang, Eric C. C. , and Yun-han Chu. 2006. *Corruption and Trust: Exceptionalism in Asian Democracies?* Vol. 68.
- Cheibub, José Antônio. 2007. "Presidentialism, parliamentarism, and democracy." In. New York, NY: Cambridge University Press.
- Choe, Sang-Hun. 2016. "South Korea's Whistle-Blowers Sound Off at Their Own Risk." *The New York Times*. Accessed 26. April. <https://www.nytimes.com/2016/11/09/business/international/south-korea-whistle-blower-corruption.html>.
- Choi, Hansoo, Hyung-Goo Kang, Woojin Kim, Changmin Lee, and Jongsik Park. 2016. "Too big to jail? Company status and judicial bias in an emerging market.(Institutional Environment and Corporate Governance)." *Corporate Governance: An International Review* 24 (2):85. doi: 10.1111/corg.12142.
- Choi, jieun. 2018. "Stop Attributing Everything to Confucianism." *Korea Exposé*. Accessed 26. April. <https://www.koreaexpose.com/stop-attributing-everything-in-east-asia-to-confucianism/>.
- Collier, David. 2011. "Understanding Process Tracing." *PS: Political Science and Politics* 44 (4):823-830.
- Collier, David, and Steven Levitsky. 1997. "Democracy with Adjectives: Conceptual Innovation in Comparative Research." *World Politics* 49 (3):430-451.
- Collier, David, and James Mahon. 1993. "Conceptual "stretching" revisited: Adapting categories in comparative analysis." *The American Political Science Review* 87 (4):845. doi: 10.2307/2938818.
- Cooley, Alexander. 2005. "Logics of hierarchy : the organization of empires, states, and military occupations." In. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Dahl, Robert A. 1971. *Polyarchy : participation and opposition*. New Haven: Yale university press.
- Dalton, Bronwen Mary. 2005. "Corruption in cultural context: Contradictions within the Korean tradition." *Crime, Law and Social Change* 43 (4):237-262. doi: 10.1007/s10611-005-1902-9.
- della Porta, Donatella. 2004. "Political parties and corruption: Ten hypotheses on five vicious circles." *An Interdisciplinary Journal* 42 (1):35-60. doi: 10.1023/B:CRIS.0000041036.85056.c6.
- Diamond, Larry. 1999. *Developing democracy : toward consolidation*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Dimant, Eugen, and Guglielmo Tosato. 2018. "Causes and Effects of Corruption: What has past Decade's Empirical Reserch Taught us? A Survey

- CAUSES AND EFFECTS OF CORRUPTION: WHAT HAS PAST DECADE'S EMPIRICAL RESEARCH TAUGHT US? A SURVEY." *Journal of Economic Surveys* 32 (2):335-356. doi: doi:10.1111/joes.12198.
- Dunbar, Jon. 2012. "Rebirth of a nation: the Korean war and reconstruction." [nettside], Last Modified 29. Mai 2012, accessed 5. Mai. <http://www.korea.net/NewsFocus/Society/view?articleId=100532>.
- Economist, The. 2015. "Loosing their ties." *The Economist*. Accessed 26. April. <https://www.economist.com/news/business/21679214-punishing-work-culture-gradually-being-relaxed-loosening-their-ties>.
- Ertesvåg, Oda Ruggesæter. 2018. "«Prikk» på Nord-Koreas og Sør-Koreas felles flagg får Japan til å reagere." *NRK*. Accessed 1. Mai. https://www.nrk.no/urix/_prikk_-pa-nord-korea-og-sor-koreas-felles-flagg-far-japan-til-a-reagere-1.13899905.
- Evans, Peter B. 1995. *Embedded autonomy : states and industrial transformation*, Princeton paperbacks. Princeton, N.J: Princeton University Press.
- Falleti, Tulia G., and Julia F. Lynch. 2009. "Context and Causal Mechanisms in Political Analysis." *Comparative Political Studies* 42 (9):1143-1166. doi: 10.1177/0010414009331724.
- Fonn, Geir Ove. 2017. "Nettet strammer seg rundt Park." *Vårt land*, Religion, politikk og verden. Accessed 4. April 2018. <https://www.vl.no/nyhet/nettet-strammer-seg-rundt-sor-koreas-park-1.932932?paywall=true>
- Gallagher, Michael, Peter Mair, and Michael Laver. 2011. *Representative government in modern Europe*. 5th ed. ed. London: McGraw-Hill.
- George, Alexander L., Andrew Bennett, Science Belfer Center for, and Affairs International. 2005. *Case studies and theory development in the social sciences, BCSIA studies in international security*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Gerring, John. 2007. *Case study research : principles and practices*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gerring, John. 2009. *The Case Study: What it is and What it Does*. Oxford University Press.
- Gerring, John. 2010. "Causal Mechanisms: Yes, But...." *Comparative Political Studies* 43 (11):1499-1526. doi: 10.1177/0010414010376911.
- Gerring, John. 2012. *Social science methodology : a unified framework*. 2nd ed. ed, *Strategies for social inquiry*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gloppen, Siri. 2014. "Courts, corruption and judicial independence." In, 68-79. Cheltenham: Edward Elgar, cop. 2014.
- Goertz, Gary. 2006. *Social science concepts : a user's guide*. Princeton, N.J: Princeton University Press.
- Graycar, Adam, and David Jancsics. 2017. "Gift Giving and Corruption." *International Journal of Public Administration* 40 (12):1013-1023. doi: 10.1080/01900692.2016.1177833.
- Grønmo, Sigmund. 2016. *Samfunnsvitenskapelige metoder*. 2. utg. ed. Bergen: Fagbokforl.
- Göbel, Christian. 2013. "Warriors unchained: critical junctures and anticorruption in Taiwan and South Korea." *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft* 7 (1):219-242. doi: 10.1007/s12286-013-0167-4.

- Helmke, Gretchen, and Steven Levitsky. 2004. "Informal Institutions and Comparative Politics: A Research Agenda." *Persp on Pol* 2 (4):725-740. doi: 10.1017/S1537592704040472.
- Ho, Kelvin, and Joon Park. 2004. Manifestations of Ethnic Prejudices Derived from the Japanese Occupation of Korea and Taiwan: The Asian Experience vs the Asian-American Experience.
- House, Freedom. 2017. Freedom of the Press 2017. edited by Freedom House.
- Hwang, Dennis, Patricia Golemon, Yan Chen, Teng-Shih Wang, and Wen-Shai Hung. 2009. "Guanxi and Business Ethics in Confucian Society Today: An Empirical Case Study in Taiwan." *Journal of Business Ethics* 89 (2):235-250. doi: 10.1007/s10551-008-9996-5.
- Haas, Benjamin. 2018. "South Korea: former president Park Geun-hye sentenced to 24 years in jail." *The Guardian*. Accessed 30. April. <https://www.theguardian.com/world/2018/apr/06/former-south-korea-president-park-geun-hye-guilty-of-corruption>.
- Isaksson, A. S. 2015. "Corruption Along Ethnic Lines: A Study of Individual Corruption Experiences in 17 African Countries." *Journal of Development Studies* 51 (1):80-92. doi: 10.1080/00220388.2014.947282.
- Japan National Tourism Organization. 2018. Overseas Residents' visits to Japan by country, 2017. JTB Tourism Research & Consulting Co.: Japan National Tourism Organization.
- Jayanthakumaran, Kankesu. 2016. "Industrialization and Challenges in Asia." In: Springer Singapore : Imprint: Palgrave Macmillan.
- Jo, He-rim. 2018. "Ex-President Lee Myung-bak indicted on embezzlement, bribery." *The Korea Herald*. Accessed 30. April. <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180409000146>.
- Johansen, Peter M. 2016. "Parkert av opposisjonen." *Klassekampen*. Accessed 4. April 2018. <http://www.klassekampen.no/article/20161207/PLUSS/161209790>
- Ka, Chih-Ming. 1987. Land tenure, development and dependency in colonial Taiwan (1895-1945). ProQuest Dissertations Publishing.
- Kalinowski, Thomas. 2009. "The politics of market reforms: Korea's path from Chaebol Republic to market democracy and back." *Contemporary Politics* 15 (3):287-304. doi: 10.1080/13569770903118770.
- Kalinowski, Thomas. 2016. "Trends and mechanisms of corruption in South Korea." *The Pacific Review*:1-21. doi: 10.1080/09512748.2016.1145724.
- Kang, David C. 1995. "South Korean and Taiwanese development and the new institutional economics." *Int Org* 49 (3):555-587. doi: 10.1017/S0020818300033385.
- Kang, David C. 2002. *Crony capitalism : corruption and development in South Korea and the Philippines, Cambridge studies in comparative politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Karlström, Kajsa. 2015. "Decentralization, Corruption and the Role of Democracy." *QoG Working paper series* 2015 (14):1-57.

- Keping, Yu. 2018. "Governance and Good Governance: A New Framework for Political Analysis." *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences* 11 (1):1-8. doi: 10.1007/s40647-017-0197-4.
- Kim, Chunhyo, Cinzia Padovani, Katherine Frith, Narayanan Iyer, John Lent, and Wanki Moon. 2014. *A family affair: The political economy of media ownership in the Republic of Korea (1998-2012)*. ProQuest Dissertations Publishing.
- Kim, Heisook. 2017a. "Confucianism and Feminism in Korean Context." *Diogenes*:039219211770304. doi: 10.1177/0392192117703048.
- Kim, Jack; Park, Ju-min. 2012. "Analysis: South Korea's unloved chaebol." *Reuters*. Accessed 25. April. <https://www.reuters.com/article/us-korea-chaebol-idUSBRE83405T20120405>.
- Kim, Jiyoung. 2017b. "Corporate financial structure of South Korea after Asian financial crisis: the chaebol experience." *Journal of Economic Structures* 6 (1):24. doi: 10.1186/s40008-017-0085-8.
- Kim, Max S. 2017c. "Samsung: leaked texts shed light on company's manipulation of press." *The Guardian*. Accessed 28. Mai 2018. <https://www.theguardian.com/technology/2017/aug/24/samsung-corruption-trial-leaked-texts-company-manipulation-press-south-korea>.
- Kim, Sam; Kim, Hooyeon. 2017d. In South Korea, the 'chaebol' always wins. Dubai.
- Kim, Seonhwa. 2017e. Reforming South Korea's «Imperial Presidency». In *Policy Brief*: Insitute for Security and Development Policy.
- Kim, Young-Gwan, and Sook-Ja Hahn. 2006. "Homosexuality in ancient and modern Korea." *Culture, Health & Sexuality* 8 (1):59-65. doi: 10.1080/13691050500159720.
- King, Gary, Robert O. Keohane, and Sidney Verba. 1994. *Designing social inquiry : scientific inference in qualitative research*. Princeton, N.J: Princeton University Press.
- Klitgaard, Robert. 2000. "Subverting Corruption." *Finance & development* (June):1-4.
- Kong, Kanga. 2018. "Moon Seeks to End South Korea's 'Imperial' Presidential System " *Bloomberg Politics*. Accessed 25. April. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-03-22/moon-seeks-to-end-south-korea-s-imperial-presidential-system>.
- Koo, Se-Woong. 2014. "The South Korean Gender System: LGBTI in the Contexts of Family, Legal Identity, and the Military." *Journal of Korean Studies* 19 (2):357-377. doi: 10.1353/jks.2014.0018.
- Kornai, János, János Kornai, László Mátyás, and Gérard Roland. 2009. "Corruption, Development and Institutional Design." In: Palgrave Macmillan UK : Imprint: Palgrave Macmillan.
- Kunicov, Jana, and Susan Rose-Ackerman. 2005. "Electoral Rules and Constitutional Structures as Constraints on Corruption." *Brit. J. Polit. Sci.* 35 (4):573-606. doi: 10.1017/S0007123405000311.
- Laskai, Lorand C. 2014. "History and the Possibility of Taiwan-Japan Relations." *The Diplomat*. Accessed 26. April. <https://thediplomat.com/2014/09/history-and-the-possibility-of-taiwan-japan-relations/>.

- Lee, Yeachan. 2018. "The Deeper Meaning of South Korea's Constitutional Debate." *The Diplomat*. Accessed 25. April. <https://thediplomat.com/2018/03/the-deeper-meaning-of-south-koreas-constitutional-debate/>.
- Leech, Beth L. 2002. "Asking Questions: Techniques for Semistructured Interviews." *PS: Political Science and Politics* 35 (4):665-668.
- Lin, Gang, and Weixu Wu. 2017. "The Transition of Party System in Taiwan: Divergence or Convergence?" *China Review* 17 (3):141-166.
- Lin, Jih-wen. 2017. "How are the powers of the president decided? Vote trading in the making of Taiwan's semi-presidential constitution." *International Political Science Review* 38 (5):659-672. doi: 10.1177/0192512116631340.
- Linz, Juan J. 1990. "The Perils of Presidentialism." *Journal of Democracy* 1 (1):51-69.
- Linz, Juan J., and Alfred Stepan. 1996. *Problems of democratic transition and consolidation : southern Europe, South America, and post-communist Europe*. Baltimore, Md: Johns Hopkins University Press.
- Lund, Anker Brink. 2002. *Den redigerende magt : nyhedsinstitutionens politiske indflytelse, Magtudredningen*. Århus: Aarhus Universitetsforlag.
- Mahoney, James. 2001. "Review Essay: Beyond Correlational Analysis: Recent Innovations in Theory and Method." *Official Journal of the Eastern Sociological Society* 16 (3):575-593. doi: 10.1023/A:1011912816997.
- Mahoney, James. 2015. "Process Tracing and Historical Explanation." *Security Studies* 24 (2):200-218. doi: 10.1080/09636412.2015.1036610.
- Mainwaring, Scott. 1993. "Presidentialism, Multipartyism, and Democracy." *Comparative Political Studies* 26 (2):198-228. doi: 10.1177/0010414093026002003.
- Marquette, Heather; Periffer, Caryn. 2015. "Corruption and Collective Action." Developmental Leadership Program.
- Mauro, Paolo. 1995. "Corruption and growth." *Quarterly journal of economics* cx (3):681-712.
- McCombs, M., and D. Shaw. 1972. "The agenda-setting function of mass media." *Public opinion quarterly* 36 (2):176-187. doi: 10.1086/267990.
- McCurry, Justin. 2009. "Former South Korea president leaps to death in ravine." *The Guardian*. Accessed 30. April. <https://www.theguardian.com/world/2009/may/24/south-korea-former-president-suicide>.
- Méndez, Fabio, and Facundo Sepúlveda. 2006. "Corruption, growth and political regimes: Cross country evidence." *European Journal of Political Economy* 22 (1):82-98. doi: 10.1016/j.ejpoleco.2005.04.005.
- Mill, John Stuart. 1856. *A system of logic : Ratiocinative and inductive ; being a connected view of the principles of evidence, and the methods of scientific investigation : 1*. 4th ed. ed. Vol. 1. London: John W. Parker and Son.
- Miller, Jody; Glassner, Barry. 2016. "The 'inside' and the 'outside': Finding Realities in Interviews." In *Qualitative Research*, edited by D. Silverman, 51-67. Sage: Sage.
- Milliman, John F., Yong-Min Kim, and Mary Ann Von Glinow. 1993. "Hierarchical advancement in Korean chaebols: A model and research agenda." *Human Resource*

- Management Review* 3 (4):293-320. doi: [https://doi.org/10.1016/1053-4822\(93\)90003-M](https://doi.org/10.1016/1053-4822(93)90003-M).
- Mishler, William, and Richard Rose. 2001. "What Are the Origins of Political Trust?: Testing Institutional and Cultural Theories in Post-communist Societies." *Comparative Political Studies* 34 (1):30-62. doi: 10.1177/0010414001034001002.
- Monroe, Kristen Renwick. 2001. "Paradigm Shift: From Rational Choice to Perspective." *International Political Science Review / Revue internationale de science politique* 22 (2):151-172.
- Mundy, Simon. 2017. "S Korea grapples with legal contradiction presented by 'cheabols'." *Financial Times*. Accessed 27. April. <https://www.ft.com/content/55a4c9f4-44c1-11e5-af2f-4d6e0e5eda22>.
- Møller, Jørgen, and Svend-Erik Skaaning. 2013. *Democracy and democratization in comparative perspective : conceptions, conjunctures, causes, and consequences*. Vol. 22, *Democratization studies*. London: Routledge.
- O'Donnell, Guillermo, and Philippe C. Schmitter. 1986. *Transitions from authoritarian rule : tentative conclusions about uncertain democracies*. Baltimore, Md: The Johns Hopkins University Press.
- Obala, Luke M., and Michael Mattingly. 2014. "Ethnicity, corruption and violence in urban land conflict in Kenya." *Urban Studies* 51 (13):2735-2751. doi: 10.1177/0042098013513650.
- Olson, Mancur. 1971. *The logic of collective action : public goods and the theory of groups*. Vol. 124, *Harvard economic studies*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- Ostrom, Elinor. 1990. *Governing the commons : the evolution of institutions for collective action, The Political economy of institutions and decisions*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pae, Peter. 2018. "South Korea's Chaebol." *Bloomberg*. <https://www.bloomberg.com/quicktake/republic-samsung>.
- Pereira, Carlos, and Marcus Melo. 2012. "THE SURPRISING SUCCESS OF MULTIPARTY PRESIDENTIALISM." *Journal of Democracy* 23 (3):156-170. doi: 10.1353/jod.2012.0041.
- Persson, Anna; Rothstein, Bo; Teorell, Jan. 2010. "The failure of Anti-Corruption Policies A Theoretical Mischaracterization of the Problem." *QoG Working paper series* 19.
- Persson, Torsten, Guido Tabellini, and Francesco Trebbi. 2003. "ELECTORAL RULES AND CORRUPTION." *Journal of the European Economic Association* 1 (4):958-989. doi: 10.1162/154247603322493203.
- Pieroni, L., and G. d'Agostino. 2013. "Corruption and the effects of economic freedom." *European Journal of Political Economy* 29:54-72. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2012.08.002>.
- Pillay, Soma, and Nirmala Dorasamy. 2010. Linking cultural dimensions with the nature of corruption: An institutional theory perspective.
- Premack, Rachel. 2017. "South Korea's Conglomerates: Are business dynasties hindering economic progress?" *SAGE business researcher* 3 (24). doi: 10.1177/237455680324.n1.

- Przeworski, Adam, and Michael E. Alvarez. 2000. *Democracy and development : political institutions and well-being in the world, 1950-1990, Cambridge studies in the theory of democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Przeworski, Adam, and Henry Teune. 1970. *The logic of comparative social inquiry, Comparative studies in behavioral science*. New York: Wiley.
- Quah, Jon S. T. 2004. "Democratization and political corruption in the Philippines and South Korea: a comparative analysis.(Author Abstract)." *Crime, Law and Social Change* 42 (1):61.
- Ragin, Charles C. 1989. *Comparative Method : Moving Beyond Qualitative and Quantitative Strategies, comparative method*. Berkeley: University of California Press.
- Reporters without borders. 2018. 2018 World Press Freedom Index. edited by Reporters without borders.
- Rodrik, Dani. 1995. "Getting interventions right: how South Korea and Taiwan grew rich." *Economic policy* 20:53-108.
- Rohlfing, Ingo 2012. "Varieties of Process Tracing and Ways to Answer Why-Questions." *European Political Science* 12 (1):31. doi: 10.1057/eps.2012.7.
- Rose-Ackerman, Susan. 1999. "Corruption and government : causes, consequences, and reform." In *Corruption & Government*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rose-Ackerman, Susan, and Bonnie J. Palifka. 2016. *Corruption and government : causes, consequences, and reform*. Second edition. ed: Cambridge University Press.
- Rothstein, Bo. 2014. "What is the opposite of corruption?" *Third World Quarterly* 35 (5):737-752. doi: 10.1080/01436597.2014.921424.
- Rothstein, Bo, and Aiysha Varraich. 2017. *Making sense of corruption*: Cambridge University Press.
- Ruhl, J. Mark. 2011. "Political Corruption in Central America: Assessment and Explanation." *Latin American Politics and Society* 53 (1):33-58.
- Sartori, Giovanni. 1970. "Concept Misformation in Comparative Politics." *The American Political Science Review* 64 (4):1033-1053. doi: 10.2307/1958356.
- Schedler, Andreas. 2001. "Measuring Democratic Consolidation." *Studies in Comparative International Development* 36 (1):66-92. doi: 10.1007/bf02687585.
- Schlesinger, Arthur M. 1974. *The imperial presidency*. London: Andre Deutsch.
- Schütte, Arjon Sofie. 2017. "The status of corruption research and its significance for those working in development cooperation." CMI - Chr. Michelsen Institute, accessed 12. Mai <https://www.cmi.no/news/1799-the-status-of-corruption-research-and-its>.
- Shen, Yu-Chung. 2018. "Institutional resilience of Taiwan's semi-presidential system: the integration of the president and premier under party politics." *Asian Journal of Political Science* 26 (1):53-64. doi: 10.1080/02185377.2017.1366347.
- Solinger, Dorothy J. 2001. "Ending One-Party Dominance: Korea, Taiwan, Mexico." *Journal of Democracy* 12 (1):30-42. doi: 10.1353/jod.2001.0017.
- Sparling, Robert Alan. 2018. "Impartiality and the Definition of Corruption." *Political Studies* 66 (2):376-391. doi: 10.1177/0032321717722360.

- Tanzi, Vito. 1998. "Corruption around the world: Causes, consequences, scope, and cures." *International Monetary Fund. Staff Papers - International Monetary Fund* 45 (4):559-594. doi: 10.2307/3867585.
- Tanzi, Vito. 2013. "Corruption and the economy." *Filozofija i Društvo* 24 (1):33-59. doi: 10.2298/FID1301033T.
- Tarrow, Sidney. 2010. *The Strategy of Paired Comparison: Toward a Theory of Practice*.
- Tavares, Samia Costa. 2007. "Do rapid political and trade liberalizations increase corruption?" *European Journal of Political Economy* 23 (4):1053-1076. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2006.06.002>.
- Tejada, Carlos. 2017. "Money, Power, Family: Inside South Korea's Chaebol." *The New York Times*. Accessed 4. April 2018. <https://www.nytimes.com/2017/02/17/business/south-korea-chaebol-samsung.html>.
- Teorell, Jan. 2007. "Rethinking the Nature and Origin of the Grabbing Hand." *QoG Working paper series*.
- Treisman, Daniel. 2000. "The causes of corruption: A cross-national study." *Journal of Public Economics* 76 (3):399-457. doi: 10.1016/S0047-2727(99)00092-4.
- Treisman, Daniel. 2007. "What Have We Learned About the Causes of Corruption from Ten Years of Cross-National Empirical Research?" *Annual Review of Political Science* 10 (1):211-244. doi: 10.1146/annurev.polisci.10.081205.095418.
- Tsai, Jung-Hsiang, and Joseph Fewsmith. 2005. *Constitution and corruption: Semi-presidentialism in Taiwan and South Korea*. ProQuest Dissertations Publishing.
- Wang, Tangjia. 2014. "Is Confucianism a Source of Corruption in Chinese Society? A New Round of Debate in Mainland China." *A Journal of Comparative Philosophy* 13 (1):111-121. doi: 10.1007/s11712-013-9361-y.
- World Value Survey. 2014. *World Value Survey 6.0*. In *2010-2014*, edited by World Value Survey. Worldvaluesurvey.org: World Value Survey.
- Xin, Xiaohui, and Thomas K. Rudel. 2004. "The Context for Political Corruption: A Cross-National Analysis *." *Social Science Quarterly* 85 (2):294-309. doi: 10.1111/j.0038-4941.2004.08502005.x.
- Yin, Robert K. 2003. *Case study research : design and methods*. 3rd ed. ed. Vol. vol. 5, *Applied social research methods series*. Thousand Oaks, Calif: Sage.
- Yin, Robert K. 2014. *Case study research : design and methods*. 5th ed. ed. Los Angeles, Calif: SAGE.
- Yoo, Sangjin, and Sang M. Lee. 1987. "Management Style and Practice of Korean Chaebols." *California Management Review* 29 (4):95-110. doi: 10.2307/41162133.
- You, Jong-sung. 2015. *Democracy, Inequality and Corruption: Korea, Taiwan and the Philippines Compared*. Cambridge: Cambridge University Press.

KAPITTEL 9: APPENDIKS

Tabell 9.1:

Denne tabellen gir en oversikt over indikatorene som CCI og CPI benytter for å måle korrupsjon. I tabellen under er indikatorene som er like, markert med gult.

	CPI ¹⁷	CCI
Eksperter/ Aggregerte skalaer	<ul style="list-style-type: none"> • African Development Bank Governance Ratings 2013. • Bertelsmann Foundation Sustainable Governance Indicators 2014 • Bertelsmann Foundation Transformation Index • Global Insight Country Risk Ratings • World Bank Country Policy and Institutional Assessment 2012 • Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings • Freedom House Nations in Transit 2013 • Political Risk Services International Country Risk Guide 	<ul style="list-style-type: none"> • African + Asian Development Bank Country Policy and Institutional Assessments. • Bertelsmann Transformation Index • Freedom House Countries and the Crossroads • Global Insight Global Risk Service • European Bank for Reconstruction and Development Transition Report. • Economist Intelligence Unit Risk rating & Democracy Index • Freedom House • Global Integrity Index • Heritage Foundation Index of Economic Freedom • IFAD Rural sector performance Assessment • iJet Country Security Risk Ratings • Institutional Profiles Database • IREEP African Electoral Index • World Bank Country Policy and Institutional Assessments • Political Risk Service International Country Risk Guide • Global Insight Business Condition and Risk Indicators

¹⁷ Disse tretten datakildene ble brukt for å konstruere 2013 indeksen.

Spørreundersøkelse	<ul style="list-style-type: none"> • IMD World Competitiveness Yearbook 2013 • Political and Economic Risk Consultancy 2013 • Transparency International Bribe Payers Survey 2011 • World Economic Forum Executive Opinion Survey (EOS) 2013 • World Justice Project Rule of Law Index 	<ul style="list-style-type: none"> • Afrobarometers + Latinobarometers • Business Enterprise Environment Survey • Transparency International Global Corruption Barometer Survey • World Economic Forum Global Competitiveness Report. • Gallup World Poll • Political Economic Risk Consultance Corruption in Asia Survey • Vanderbilt University Americas Barometer • Institute for management and Development World Competiveness Yearbook.
--------------------	---	---

Tabell 9.2:

Denne tabellen gir en oversikt over de empirisk test for årsakssammenheng, og er inspirert av Collier (2011, 825) sitt arbeid.

		Tilstrekkelig for å bekrefte årsakssammenheng	
		Nei	Ja
Nødvendig for å bekrefte årsakssammenheng	Nei	1. Straw-in-the-Wind	3. Smoking-Gun
		Bestå: Gir hypotesen relevans, men bekrefter den ikke	Bestå: Bekrefte hypotesen
		Feiler: Hypotesen elimineres ikke, men er svakt svekket	Feiler: Hypotesen elimineres ikke, men er noe svekket
		Implikasjoner for konkurrerende hypoteser: Bestått: Svakt svekket Feiler: Svakt styrket	Implikasjoner for konkurrerende hypoteser: Bestått: vesentlig svekket Feiler: Noe styrket

		2. Hoop	4. Doubly Decisive
	Ja	Bestå: Gir hypotesen relevans, men bekrefter den ikke	Bestå: bekrefter hypotese, og eliminerer andre.
		Feiler: Eliminerer hypotese	Feiler: eliminerer hypotese
		Implikasjoner for konkurrerende hypoteser: Bestått: Noe svekket Feiler: Noe styrket	Implikasjoner for konkurrerende hypoteser: Bestått: Eliminerer Feiler: Vesentlig styrket

9.2: Utkast til intervjuguide

1. What is your main field in the sense of corruption?

- a. What kind of corruption
- b. What kind of methodology do you use?
- c. What is the network you talk with

2. Do you think is a lot of corruption in Korea?

- a. How would you define corruption?
 - i. How has the trend been the last year in the Korean case?
 - ii. I was thinking of saving this question for later, but I read an interview you conducted about Korea's poor score at the Global corruption barometer (GCM), where about 50% of the respondents replied it has become worse.
- b. How is it in the political elite, that's usually what we hear about in the media
 - i. I read on Global Corruption Barometer (2013) that the political parties are where its most corruption in Korea. Is that the same as your impression?
- c. What does the government do to prevent corruption?
- d. Do you think that the more you hear about corruption, the more corruption will think is it? Even when it's actually not the case? Like it's a problem for newer democracies to get credit for the anti-corruption work?

- e. Do you think corruption in the Asian context is different from different parts of the world?
 - i. Like some types of corruption will be more accepted here than other places, or the opposite.

3. What do you link leads to corruption in general and in the Korean sense? (Main question).

- a. Is Korea different from the norm?
- b. *Utdype faktorer som blir nevnt – HUSK HVORFOR – MEKANISMENE!*
 - i. *What about the big conglomerate (chebols)*
 - ii. *Culture*
 - iii. **Democracy**
 - iv. *Economy: equal pay and so on*
 - v. *Washinton consensus after the financial crisis*
- c. You work with reforms, and is there any spesicic you mean that did I different for Korea.
- d. Is the picture of corruption in your sense complex?
 - i. If one of the explanations we talked about disappeared. Do you think that would have an effect on the big picture?
 - ii. If so, what would be the most important explanation in your sense?
 - iii. If not, why so?

Other things:

- What kind of material do your organization have on corruption in Korea?
- Do you have any good names that I can talk about with the main topics from this interview?

9.3: Eksempel på intervjuguide, til Lee Sang-hak (Engelsk)

- 4. What does the Korean section of transparency international do/work with?**
 - a. What kind of corruption
 - b. What is the method
 - c. What is the network you talk with?
 - d. Is there any criticism to how transparency international work?
- 5. Do you think is a lot of corruption in Korea?**
 - a. How would you define corruption?

- i. How has the trend been the last year in the Korean case?
- ii. I was thinking of saving this question for later, but I read an interview you conducted about Korea's poor score at the Global corruption barometer (GCM), where about 50% of the respondents replied it has become worse.
- b. How is it in the political elite, that's usually what we hear about in the media
 - i. I read on Global Corruption Barometer (2013) that the political parties are where its most corruption in Korea. Is that the same as your impression?
- c. What does the government do to prevent corruption?
- d. Do you think that the more you hear about corruption, the more corruption will think is it? Even when it's actually not the case? Like it's a problem for newer democracies to get credit for the anti-corruption work?
- e. Do you think corruption in the Asian context is different from different parts of the world?
 - i. Like some types of corruption will be more accepted here than other places, or the opposite.

6. What do you think leads to corruption in general and in the Korean sense? (Main question).

- a. Is Korea different from the norm?
- b. *Utdype faktorer som blir nevnt*
- c. Is the picture of corruption in your sense complex?
 - i. If one of the explanations we talked about disappeared. Do you think that would have an effect on the big picture?
 - ii. If so, what would be the most important explanation in your sense?
 - iii. If not, why so?

Other things:

- What kind of material do your organization have on corruption in Korea?
- Do you have any good names that I can talk about with the main topics from this interview?

Tabell 9.4:

Denne tabellen gir en oversikt over intervjuene jeg gjennomførte, med informasjon om stilling, felt og annet informasjon.

Navn	Stilling og felt	Type intervju	Dato	Tid
Lee Sang-Hak	Lokal ansatt ved hos Transparency International	Semi-strukturelt intervju med båndopptaker	30.01.2018	51:41
Choi Jin-Wook	Professor i politikk og administrasjon	Semi-strukturelt intervju med båndopptaker	23.02.218	56:29
Thomas Kalinowski	førsteamanuensis i økonomi og statsvitenskap	Samtale over lunsj og kaffe med notatblokk	26.02.218	Omtrent 2 timer
Park Hark-Mo	Professor i kriminologi.	Samtale over lunsj med notatblokk	27.02.218	Omtrent 2.5 timer
Park June	Doktorgradsstipendiat i sammenliknende politikk	Samtale over lunsj med notatblokk	27.02.218	Omtrent 2.5 timer

Tabell 9.5:

Denne tabellen gir en oversikt over tidligere presidents involvering i korrupsjon og utfall. Tabellen har tatt utgangspunkt i hva som er beskrevet i den første delen av analysen.

President	Parti(r)	Involvert i korrupsjon	Utfall
Chung Doo-hwan (1980-1988)	Det demokratiske rettferdighetspartiet, Det demokratisk-liberale partiet.	Ja	Ble dømt til døden for et massakre, bestikkelser og attentatet på park Chung-hee. Ble benådet av Kim Young-sam

Roh Tae-woo (1988-1993)	Det demokratiske rettferdighetspartiet, Det demokratisk-liberale partiet.	Ja	Ble dømt til 22.5 år i fengsel for et massakre, bestikkelser og attentatet på park Chung-hee. Ble benådet av Kim Young-sam
Kim Young-sam (1993-1998)	Det demokratiske-liberale parti, Nytt Korea-parti, Det store nasjonalpartiet	Nei	Sønn dømt for korrupsjon
Kim Dae-jung (1998-2003)	Nasjonal samling for ny politikk, Årtusejets demokratiske parti	Nei	To sønn ble dømt for korrupsjon.
Roh Moo-hyun (2003-2008)	Årtusenets demokratiske parti, vårt åpne parti, Det forente nye demokratiske partiet, Det forente demokratiske partiet.	Usikkert	Tok livet sitt etter korrupsjonsanklager
Lee Myung-bak (2008-2013)	Det store nasjonalpartiet, Ny verden	Sannsynligvis	Arrestert og under etterforskning Bror dømt for korrupsjon
Park Geun-hye (2013-2017)	Ny verden	Ja	24 års fengsel
Hwang Kyo-ahn (2017-2017)	Uavhengig*		
Moon Jae-in (2017-)	Det demokratiske partiet		